

gazeta teatralna

TEATR ŻEROMSKIEGO W KIELCACH



ŻEROMSKI THEATRE

MAGAZYN FESTIWALOWY / FESTIVAL MAGAZINE



3



KIELECKI

MIĘDZYNARODOWY

FESTIWAL TEATRALNY



**3rd Kielce International
Theatre Festival**

- spektakle
- spotkania
- warsztaty
- performances
- meetings
- workshops



3

KIELECKI

MIĘDZYNARODOWY

FESTIWAL TEATRALNY

KALENDARIUM

WRZESIEŃ

2.09 g. 18.00 → SPEKTAKL

NAD NIEMNEM. Obrazy z czasów pozytywizmu
Elizy Orzeszkowej, reż. Jędrzej Piaskowski
Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie | duża scena KCK

3.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

KLĄTWA RODZINY KENNEDYCH Jolanty Janiczak,
reż. Wiktor Rubin | Teatr im. Stefana Żeromskiego
w Kielcach | scena tymczasowa Teatru przy WDK

5.09 g. 18.00 → SPEKTAKL

FANNY I ALEKSANDER Ingmara Bergmana,
reż. Łukasz Kos | Teatr im. Heleny Modrzejewskiej
w Legnicy | duża scena KCK

8.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

THRILL ME. Historia Leopolda i Loeba
Stephena Dolginoffa, reż. Tadeusz Kabicz
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury, Warszawa
| scena tymczasowa Teatru przy WDK

8.09 ok. g. 20.45 → SPOTKANIE

Po spektaklu „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” –
spotkanie z twórcami i z psycholog Katarzyną Kucewicz,
prowadzenie: Tomasz Domagała | scena tymczasowa
Teatru przy WDK

10.09 g. 20.00 → SPEKTAKL

DEKLICA S STRUNAMI (Dziewczyna ze strunami)
Marjana Nečaka i Mai Hrgović, reż. Marjan Nečak
SNG Drama Ljubljana i Moving Music Theatre, Bitola
scena tymczasowa Teatru przy WDK

11.09 godz. 12.00 → WARSZTATY

Warsztaty recenzenckie dla licealistów, prowadzenie:
Michał Centkowski – krytyk teatralny współpracujący
z „Newsweek Polska” | foyer Teatru przy WDK

15.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

ŚMIERĆ KOMIWOJAŻERA Arthura Millera,
reż. Radek Stępień | Teatr Wybrzeże, Gdańsk
scena tymczasowa Teatru przy WDK

17.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

KRÓTKA ROZMOWA ZE ŚMIERCIĄ
na podstawie tekstów Mikołaja z Mierzyńca i Mikołaja
Reja, reż. Marcin Liber | Teatr im. Aleksandra Fredry
w Gnieźnie | scena tymczasowa Teatru przy WDK

19.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

POTOP Henryka Sienkiewicza,
reż. Jakub Roszkowski | Teatr Śląski im. Stanisława
Wyspiańskiego w Katowicach | scena tymczasowa
Teatru przy WDK

29.09 g. 19.00 → SPEKTAKL

BIBLIA: Próba
reż. Jernej Lorenci | Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu
duża scena KCK

PAŹDZIERNIK

2.10 g. 17.00 → SPOTKANIE

Czytanie dramatu Ivora Martinicia „Wszystko jest
w porządku, dopóki umieramy we właściwej kolejności”
w wykonaniu kieleckich aktorów i w reżyserii
Aleksandry Bielewicz (studentki kierunku reżyseria
w Akademii Teatralnej w Warszawie).
Wstęp bezpłatny | foyer Teatru przy WDK

3.10 g. 17.00 → SPOTKANIE

Premiera książki Mateusza Pakuły „Jak nie zabiłem
swojego ojca i jak bardzo tego żałuję” połączona
z czytaniem adaptacji w wykonaniu kieleckich aktorów
i w reżyserii autora oraz spotkaniem autorskim
prowadzonym przez dr Paulinę Małochleb.
Wstęp bezpłatny | scena tymczasowa Teatru przy WDK

8.10 g. 18.00 → FILM

Pokaz filmu dokumentalnego „Bergman: rok z życia”
w reż. Jane Magnusson. Bilety w cenie 10 zł
Kino Fenomen przy WDK w Kielcach

10.10 g. 19.00 → SPEKTAKL

ZARAZA Neila Bartletta w oparciu o *La Peste* („Dżumę”)
Alberta Camusa, reż. Una Thorleifsdottir
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
scena tymczasowa Teatru przy WDK

12.10 g. 16.00 → SPEKTAKL

KUPIEC WENECKI Williama Szekspira,
reż. Szymon Kaczmarek | Nowy Teatr im. Witkacego
w Słupsku | scena tymczasowa Teatru przy WDK

12.10 g. 19.30 → SPEKTAKL

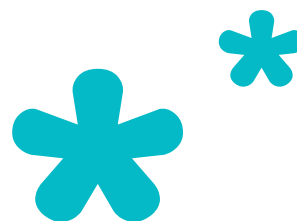
SONATA JESIENNA Ingmara Bergmana,
reż. Grzegorz Wiśniewski | Teatr Narodowy, Warszawa
duża scena KCK

12.10 ok. godz. 21.30 → SPOTKANIE

Po spektaklu „Sonata jesienna” –
spotkanie z aktorami Danutą Stenką, Janem Englertem
i Zuzanną Saporznikow, prowadzenie: Tomasz Domagała
duża scena KCK

SPIS TREŚCI || TABLE OF CONTENTS

Wstępy	5	Krótką rozmowa ze śmiercią	48
Intros	5	A Brief Discussion with Death	50
Lokalizacje	7	Potop	52
Venues	7	The Flood	54
Informacje praktyczne	8	Biblia: Próba	56
Info	8	Bible: An Attempt	58
Teatr po pandemii: trzecia droga, Jacek Wakar	8	Zaraza	60
Post-pandemic theatre: The Third Way by Jacek Wakar	12	The Plague	62
		Kupiec wenecki	64
		The Merchant of Venice	66
		Sonata jesienna	68
		Autumn Sonata	70
O SPEKTAKLACH 			
ABOUT PERFORMANCES			
Nad Niemnem. Obrazy z czasów pozytywizmu	16	Kilka faktów i jedno pytanie, Jacek Bomba	72
On the Niemen. Images from the Time of Positivism	18	A few facts and one question by Jacek Bomba	74
Klątwa rodziny Kennedych	20	Wydarzenia towarzyszące	76
The Curse of the Kennedys	22	Additional events	78
Fanny i Aleksander	24	Sezon 2021/2022 w Teatrze im. Stefana Żeromskiego w Kielcach	80
Fanny and Alexander	26	2021/2022 season at the Żeromski Theatre in Kielce	80
Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba	28	Zespół Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach	81
Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb	30	Theatre staff	81
Słoweński dramat i teatr – intuicja, inwencja, interkulturowość, Gabriela Abrasowicz	32		
Slovenian drama and theatre – intuition, imagination, interculturality by Gabriela Abrasowicz	36		
Deklica s strunami (Dziewczyna ze strunami)	40		
Deklica s strunami (The Little Wire Girl)	42		
Śmierć komiwojażera	44		
Death of a Salesman	46		



KLĄTWA RODZINY KENNEDYCH
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Magda Hueckel

THE CURSE OF THE KENNEDYS
The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
photo Magda Hueckel



Czekaliśmy

Wróciliśmy. Planowana na listopad zeszłego roku kolejna odsłona Kieleckiego Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego nie odbyła się ze względu na epidemiczne obostrzenia. Długo brakowało nam teatru – jego bezpośredniości i współobecności twórców, twórczyń i publiczności. Dlatego 3. edycja Festiwalu jest wyczekana i wyjątkowa. Przeświadczeni, że teatralnego doświadczenia nie może zastąpić cyfrowy przekaz, powracamy na analogową scenę. W tym roku przed nami 12 spektakli z różnych miast Polski i Europy.

Teatr ma wiele znaczeń: jest formą komunikacji, metaforą życia i przestrzeni społeczną. O tym opowiada przedstawienie „Fanny i Aleksander” w reżyserii Łukasza Kosa z legnickiego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej. Sztuka na podstawie oscarowego filmu Ingmara Bergmana pokazuje teatr w zwielokrotnieniu: dla tytułowego rodzeństwa to dom, plac zabaw i miejsce pracy. Spektakl Łukasza Kosa będzie dobrą okazją, by powrócić do tego, za czym tak bardzo w pandemii tęskniliśmy.

Tegoroczna edycja Festiwalu to bogactwo scenicznych i dramatycznych form. Ze Słoweńskiego Teatru Narodowego Drama w Lublanie przyjedzie do Kielc współczesna opera „Deklica s strunami” (Dziewczyna ze strunami) w reżyserii Marjana Nečaka, która, nawiązując do motywu dziewczynki z zapalnikami, opowiada o skrzypaczce bląkającej się po Europie. „Klątwa rodziny Kennedych” Jolanty Janiczak i Wiktora Rubina jest makabrycznym slapstickiem o wielkim rodzie i jego skrywanej tajemnicy, a „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” w reżyserii Tadeusza Kubicza to zaskakująco kameralny musical o jednej z najgłośniejszych zbrodni XX wieku.

W czasach niepewności ostoją może być klasyka, której sporo znalazło się w tegorocznym programie. To kanon odczytany na nowo, który pozwala wychodzić poza doraźne spory i inaczej spojrzeć na współczesność. Festiwal otwory „Nad Niemnem” Jędrzeja Piaskowskiego i Huberta Sulimy, którzy monumentalną powieść Eliza Orzeszkowej zamienili w brawurową, patriotyczną baśń o nowej wspólnocie społecznej. Premierowo zobaczymy także „Zarazę” na podstawie „Dżumy” Alberta Camusa, którą reżyseruje Una Thorleifsdottir. Infekcja jest tu początkiem choroby płuc, niebezpiecznej ideologii i szybko rozprzestrzeniającego się populizmu.

Michał Kotański,
dyrektor Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach

We have been waiting

We are back. The edition of the Kielce International Theatre Festival that we planned holding in November of last year did not come to life owing to pandemic-related restrictions. We missed the theatre all this time. We missed its directedness, the simultaneous presence of authors, actors and the audience. This is what makes the 3rd edition of the Festival so special and much awaited. Convinced that the experience of live theatre cannot be replaced with the digital image, we are finally returning to the analogue stage. This year, we have 12 performances from Poland and Europe in store for our Kielce audience.

The theatre has many meanings: it is a form of communication, a metaphor of life and a social space. This is what *Fanny and Alexander* of the Helena Modrzejewska Theatre in Legnica directed by Łukasz Kos is about. The play, based on Ingmar Bergman's Oscar-winning film, portrays the theatre's many faces: for the titular siblings it is a home, a playground and a workplace. The performance is an excellent opportunity to return to what we have missed so much during the pandemic.

This year's Festival abounds in theatrical and dramatic forms. We will be hosting the Slovenian National Theatre Drama of Ljubljana which will present a contemporary opera *Deklica s strunami* (The Little Wire Girl) directed by Marjan Nečak, an original take on *The Little Match Girl* fairy tale, but in Nečak's play the girl is a violin player wandering around Europe. *The Curse of the Kennedys* by Jolanta Janiczak and Wiktor Rubin is a macabre slapstick comedy about a great clan and its hidden secret, while *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* directed by Tadeusz Kubicz is a surprisingly low-key musical about one of the most well-known crimes of the 20th century.

In times of uncertainty classics could be our comfort literature, and this year we have a quite a few of them in our programme. The plays shown this year offer a new reading of the literary cannon enabling us to go beyond instantaneous disputes and gain a new insight about modernity. The Festival will be opened by *On the Niemen* by Jędrzej Piaskowski and Hubert Sulima who transformed Eliza Orzeszkowa's monumental novel into a daring patriotic tale about a new social community. We are also hosting the premiere of *The Plague* based on the book by Albert Camus directed by Una Thorleifsdottir. This time an infection triggers lung disease, the outburst of a dangerous ideology and quickly spreading populism.

Michał Kotański,
Director of Żeromski Theatre in Kielce



Jesteśmy

Wróciliśmy. Wierzymy, że trzecia edycja Kieleckiego Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego, po dwuletniej przerwie spowodowanej lockdownem, odbędzie się bez przeszkód.

Tegoroczny Festiwal ma kilka wątków. Pierwszym z nich jest cykl przedstawień na podstawie lektur. Większości z nas kojarzą się one z mozolnym czytaniem w czasach szkolnych. Wartość tych tytułów odkrywamy zazwyczaj przy kolejnej, dojrzałej lekturze - pod warunkiem, że do niej powrócimy. Pretekstem do ponownego sięgnięcia po tę literaturę będą trzy spektakle: „Nad Niemnem” na podstawie powieści Elży Orzeszkowej, „Potop” na podstawie drugiej części trylogii Henryka Sienkiewicza i „Rozmowa ze śmiercią” na podstawie „Rozmowy mistrza Polikarpa ze Śmiercią” Mikołaja z Mierzyńca oraz „Krótkiej rozprawy między trzema osobami: Panem, Wójtem a Plebanem” Mikołaja Reja. Nie zamykamy się na klasykę zagraniczną, bo do Kielc przyjedzie także szekspirowski „Kupiec wenecki” oraz „Śmierć komiwojażera” Arthura Millera. Spektakle te zdążyły już zaistnieć, w wersjach online i na żywo, na największych i najbardziej liczących się festiwalach.

Na Festiwal Teatr im. Stefana Żeromskiego przygotuje polską prapremierę spektaklu „Zaraza” w oparciu o „Dżumę” Alberta Camusa w adaptacji scenicznej Neila Bartletta i w reżyserii Uny Thorleifsdóttir (twórczyni znanego kielczanom spektaklu „~[prawie równo]”). To tekst wyjątkowo zbliżony z tym, co serwuje nam rzeczywistość. Pokażemy także ciepło przyjęty przez publiczność i krytykę spektakl duetu Jolanta Janiczak – Wiktor Rubin „Kłątwa rodziny Kennedych”.

Przed dwoma laty wydarzeniem naszego Festiwalu stała się „Iliada” w interpretacji słoweńskiego reżysera Jerneja Lorenciego. To właśnie ze Słowenii przyjedzie – ze względów pandemicznych jedyny spektakl zagraniczny – „Dziewczyna ze strunami”. To pierwsze z dwóch przedstawień muzycznych, jakie zaprezentujemy. Kolejnym będzie „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” Stephena Dolginoffa – doskonała, nowoczesna produkcja muzyczna dla dorosłej publiczności. Jej realizatorzy mierzą się z poważnym tematem manipulacji i używają do tego skromnych, ale zarazem efektownych środków: instrumentarium, scenografii i światła.

Jeszcze jeden wątek Festiwalu to twórczość Ingmara Bergmana – wybitnego szwedzkiego reżysera filmowego i teatralnego oraz scenarzysty. W ostatnim czasie teatr chętnie adaptuje największe tytuły tego twórcy, uznawanego za jednego z najciekawszych reżyserów europejskich, mającego ogromny wpływ na kinematografię. W trakcie Festiwalu zobaczymy przedstawienie „Fanny i Aleksander” oraz „Sonatę jesienną”, a podczas pokazu należącego do wydarzeń towarzyszących – także doskonały dokument o szwedzkim

Here we are

We are back. We strongly believe that the third edition of the Kielce International Theatre Festival, held after a two-year break caused by the pandemic, will finally take place without any obstacles.

There are a few thematic sections to this year's festival. The first features a series of plays based on required reading. To many of us, reading these books was just another homework assignment we had to do and wanted to get over and done with. It is not until we return to these literary works as adults, if ever, do we actually learn to appreciate their meaning and magnitude. Our festival line-up will be an excellent opportunity to pick up some of those books again as we will be presenting plays based on Eliza Orzeszkowa's *On the Niemen*, *The Flood* based on the second volume of Henryk Sienkiewicz's trilogy and *A Brief Discussion with Death* based on *Master Polikarp's Dialog with Death* by Mikołaj of Mierzyńiec and *A Brief Discussion among Three Persons: A Lord, a Commune Chief, and a Priest* by Mikołaj Rej. However, we are not oblivious to foreign literary classics as the festival programme this year also features performances of Shakespeare's *The Merchant of Venice* and *Death of a Salesman* by Arthur Miller. These two plays have gained a great deal of acclaim already, they were performed both online and live at the most prestigious theatre festivals.

The Żeromski Theatre will be presenting the Polish premiere of *The Plague* based on Albert Camus' novel of the same title adapted to the stage by Neil Bartlett and directed by Una Thorleifsdóttir (whom the Kielce audience may remember from the play *~[almost equal to]*). The play is uncannily reminiscent of what we are currently experiencing in real life. Another important item on the festival line up is the very well received by the audience and critics alike *The Curse of the Kennedys* by the writer and director duo Jolanta Janiczak – Wiktor Rubin.

Two years ago, the highlight of the Festival was the *Iliad* by Slovenian director Jernej Lorenci. Owing to the pandemic, this year we will be hosting only play from abroad, and it will be *The Little Wire Girl* from Slovenia. This is just one of two musical plays in the programme this year. The other is *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* by Stephen Dolginoff which is an exquisite, modern musical production addressed to mature audiences. Its makers have taken on the topic of manipulation and avail themselves of modest but at the same time spectacular means of expression, namely instrumentation, set design and light.

Finally, the third section of the Festival is dedicated in part to the oeuvre of Ingmar Bergman, the outstanding Swedish stage and film director and writer. In recent years, we have seen quite a number of adaptations of the greatest works

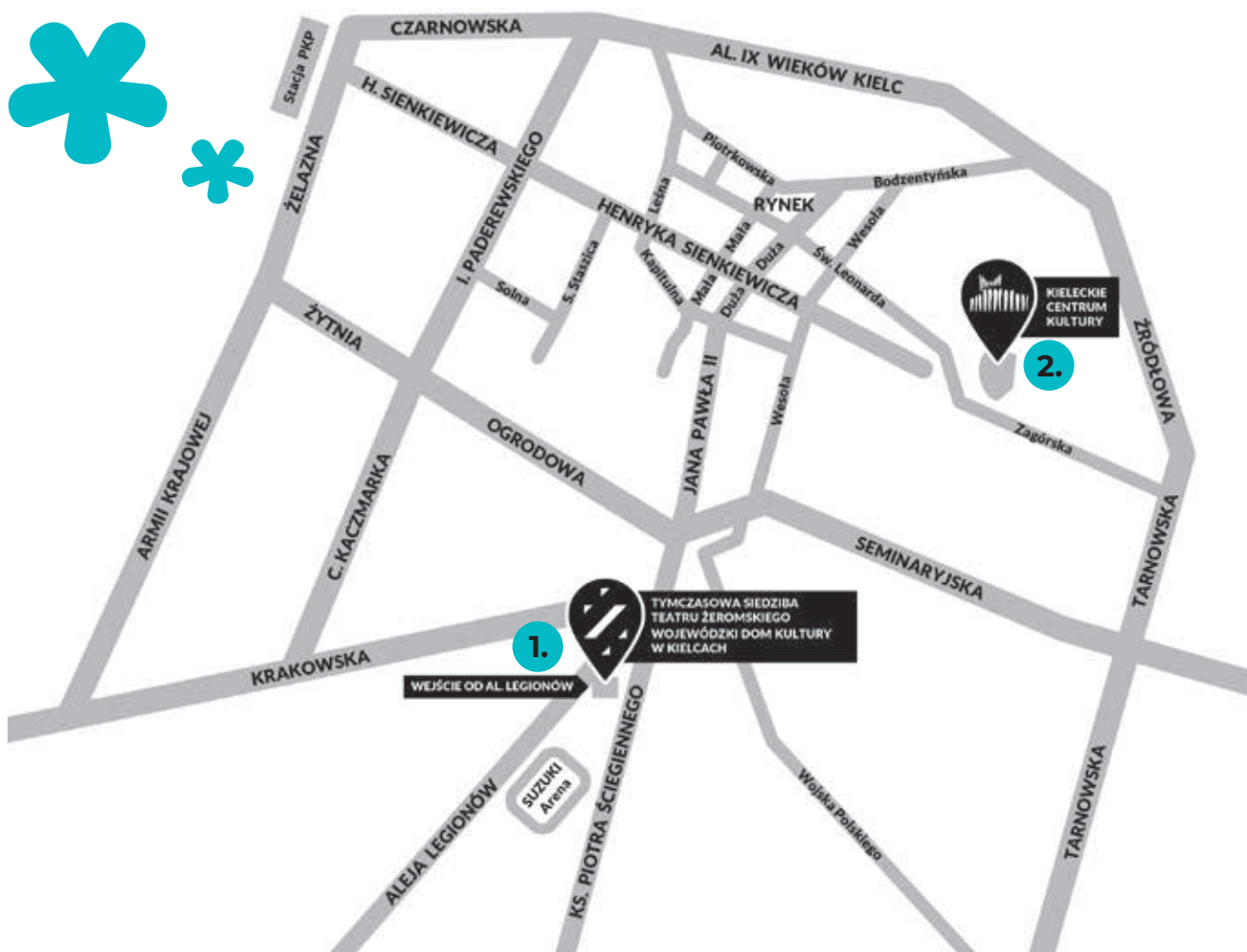


reżyserze. Do tego cyklu należeć będzie kielecka premiera książki Mateusza Pakuły „Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję” - czytanie fragmentów swojego prozatorskiego debiutu wyreżyseruje z kieleckimi aktorami sam autor. W ramach czytań studentka warszawskiej Akademii Teatralnej Aleksandra Bielewicz przygotowuje drugie festiwalowe czytanie – „Wszystko jest w porządku, dopóki umieramy we właściwej kolejności” autorstwa chorwackiego dramatopisarza Ivora Martinića.

Marcin Zawada,
dyrektor 3. Kieleckiego Międzynarodowego
Festiwalu Teatralnego

of Bergman, considered to be one of the most interesting European directors who had an immense impact on the cinema. This year we will present *Fanny and Alexander* and *Autumn Sonata* and as part of the additional festival events there will be a screening of an excellent documentary film about the Swedish director. Other events accompanying the Festival include the Kielce premiere of *Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję* [I didn't kill my father and I genuinely regret it] by Mateusz Pakuła featuring a reading of fragments of the literary debut with the participation of actors from the Kielce Theatre. We are also hosting another festival reading of *As long as we die in an orderly way*, a play by Croatian playwright Ivor Martinić presented by Agnieszka Bielewicz, a student of the Warsaw Theatre Academy.

Marcin Zawada,
Director of the 3rd Kielce International Theatre Festival



LOKALIZACJE / VENUES

1. Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
siedziba tymczasowa przy Wojewódzkim Domu Kultury
|| temporary venue at Wojewódzki Dom Kultury (WDK)
ul. Ściegiennego 2, wejście od al. Legionów ||
entrance at aleja Legionów

2. Kieleckie Centrum Kultury (KCK) – pl. Moniuszki 2 b

INFORMACJE PRAKTYCZNE || INFO

Bilety || Tickets

bilet normalny || regular 50 PLN

bilet ulgowy || reduced 25 PLN

wejściówka || standing ticket 15 PLN

„Śmierć komiwojażera” || *Death of a Salesman*

bilet normalny || regular 60 PLN

bilet ulgowy || reduced 30 PLN

wejściówka || standing ticket 15 PLN

„Sonata jesienna” || *Autumn Sonata*

bilet normalny || regular 80 PLN

bilet ulgowy || reduced 40 PLN

BONUSY CENOWE PRZY ZAKUPIE BILETÓW

|| DISCOUNTS FOR BUYING TICKETS

→ na 12 spektakli – bilet tańszy o 60% ||
for 12 performances – 60% discount

→ na 9-11 spektakli – bilet tańszy o 50% ||
for 9-11 performances – 50% discount

→ na 6-8 spektakli – bilet tańszy o 40% ||
for 6-8 performances – 40% discount

→ na 3-5 spektakli bilet – tańszy o 30% ||
for 3-5 performances – 30% discount

Przy zakupie biletów nie obowiązują inne ulgi poza wymienionymi. || There are no discounts other than those listed.

Bilety na wszystkie spektakle dostępne są w kasie teatru, online oraz na godzinę przed spektaklem w miejscu jego prezentacji. || Tickets are available in the theatre ticket office, online, and one hour before the performance at the place of its presentation.

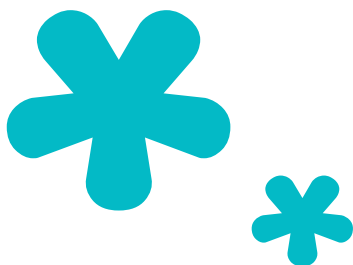
Rezerwacje || Bookings

41 344 75 00

kasa@teatrzeromskiego.pl

Więcej informacji || More information

<https://teatrzeromskiego.pl/kielecki-miedzynarodowy-festiwal-teatralny/>



JACEK WAKAR

Wróciliśmy. Mocno poobijani, niektórzy z rezygnacją w oczach, ale lekkim uśmiechem ukrytym pod obowiązkową wciąż w pomieszczeniach zamkniętych maską, bo przecież jakoś to przetrwaliśmy – przynajmniej my – i znowu widzimy się na widowni.

ŚMIERĆ KOMIWOJAŻERA

Teatr Wybrzeże, Gdańsk

fot. Dominik Werner

DEATH OF A SALESMAN

Wybrzeże Theatre, Gdańsk

photo Dominik Werner



Teatr po pandemii: trzecia droga

Sezon teatralny 2020/2021 był zapewne najdziwniejszym w powojennej polskiej historii, włączając w to polityczne zawirowania stanu wojennego, bo przecież wtedy mimo wszystko teatr grał. A teraz – z niewielkimi przerwami – nie grał. Trudno mi już porachować wszystkie lockdowny, tak zwane (jak ja znienawidziłem to słowo) obostrzenia i wymuszone wreszcie odmrożenia. Jeśli pamiętam – pograliśmy trochę na jesieni, potem przez miesiąc od połowy lutego do połowy marca, no i od końca maja. Ludzie teatru w Polsce, a także ci, którzy z własnej woli wypełniają widownie, dostali zatem namiastkę sezonu. Bardzo mało, choć przecież gdzie indziej nie było lepiej. Europa uruchamia teatry powoli i bardzo ostrożnie. Niemcy na poprzednim sezonie położyli krzyżyk, Anglii i Francuzi podobnie, Broadway i przyległości wciąż nie wróciły do zwyczajnego funkcjonowania. Pandemia okazała się zatem katastrofą na wskroś demokratyczną, nie wybierała, że w tego uderzy, a tamtego oszczędzi. Nawet światowe wojny ogarniały swym zasięgiem nie wszystkie przecież rejony, przynajmniej nie opanowywały ich jednocześnie.

Pandemia okazała się zatem katastrofą na wskroś demokratyczną, nie wybierała, że w tego uderzy, a tamtego oszczędzi.

Covid-19 zaatakował całość, kazał zobaczyć, jak to by było, gdyby na świecie nagle nie było teatru. Ani w Polsce, ani w Stanach Zjednoczonych, w Rosji dla przypomnienia też nie. I co? Ktoś powie, że nic. Bez tego da się żyć, jest przecież Netflix, można poczytać książkę, pójść na spacer, jeśli lasy otwarte. A teatr? Przyjemność dodatkowa, w trudnych czasach niekonieczna.

Tymczasem okazało się, że tak nie jest. W lutym i marcu, gdy nastąpił powrót na sceny, naliczono kilkadziesiąt premier w teatrach w całym kraju i dobrze ponad pięćdziesiąt tysięcy widzów przez bodaj dwa czy trzy tygodnie. W ostatni weekend maja, gdy teatry wiedziały z odpowiednim wyprzedzeniem, że wreszcie będą mogły się otworzyć, w Polsce odbyły się czterdzieści cztery premiery. Sam planowałem wtedy, co zobaczę, i długo nie mogłem się zdecydować – z powodu klęski urodzaju.

Ubiegły sezon był bowiem najdziwniejszy, ale jednak okazał się wcale owocny. Zamknięcie nie oznaczało przecież, iż aktorzy i reżyserzy poszli na urlop do odwołania, ale że pracowali za zamkniętymi drzwiami. Spektakle powstawały, pojawiło się coś, czego do tej pory nie praktykowano, bo nie było takiej potrzeby – premiera bez udziału publiczności, dla pracowników teatru, z zachowaniem ścisłego reżimu sanitarnego, aby w ten sposób dać twórcom choć symboliczne poczucie zakończenia procesu pracy

nad inscenizacją. Kiedy więc wreszcie – dużo za późno wobec uzasadnionych oczekiwań – rządzący pozwolili otworzyć drzwi dla widzów, wysypał się na nas dorebek ostatnich miesięcy. Teatr Polonia Krystyny Jandy dał w ciągu miesiąca cztery premiery, niektóre planowane na kwiecień 2020 roku, zatem przetrzymane przez czternaście miesięcy. Do legendy przeszedł „Kordian” w Teatrze Narodowym w Warszawie zagrany podczas któregoś z poprzednich „luzowań” – na widowni było mniej ludzi, bo jeszcze bali się wizyty, niż na scenie. Mimo to przedstawienie zagrano, po obu stronach rampy ten wieczór stał się wyjątkowym przeżyciem. Opowiadał mi później dyrektor artystyczny narodowej sceny Jan Englert, że może jedyną korzyścią z epidemii było spotkanie z TAKĄ publicznością. Współodczuwającą z aktorami, świadomą, gdzie jest i z czym to się wiąże, coś jednak w zgodzie z własnymi przekonaniami ryzykującą. Mówił Englert, że podobnych widzów pamięta z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku z warszawskiego Teatru Współczesnego pod dyrekcją Erwina Axera. No tak, tyle że czasy były zupełnie inne, firma z Mokotowskiej wyjątkowa – prawdziwa mekka nie tylko dla stołecznej inteligencji.

To ciągle nie jest łatwy czas, zapewne tak, jak przed pandemią, będzie dopiero za lat kilka, o ile w ogóle tak samo będzie. Niemniej ostatnie doświadczenia pokazały, że publiczność jest atutem polskiego teatru i nie wolno o niej zapominać. Tym bardziej, że nie pierwszy raz okazało się, że nie tylko kultura, ale i jej odbiorcy powinni czuć się ostatnim ogniwem przewodu pokarmowego, bo najpierw wesela, mecze, galerie handlowe, pełne pociągi, autobusy. A inteligencja? Zostawmy to, szkoda gadać.

Dlatego liczę, że nie usłyszę już o dyrektorach, którzy mówią swym aktorom, że publiczność to sprawa drugorzędna, jak będzie – to dobrze, jak nie – też sobie poradzimy. Co nie oznacza, że jak przewidywali niektórzy, repertuarami po pandemii zawładną bez reszty farsy i komedie – kolejny raz „Mayday”, znowu „Testosteron”. Już można powiedzieć, że tak na szczęście się nie stało. Teatr powrócił u nas w swej różnorodności, co zresztą przez wiele lat było jego najmocniejszą stroną.

Powrócił wzmocniony siłą swej publiczności, ta zaś z kolei zyskała nowe do niego narzędzia dostępu. Kolejnym hasłem, które na zawsze złączy się z pandemią w teatrze, jest streaming. Premiery w sieci, festiwale online – tak wyglądała nasza rzeczywistość przez ostatnie z górą dwanaście miesięcy. Nie znam nikogo, kto utrzymuje, że streaming jest w stanie zastąpić żywy teatr, więc robi to i po ostatecznym ustaniu zarazy. Znam takich, co wszelkie online’y programowo bojkotowali i tylko od wielkiego dzwonu na chwilę zmieniali zdanie. Jednak nie da się ukryć, że odbywające się w sieci festiwale, by wymienić tylko krakowską Boską Komedię, po wielokroć powiększyły dzięki tej formule swoją widownię. Dotarły do domów ludzi, którzy normalnie nie mogliby w żaden sposób w nich uczestniczyć. Trudno się zatem spodziewać, by zniknęła całkowicie, zresztą wcale nie byłoby to pożądane. Niektóre instytucje i festiwale, wyciągając wnioski z sytuacji, już we w miarę normalnym trybie zaczęły działać hybrydowo. Przed-

stawienia grane są na żywo, ale też pojawiają się w sieci. Na widowniach zasiadają ci, którzy mogą i chcą, przed ekranami inna widownia, dotychczas może z teatralnego obiegu niemal wykluczona. Szerszy dostęp do teatru to drugie szczęście po nieszczęściu, jakie nas dotknęło.

Czas po pandemii przyniesie zapewne polskiemu teatrowi przewartościowania, przemyślenia, może rachunek sumienia. Kielecki festiwal rozpoczyna jedno z najwybitniejszych przedstawień ostatnich miesięcy, zrealizowane w lubelskim Teatrze Osterwy – „Nad Niemnem” Jędrzeja Piaskowskiego i Huberta Sulimy. Premierę miało w czerwcu 2020 roku, potem zagrano je kilka razy w siedzibie, zwiedziło online i na żywo kilka festiwali, na kolejne się wybiera. Reżyser z dramaturgiem nazwali swoje „Nad Niemnem” „spektaklem dla narodu” i przyznam, że bardzo mi się to określenie spodobało. Piaskowski podczas pracy nad adaptacją powieści Elizy Orzeszkowej sformułował też wobec samego siebie oczekiwanie, że uda mu się wraz z zespołem i współpracownikami odnaleźć dla teatru „trzecią drogę” – „pomiędzy bezużytecznym konserwatyzmem a hermetyczną nowoczesnością”. Warto dodać, że sam zawierał co najmniej kilka razy owej „hermetycznej nowoczesności” i potrafił spojrzeć na samego siebie krytycznie, dzisiaj stawiając na prawdziwe porozumienie z widzami. Porozumienie jednak na własnych warunkach, bez pochlebstw i mrugania okiem.

Szerszy dostęp do teatru to drugie szczęście po nieszczęściu, jakie nas dotknęło.

Trzecia droga wydaje się zatem rozwiązaniem dla polskiego teatru także teraz, po pandemii, ale i później. Trzecią drogą idą zazwyczaj inscenizacje, które podczas tegorocznego festiwalu zobaczy kielecka publiczność. W programie mamy między innymi „Klątwę rodziny Kennedych” Wiktora Rubina i Jolanty Janiczak z miejscowego Teatru Żeromskiego, w której przez filtr dobrze znanego tutejszej publiczności duetu przyglądamy się amerykańskiemu rodowi i zadajemy sobie pytanie, skąd my to wszystko znamy, bo perspektywa okazuje się dużo bliższa. Wraz z aktorami Teatru Fredry w Gnieźnie, który ostatnio jest w uderzeniu, i reżyserem Marcinem Liberem cofamy się do klasyki, jak się wydaje, zamierzchłej i mocno zapomnianej, czyli „Krótkiej rozmowy ze śmiercią”, by przekonać się, jak niewiele o niej wiedzieliśmy i zatańczyć jeszcze raz upiorny, bardzo polski taniec. Wydarzeniem festiwalu jest wielka, nagradzana już rola Mirosława Baki w „Śmierci komiwojażera” przygotowanej w gdańskim Teatrze Wybrzeże przez młodego reżysera Radka Stępnia. Obwożny sprzedawca Loman w interpretacji Baki jest jak jeden z nas, wyrzucony poza nawias sukcesu. Patrzymy na wolny rozpad człowieka, który szybko staje się nam bliski.



I odczuwamy najprawdziwsze emocje, a czy nie o to chodzi w teatrze, przynajmniej w tym, co za nic ma „bezużyteczny konserwatyzm” i „hermetyczną nowoczesność”?

Zobaczymy jeszcze ożywczy, krnąbrny, wręcz ociekający krwią dialog z klasyką w „Potopie” Jakuba Roszkowskiego z Teatru Śląskiego w Katowicach oraz ascetyczną reminiscencję z Księgi Hioba w niezwykle widowisku – koncercie „Biblia: Próba” w inscenizacji Słoweńca Jerneja Lorenciego z Teatru Horzycy w Toruniu. „Fanny i Aleksander” Łukasza Kosa – ogromne widowisko ogarniające cały teatralny budynek – pierwszy raz opuści Legnicę, bo do tej pory na przykład na Warszawskich Spotkaniach Teatralnych pokazywano je wyłącznie w streamingu. Poznamy też zwycięzcę Złotego Yoricka za Najlepszy Szekspirowski Spektakl sezonu, czyli „Kupca weneckiego” w reżyserii Szymona Kaczmarka ze słupskiego Teatru Witkacego, zaś gospodarz, Teatr Żeromskiego w Kielcach, pokaże premierę inspirowanej „Dumą” Alberta Camusa „Zarazy”, zrealizowanej przez znaną już tutejszej widowni Unę Thorleifsdottir z Joanną Kasperek w roli doktora Rieux.

Będzie się zatem w Kielcach działo. Miejmy nadzieję, że zapomnimy o pandemii i pocujemy coś, czego nie da nam żaden streaming – wspólnotę między sobą na widowni oraz tę między nami i artystami na scenie. A tam panować będzie – jestem o tym głęboko przekonany – teatr trzeciej drogi. Z dala od bezużytecznego konserwatyzmu i hermetycznej nowoczesności.

Jacek Wakar
krytyk teatralny, dziennikarz, pisarz



KRÓTKA ROZMOWA ZE ŚMIERCIĄ
Teatr im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie
fot. Dawid Stube

A BRIEF DISCUSSION WITH DEATH
Aleksander Fredro Theatre in Gniezno
photo Dawid Stube

Post-pandemic theatre: The Third Way

JACEK WAKAR

We are back. Heavily bruised, some of us with resignation in our eyes, but also with a faint smile hidden under the face mask, still compulsory in confined spaces. The smile is there because we made it somehow and we can finally be together in the theatre.

The 2020/2021 theatrical season may well have been one of the most peculiar in the post-war history of Poland, including the political upheavals of Martial Law, as at the time theatres were operating after all. This time, apart from brief periods, they were not. I would be hard pressed to count all the lockdowns, the so-called restrictions (how I have learned to despise the term) and the forced 'unfreezings'. If I remember correctly, theatres were open for a short time in the autumn, next for a month from mid-February until mid-March, and eventually since late May. The people of the theatre in Poland and those who voluntarily come to see plays, got a taste of only a small fraction of the season they could have had under normal circumstances. It is very little but the situation was not much better elsewhere. Europe is resuming the operation of theatres very slowly and with great caution. The Germans have decided not to go forward with the theatrical season at all, so did the English and the French, while Broadway and vicinities have not resumed regular operation to date.

The pandemic turned out to be a truly democratic disaster, it did not decide who to hit and who to spare.

The pandemic turned out to be a truly democratic disaster, it did not decide who to hit and who to spare. Even the world wars were lenient on some regions, and certainly did not affect all countries involved at the same time. Covid-19 took control of everything and everyone. It made us realise what the world would be like without theatre, whether in Poland, in the United States or Russia, to name but a few countries. What happened? Someone could easily respond to this that nothing did. After all, theatre is not indispensable to life, we have got Netflix, you can always read a book, or go for a walk, provided the forests are not off limits. How about the theatre? It is no more than an auxiliary pleasure that we can do without in hard times.

However, it turned out this premise was wrong. In February and in March, when theatres resumed operation, there were a few dozen premieres held in theatres across the Poland and over fifty thousand people came to the theatres within the period of two or three weeks. During the last May weekend, when the theatre knew well in advance that they could go back to work, there were forty-four premieres held in Poland. I myself had to carefully plan what to see and found it difficult to decide given such abundance of options.

The last season was not only particular, but also quite fruitful. Despite the lockdowns, actors, actresses and directors did not go on indefinite leave but continued to work be-

hind closed doors. Play were staged, and we witnessed the occurrence of a new phenomenon we had not witnessed to date as there had been no reason for it, namely premieres were held without the audience present, for theatre staff only, with the observance of strict sanitary rules, only to offer artists a symbolic sense of closure of the work on a production. As such, since the time when the authorities permitted theatres to welcome the audience back to their theatres, which happened much too late given reasonable expectations, we have been gifted with a large number of new productions. Krystyna Janda's Polonia Theatre staged four premieres over the span of one month, some of which had been scheduled for April 2020, which means that they were put on hold for fourteen months. One of the most prominent examples of this is *Kordian* at the National Theatre in Warsaw performed during one of the brief periods when restrictions were temporarily lifted. There were not many people in the audience as people still feared the coronavirus, there may actually have been fewer viewers than there were actors on the stage. Despite this, the performance was held and became a truly exceptional experience. Jan Englert, the National Theatre director told me later that one of the benefits of the pandemic was the unique opportunity to encounter SUCH an audience. An audience made up of people compassionate with the actors and actresses, fully aware of where they are and what this entails, and taking some sort of risk, in line with their beliefs. Englert told me that he remembers such kind of viewers from the 1970s who came to the Contemporary Theatre in Warsaw then headed by Erwin Axer. Alas, the times were completely different and the theatre in Mokotowska street was an altogether different story – it was a veritable mecca for the Warsaw intelligentsia.

The times are still highly challenging and demanding, and the theatre scene might not go back to its pre-pandemic condition for another few years, if ever. Nevertheless, recent developments have demonstrated that the audience is one of the greatest merits of the Polish theatre and we cannot forget this. Even more so that it is not the first time that we have seen that not only culture itself but also its addresses should feel like the last element of the digestive system, since weddings, football games, shopping centres, trains and buses were all given precedence over theatres in resuming regular operations. What about the intelligentsia? Let's not go into this, let's not waste our breath.

This is why I hope I will not hear any more about theatre directors telling their actors and actresses that the audience is of secondary importance and if people come, it's great, and if they don't, they will manage anyway. This does not mean that, as expected by some, the post-pandemic repertoires of theatres will abound in farce comedies the likes of *Mayday* and *Testosterone*. We can already say that



this is not the case. The theatre returned in all its diversity, which had actually been its greatest strength for many years now.

The theatre came back reinforced with the strength of its audience, while the audience acquired new access tools to the theatre. Another term that will from now be associated with the pandemic is streaming. Online premieres, online festivals, online what not. This has been our reality for over twelve months. I do not know anyone who claims that streaming could replace live theatre and that they will keep watching plays online even after the pandemic finally comes to an end. I know people who boycotted all online streaming events and only changed their stance once in a while. However, we cannot ignore the fact that numerous festivals held online, to name but the Kraków-based Divine Comedy Festival, multiplied their audience owing to this new formula. They reached people who could never see the plays live under normal circumstances. As such, one cannot expect that online versions of theatrical plays and festivals will come to an end, and this is not what we really want to happen. Some institutions and festivals, drawing on the pandemic experience, are now holding events and festivals

**More democratic access
to the theatre is the other
benefit of the otherwise dire
situation we have found
ourselves in.**

both live and online. Plays are performed live at the theatres but are later available online as well. Theatres are visited by those who can and want to see a live performance and the audience that was almost completely excluded from the theatre medium can now enjoy theatre from the comfort of their home. More democratic access to the theatre is the other benefit of the otherwise dire situation we have found ourselves in.

Post-pandemic times are likely to bring about a transformation of the theatre encompassing a reassessment of values, reflection and perhaps even an examination of conscience. The Kielce Festival opens with one of the most outstanding plays of the past few months, namely *On the Niemen* by Jędrzej Piaskowski and Hubert Sulima produced at the Lublin Juliusz Osterwa Theatre. It premiered in June 2020 and was performed a few times thereafter in Lublin, it was already invited to a number of festivals held live and online and has a few other festivals to attend. The director and dramaturgist dubbed their *On the Niemen* a “play for the nation” and I must admit that I find this description quite apt. When working on the adaptation of Eliza Orzeszkowa’s novel, Piaskowski set himself and his team the expectation that they will succeed in finding “the third way” for the theatre, “falling somewhere between useless conservatism and hermetic modernity”. Worth adding is that the director himself had followed the formula of such “hermetic modernity” himself on a number of past occasions and was capable of doing a self-critique, which allowed him to reach out to the audience to ensure true understanding. Yet, the understanding was reached on the director’s own terms, without flattery, and knowing winks.



POTOP | Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach
 fot. Przemysław Jendroska

THE FLOOD | Stanisław Wyspiański
 Śląski Theatre in Katowice
 photo Przemysław Jendroska

Therefore, the third way seems to be a good solution for the Polish theatre now, right after the pandemic, but also in the future. The third way was followed by most of the plays presented at this year's Kielce Festival. The programme includes *The Curse of the Kennedys* by Wiktor Rubin and Jolanta Janiczak from the Kielce Żeromski Theatre where, via the eyes of the pair of creators well known to the local audience, we take a look at the famous American family and realise we are all too familiar with the story despite it being set in the US. Together with the actors and actresses from the Fredro Theatre in Gniezno and director Marcin Liber we take a step, or more precisely a leap back in time to revisit a much forgotten classic *A Brief Discussion with Death* only to realise how little we knew it and to once again dance the devilish and very Polish dance. One of the highlights of the festival is Mirosław Baka's exquisite performance in *Death of a Salesman* from Wybrzeże Theatre of Gdańsk directed by Radek Stępień. Willy Loman, the titular salesman played by Baka, could be any one of us, a dejected man rejected by ruthlessness of the successful elite. On the stage we watch the slow disintegration of a man whom we can fully relate to. We feel what he feels and the emotions are genuine. Is this not one of the most important premises of the theatre, a theatre that does not care whether it is made in line with the principles of "useless conservatism" or "hermetic modernity"?

We will also have the opportunity of seeing this year in Kielce a refreshing, daring and almost blood-drenched dialogue with yet another Polish classic, namely *The Flood*, produced by the Śląski Theatre of Katowice and directed

by Jakub Roszkowski, and the austere theatrical take on *The Book of Job* in the form of an incredible performance and concert in one entitled *Bible: An Attempt* staged by Jernej Lorenci of Slovenia from the Wilam Horzyca Theatre of Toruń. *Fanny and Alexander* directed by Łukasz Kos, the huge and spectacular play staged all over the theatre building, will be performed live outside of Legnica for the first time ever, as it was only streamed online at the recent Warsaw Theatre Encounters festival. We will also be able to see Szymon Kaczmarek's *The Merchant of Venice* produced at the Witkacy Theatre of Słupsk which is the winner of the Golden Yorick awarded for the Best Shakespeare Play of the season, while the host of the host institution, the Żeromski Theatre of Kielce will present its latest premiere, i.e. *The Plague* based on Albert Camus' novel under the same title, directed by Una Thorleifsdottir, well-known to the Kielce audience, with Joanna Kasperek in the role of Doctor Rieux.

There will be a lot happening in Kielce this autumn. Let's hope we will be able to get our minds off the pandemic to experience what no streaming can ever offer us – a sense of community among the audience and with the artists on the stage. The Kielce stage will this year abound in performances whose authors certainly chose the third way. Away from useless conservatism and hermetic modernity.

Jacek Wakar
 Theatre Critic, Journalist, Writer

NAD NIEMNEM. Obrazy z czasów pozytywizmu
Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie
fot. Natalia Kabanow

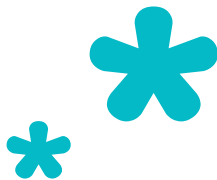
ON THE NIEMEN. Images from the Time of Positivism
The Juliusz Osterwa Theatre in Lublin
photo Natalia Kabanow



ELIZA ORZESZKOWA

NAD NIEMNEM.

Obrazy z czasów pozytywizmu



Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie

adaptacja i dramaturgia | Hubert Sulima

reżyseria | Jędrzej Piaskowski

scenografia i kostiumy | Anna Met

muzyka | Jacek Sotomski

choreografia | Szymon Dobosik

reżyseria światła | Paulina Góral

obsada:

Anzelm Bohatyrowicz | Przemysław Gąsiorowicz

Jan Bohatyrowicz | Maciej Grubich

Jadwiga Domuntówna | Hanka Brulińska

Bolesław Kirło | Krzysztof Olchawa

Maria Kirłowa | Jolanta Deszcz-Pudżianowska

Andrzejowa Korczyńska

| Jolanta Rychłowska-Żarnecka

Benedykt Korczyński | Włodzimierz Dyla

Emilia Korczyńska | Edyta Ostojak

Klotylda Korczyńska | Magdalena Zabel

Marta Korczyńska | Marta Ledwoń

Witold Korczyński | Michał Czyż

Zygmunt Korczyński | Daniel Salman

Justyna Orzelska | Justyna Janowska

Teresa Plińska | Magdalena Szejman

Teofil Różyk | Paweł Kos

Zygmunt II August | Wojciech Rusin

muzyka na żywo | Dymitr Harelau

premiera: 21.03.2020

KIEDY? → 2.09.2021 | 18.00

GDZIE?

→ duża scena Kieleckiego Centrum Kultury

CZAS TRWANIA → 195 min. (jedna przerwa)

JĘZYK → polski

Eliza Orzeszkowa publikuje „Nad Niemnem” 25 lat po wybuchu powstania styczniowego. Tłem powieści jest historia żyjących obok siebie rodzin szlacheckich – średnio zamożnych Korczyńskich i zubożałych Bohatyrowiczów. Dzieli ich niemal wszystko: sposób życia, status społeczny i zamożność, ale łączy wspólna przeszłość – zbrojna walka ramię w ramię o wolną, lepszą Polskę – epoka wielkich marzeń, której kres położył upadek powstania. Ta kolejna narodowa katastrofa przetrzącała życiorysy kilku pokoleń Polaków i pogrzebała na wiele lat marzenia o ideach, które powstanie niosło na sztandarach – demokracji, równości i solidarności. Na tym tle rozwija się historia miłości Justyny i Jana – najmłodszego pokolenia Korczyńskich i Bohatyrowiczów.

Spektakl Jędrzeja Piaskowskiego i Huberta Sulimy jest rodzajem kreowanego na scenie marzenia o nowej wspólnocie społecznej. Źródłem inspiracji dla konstruowania tej fantazji jest wnikliwe spojrzenie Orzeszkowej na naturę, której autorka poświęca wiele uwagi, jakby szukała w niej odpowiedzi czy ratunku. A także na wieś i całą szeroko rozumianą kulturę ludową, w tym na system wartości oparty na kulcie pracy, życiu w zgodzie z porządkiem natury oraz etosem chrześcijańskim.

Piaskowski równolegle, nieustająco, buduje coś na kształt dystansu, wybija widzów z błędnego poczucia uczestnictwa w utopijnym (choć też wcale nie pięknym) świecie. Robi to obnażając teatralność swojego przedstawienia, robi też karykaturyzując społeczne konwenanse – zwłaszcza w salonie Korczyńskich, gdzie momentami sięga nawet po farsowe chwytły. Czasami buduje dialogi na granicy tonów – widz nie ma pewności, czy postaci mówią serio, czy to wszystko kpina. Możliwy staje się taki zabieg, ponieważ aktorzy budują swe role według realistycznych zasad kształtowania postaci, ale nie oddają się temu realizmowi całkowicie, a nawet nie w przeważającym stopniu.

Tadeusz Kornaś

(członek Komisji Artystycznej VI Konkursu na Inscenizację Dawnych Dzieł Literatury Polskiej „Klasyka Żywa”)

Ze sceny na widownię sływa dym. Światło przygasa i jaśnieje niemal niezauważalnie. Zachód i wschód rozdziela długi, nasycony półmrok. W tej teatralnej nocy spadają słowa. Jedno po drugim, niespiesznie, miękko. Układają chłopięcą opowieść o śmierci. O stracie i klęsce – ruinach, które stają się fundamentem młodej miłości. Jest baśniowo i romantycznie. Delikatnie i czule.

Dominik Gac (Teatralny.pl)

ELIZA ORZESZKOWA

ON THE NIEMEN. Images from the Time of Positivism

Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie

scriptor and dramaturg | Hubert Sulima

director | Jędrzej Piaskowski

set and costume designer | Anna Met

music | Jacek Sotomski

choreographer | Szymon Dobosik

lighting designer | Paulina Góral

cast:

Anzelm Bohatyrowicz | Przemysław Gąsiorowicz

Jan Bohatyrowicz | Maciej Grubich

Jadwiga Domuntówna | Hanka Brulińska

Bolesław Kirło | Krzysztof Olchawa

Maria Kirłowa | Jolanta Deszcz-Pudżianowska

Andrzejowa Korczyńska

| Jolanta Rychłowska-Żarnecka

Benedykt Korczyński | Włodzimierz Dylą

Emilia Korczyńska | Edyta Ostojak

Klotylda Korczyńska | Magdalena Zabel

Marta Korczyńska | Marta Ledwoń

Witold Korczyński | Michał Czyż

Zygmunt Korczyński | Daniel Salman

Justyna Orzelska | Justyna Janowska

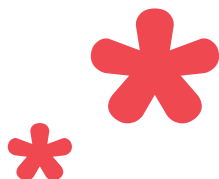
Teresa Plińska | Magdalena Szejman

Teofil Różyk | Paweł Kos

Zygmunt II August | Wojciech Rusin

live music | Dymitr Harelau

premiere: 21.03.2020



WHEN? → 2.09.2021 | 18.00

WHERE?

→ main stage of Kieleckie Centrum Kultury

DURATION → 195 min. (one interval)

LANGUAGE → Polish

Eliza Orzeszkowa published the book version of *On the Niemen* exactly 25 years after the outbreak of the January Uprising. The background for the novel is the history of two noble families living side by side: the moderately wealthy Korczyńscy and impoverished Bohatyrowicze who live like peasants. They differ in almost every aspect: lifestyle, social status and financial standing, but they are united by the common past – their fight side by side for a better, free Poland, living in an era of great, shared dreams ended by the fall of the uprising. Another national disaster not only broke the lives of several generations of Poles, but also for many years to come shattered the dreams of ideas that the uprising carried on its banners – democracy, equality and solidarity. Against this background the love story of Justyna and Jan, the youngest generation of both families, unfolds.

Like the novel, Jędrzej Piaskowski's and Hubert Sulima's production is not a naturalistic historical document, but rather a kind of patriotic fairytale, a dream of a new social community that is created on stage. The source of inspiration for constructing this fantasy is Orzeszkowa's insightful look at nature, to whom the author devotes much attention, as if she was looking for an answer or for rescue in it, as well as countryside and broadly understood folk culture, including the value system based on the cult of work, living in accordance with the order of nature and Christian ethos.

"Piaskowski incessantly and parallelly keeps building some sort of detachment breaking the audience away from the feeling of blissful participation in a utopian (but hardly beautiful) world. He does this by stripping the theatricality of his play, and uses caricature to ridicule social conventions, especially in the Korczyński's living room where at times he even avails himself for counterfeit measures. At other times he designs the dialogues to sound on the border of seriousness, making the audience question his intentions and wonder whether it is not all a mockery. This is possible owing to the fact that although the actors play their parts in compliance with the rules of realism, but do are not fully faithful to the principle, in fact, not to a great extent".

Tadeusz Kornaś
(member of the Artistic Committee of the 6th Competition
for the Staging of Old Polish Literature "Klasyka Żywa")

"The audience is covered with smoke coming from the stage. The light is dimmed and intensified almost imperceptibly. The west and east are separated with a long, deep semidarkness. In the midst of this theatrical night, we hear words spoken slowly, softly one by one. They tell a boy's story about death. About loss and failure, about the ruins that serve as the foundations of young love. The atmosphere is fairy-tale like and romantic. Delicate and tender".

Dominik Gac (Teatralny.pl)

NAD NIEMNEM. Obrazy z czasów pozytywizmu
Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie
fot. Natalia Kabanow

ON THE NIEMEN. Images from the Time of Positivism
The Juliusz Osterwa Theatre in Lublin
photo Natalia Kabanow



KLĄTWA RODZINY KENNEDYCH
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Magda Hueckel

THE CURSE OF THE KENNEDYS
The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
photo Magda Hueckel



JOLANTA JANICZAK

KLĄTWA RODZINY KENNEDYCH

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach

tekst, dramaturgia, ruch sceniczny
| Jolanta Janiczak

reżyseria | Wiktor Rubin

scenografia, projekcje wideo | Łukasz Surowiec

kostiumy | Marta Szypulska

muzyka | Krzysztof Kaliski

reżyseria światła | Jacqueline Sobiszewski

asystentka reżysera | Dagna Dywicka

asystentka scenografa | Monika Winiarska

obsada:

Saoirse Hill | Anna Antoniewicz

David Kennedy | Mateusz Bernacik

John Fitzgerald Kennedy | Bartłomiej Cabaj

Jacqueline Bouvier Kennedy | Dagna Dywicka

Kathleen Kennedy | Ewelina Gronowska

Joseph Kennedy junior | Edward Janaszek

Rose Kennedy | Joanna Kasperek

William Smith | Jacek Mąka

Joseph Kennedy | Wojciech Niemczyk

Edward Kennedy | Andrzej Plata

Michael Kennedy | Łukasz Pruchniewicz

Siostra Mary | Beata Pszeniczna

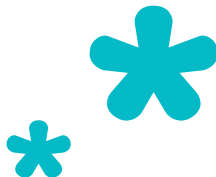
Rosemary Kennedy | Karolina Staniec

Eunice Kennedy | Zuzanna Wierzbńska

Robert Kennedy | Dawid Żłobiński

inspicjentka-suflerka | Klaudia Sobura

premiera: 27.02.2021



KIEDY? ➔ 3.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 85 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski

Historia zaczyna się od Rosemary, siostry przyszłego prezydenta Johna F. Kennedy'ego, na zdjęciach roześmianej dwudziestolatki. Od jej napadów szału, gwałtownych wahań nastrojów. Ojciec pozwala wykonać na niej zabieg lobotomii. Bełkocząca, pozbawiona kontaktu ze światem, resztę życia spędzi w zakładzie zamkniętym. Nobliwa, katolicka rodzina będzie ją ukrywać.

Później jej starszy brat Joseph zginie w katastrofie lotniczej. Kule zamachowców trafią Johna i Roberta. W każdym następnym pokoleniu klan Kennedy'ch, tę amerykańską rodzinę królewską, spotka długa lista tragedii: chorób, niešťęśliwych wypadków, przedawkowanych substancji. Przy okazji kolejnych śmierci prasa będzie pytać: czy wisi nad nimi klątwa?

Jolanta Janiczak i Wiktor Rubin idą śladem transmitowanej przez pokolenia traumy i wiary we własnego pecha. Jedno wydarzenie wpływa tu na drugie, prowokuje następne. Jakie są konsekwencje uwierzenia we własne niešťęście? Czy można emocjonalnie zaprogramować się na tragedię?

Jedyną żywą istotą jest tutaj Rosemary – brawurowo sportretowana przez Karolinę Stanięc siostra Johna i Roberta, młoda, zagubiona dziewczyna. Być może nieco opóźniona w rozwoju, a może tylko przygnieciona ciężarem oczekiwań. Nie dość ładna, nie dość wybitna, by zasłużyć na miłość rodziców, by zmieścić się w amerykańskim śnie, którego ucieleśnieniem stanie się jej rodzina. [...] W tym precyzyjnie skonstruowanym przedstawieniu, ze znakomitą muzyką Krzysztofa Kaliskiego, mieści się też prawda o okrutnych mechanizmach wykluczenia, kreowaniu popkulturowych mitów i bankructwie amerykańskiego snu. I jest coś jeszcze – przewrotna opowieść o winie i karze.

Michał Centkowski (Newsweek Polska)

Twórcy w gęstej opowieści o tragicznych losach Rosemary nie szczędzą teatralnych środków wyrazu. Elementy scenografii zdumiewają wielofunkcyjnością, choć wydają się prostymi zabiegami. W połączeniu z galopującą fabułą tworzą atmosferę utkaną metaforami i przestrzeń do własnego odczuwania rozgrywanych dramatów. Słowem – najlepiej.

Sylwia Krasnodębska (Gazeta Polska)

JOLANTA JANICZAK



THE CURSE OF THE KENNEDYS

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach

scriptor, dramaturg, movement director
| Jolanta Janiczak

director | Wiktor Rubin

set and video designer | Łukasz Surowiec

costume designer | Marta Szypulska

music | Krzysztof Kaliski

lighting designer | Jacqueline Sobiszewski

assistant director | Dagna Dywicka

assistant set designer | Monika Winiarska

cast:

Saoirse Hill | Anna Antoniewicz

David Kennedy | Mateusz Bernacik

John Fitzgerald Kennedy | Bartłomiej Cabaj

Jacqueline Bouvier Kennedy | Dagna Dywicka

Kathleen Kennedy | Ewelina Gronowska

Joseph Kennedy junior | Edward Janaszek

Rose Kennedy | Joanna Kasperek

William Smith | Jacek Mąka

Joseph Kennedy | Wojciech Niemczyk

Edward Kennedy | Andrzej Plata

Michael Kennedy | Łukasz Pruchniewicz

Sister Mary | Beata Pszeniczna

Rosemary Kennedy | Karolina Staniec

Eunice Kennedy | Zuzanna Wierzińska

Robert Kennedy | Dawid Żłobiński

stage manager and prompter | Klaudia Sobura

premiere: 27.02.2021

It all starts with the twenty-year-old Rosemary, sister of future president John F. Kennedy, looking out happily from an old photo. Later on, and her violent mood changes and sudden outbursts of anger lead her father to have Rosemary lobotomized. Deprived of any contact with the outside world, she's forced to spend the rest of her life in an institution. The upstanding, catholic, Kennedy clan make sure that Rosemary's fate remains a secret. Then her elder brother Joseph dies in a plane crash. John and Robert are hit by assassins' bullets. Each new generation of this American royal family is touched by tragedy: illnesses, unfortunate accidents and overdoses. Is the Kennedy family cursed? Jolanta Janiczak and Wiktor Rubin enquire into the notion that it is possible for bad luck and trauma to pass through generations of family life. One incident appears to provoke another one, creating a knock-on effect. Should we allot meaning to the seemingly arbitrary nature of bad luck? Or is this just a way of creating a self-fulfilling prophecy?

"The only living creature here is Rosemary, daringly portrayed by Karolina Staniec, the sister of John and Robert, a young, confused girl. Perhaps slightly mentally challenged, or just crushed under the burden of expectations. Not pretty or brilliant enough to deserve the love of their parents, fit into the American Dream that her family will one day epitomize. [...] This carefully construed play with an excellent score composed by Krzysztof Kaliski, tells the story of the ruthless mechanisms of exclusion, the creation of pop cultural myths and the disintegration of the American Dream. There is also something else there – a perverse take on guilt and punishment".

Michał Centkowski (Newsweek Polska)

"The makers of this dense story about the tragic life of Rosemary do not shy away from theatrical means of expression. Parts of the set astound with their versatility, despite their apparent simplicity. Combined with the fast-paced plot they create an atmosphere brimming with metaphors and provide a space for the audience to relate to and develop an emotional connection with the drama unveiling on the stage. In short – the play could not be better".

Sylvia Krasnodębska (Gazeta Polska)

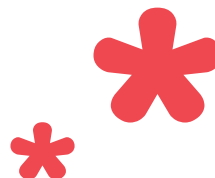
WHEN? ➔ 3.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 85 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish



KLĄTWA RODZINY KENNEDYCH
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Magda Hueckel

THE CURSE OF THE KENNEDYS
The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
photo Magda Hueckel





FANNY I ALEKSANDER

Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy
fot. Karol Budrewicz

FANNY AND ALEXANDER

The Helena Modrzejewska Theatre in Legnica
photo Karol Budrewicz

INGMAR BERGMAN

FANNY I ALEKSANDER

Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy

przekład | Zygmunta Łanowski

reżyseria | Łukasz Kos

scenografia i reżyseria światła | Paweł Walicki

kostiumy | Barbara Sikorska-Bouffał

muzyka | Dominik Strycharski

wideo | Kamil Walesiak

konsultacje dramaturgiczne | Hubert Sulima

asystentka kostiumografki

| Aleksandra Komarzeniec-Piss

obsada:

DOM EKDAHLÓW

Helena Ekdahl, wdowa, była aktorka | Ewa Galusińska

Oscar Ekdahl, jej najstarszy syn, dyrektor teatru

| Rafał Cieluch

Emilia Ekdahl, jego żona | Magda Biegańska

Fanny, ich córka | Joanna Gonschorek, Ninel Kos

Amanda, ich córka | Anita Poddębniak, Rema Kos

Aleksander, ich syn | Robert Gulaczyk, Ezra Kos

Carl Ekdahl, profesor, drugi syn pani Heleny

| Bogdan Grzeszczak

Lydia Ekdahl, jego żona | Małgorzata Urbańska

Gustav Adolf Ekdahl, restaurator, kupiec, trzeci syn

pani Heleny | Paweł Wolak

Alma Ekdahl, jego żona | Gabriela Fabian

Petra, ich córka | Aleksandra Listwan

Ciotka Emma | Mateusz Krzyk

Maj, niania u Emilii i Oscara | Małgorzata Patryn

Panna Ester, pokojówka pani Heleny

| Zuza Motorniuk

Panna Vega, kucharka pani Heleny | Magda Skiba

Berta, pokojówka pani Heleny | Katarzyna Dworak

DOM BISKUPA

Biskup Edvard Vergérus | Paweł Palcat

Henrietta Vergérus, jego siostra

| Katarzyna Dworak

Pani Blenda Vergérus, matka Biskupa

| Małgorzata Urbańska

Elsa Bergius, ciotka Biskupa | Mateusz Krzyk

Malla Tander, kucharka podobna do szczura

| Magda Skiba

Karna, służąca | Zuza Motorniuk

Selma, służąca | Małgorzata Patryn

Justina, służąca | Aleksandra Listwan

Zmarłe córki Biskupa Paulina i Esmeralda

| Zuza Motorniuk i Magda Skiba

DOM ISAKA

Isak Jacobi, Żyd, handlowiec | Łukasz Kos

Aron, siostrzeniec Isaka | Bartosz Bulanda

Ismael, siostrzeniec Isaka | Aleksandra Listwan,
Ezra Kos

TEATR

Mikael Bergman, młody, obiecujący, gra Hamleta

| Mateusz Krzyk

Sufler | Mariusz Sikorski

Rekwizytor | Bartosz Bulanda

Aktorzy i aktorki |

Komisarz policji | Mariusz Sikorski

Kamera/Śmierć | Kamil Walesiak

przy fortepianie | Andrzej Janiga

inspicjent-sufler | Mariusz Sikorski

premiera: 28.02.2020

Spektakl dla widzów od 16. roku życia.

Wystawienie w porozumieniu z Josef Weinberger Limited, London za zgodą Ingmar Bergman Foundation.



www.ingmarbergman.se

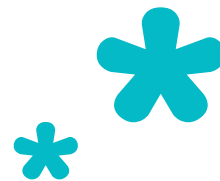
Fanny i Aleksander to historia rodzeństwa, które po śmierci ojca dostaje się pod opiekę zimnego, fanatycznego pastora. Łączy w sobie atmosferę baśni i sagi rodzinnej, horroru i komedii. Od scen pełnych domowego ciepła przechodzi się do dramatycznych konfliktów, ukazując świat z perspektywy najbardziej wrażliwego obserwatora – dorastającego dziecka. Wszystkie sfery i znaczenia tego dzieła spaja metafora sceny. Bohaterowie *Fanny i Aleksandra* pracują w teatrze, bawią się w teatr, postrzegają świat jako teatr. Jest on dla nich naturalnym środowiskiem, azylem, miejscem, w którym wszystko, co dobre, jest możliwe, a wszystko, co złe, zostaje za progiem.

Obejrzałem spektakl zrealizowany z pasją, powstały z myślą o widzu (sic!), wciągający i wzruszający, świetnie zagrany, dopracowany i przemyślany w szczegółach. Obrótowa scena, projekcje, dzieciaki w niemałych rolach, duchy, psy, włączenie publiczności po teatralnych zakamarkach – to wszystko miało w tym przedstawieniu sens, było użyte po coś, reżyserowi udało się uniknąć kuszącej przecież efekciarzkości.

Rafał Turowski (rafalturowski)

Porywający spektakl, który przenosi widza w sam środek opowieści i scenicznego mechanizmu. Kos znakomicie wykorzystuje przestrzeń teatru: tworzy w niej dwa światy, przeciwstawne i rozdzielone żelazną kurtyną. Jeden to rodzinna sielanka, drugi - piekło rygoru i samotności. Im bardziej kolorowy, feeryczny, soczysty jest pierwszy, tym bardziej chłodny i surowy wydaje się drugi. Cała, bardzo liczna, obsada wypada rewelacyjnie, świetną robotę wykonuje też Kamil Walesiak, który na żywo, na scenie, kręci film, będący ważną częścią spektaklu.

Przemysław Gulda (guldapoleca)



KIEDY? ➔ 5.09.2021 | 18.00

GDZIE?

➔ duża scena Kieleckiego Centrum Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 225 min (jedna przerwa)

JĘZYK ➔ polski

INGMAR BERGMAN

FANNY AND ALEXANDER

Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy

translator | Zygmunt Łanowski

director | Łukasz Kos

set and lighting designer | Paweł Walicki

costume designer | Barbara Sikorska-Bouffat

music | Dominik Strycharski

video | Kamil Walesiak

dramaturgy consultation | Hubert Sulima

assistant costume designer

| Aleksandra Komarzeniec-Piss

cast:

THE EKDAHL'S HOUSE

Helena Ekdahl, widow, former actress | Ewa Galusińska

Oscar Ekdahl, her eldest son, theatre manager
| Rafał Cieluch

Emilia Ekdahl, his wife | Magda Biegańska

Fanny, their daughter | Joanna Gonschorek,
Ninel Kos

Amanda, their daughter | Anita Poddębniak,
Rema Kos

Aleksander, their son | Robert Gulaczyk, Ezra Kos

Carl Ekdahl, professor, Helena's second son
| Bogdan Grzeszczak

Lydia Ekdahl, his wife | Małgorzata Urbańska

Gustav Adolf Ekdahl, restaurateur, merchant,
Helena's third son | Paweł Wolak

Alma Ekdahl, his wife | Gabriela Fabian

Petra, their daughter | Aleksandra Listwan

Aunt Emma | Mateusz Krzyk

Maj, nanny at Oscar and Emilia's house
| Małgorzata Patryn

Miss Ester, Helena's maid | Zuza Motorniuk

Miss Vega, Helena's cook | Magda Skiba

Berta, Helena's maid | Katarzyna Dworak

BISHOP'S HOUSE

Bishop Edvard Vergérus | Paweł Palcat

Henrietta Vergérus, his sister | Katarzyna Dworak

Madame Blenda Vergérus, Bishop's mother
| Małgorzata Urbańska

Elsa Bergius, Bishop's aunt | Mateusz Krzyk

Malla Tander, cook similar to a rat | Magda Skiba

Karna, maid | Zuza Motorniuk

Selma, maid | Małgorzata Patryn

Justina, maid | Aleksandra Listwan

Bishop's dead daughters Paulina and Esmeralda
| Zuza Motorniuk and Magda Skiba

ISAK'S HOUSE

Isak Jacobi, Jew, merchant | Łukasz Kos

Aron, Isak's nephew | Bartosz Bulanda

Ismael, Isak's nephew | Aleksandra Listwan,
Ezra Kos

THEATRE

Mikael Bergman, young, auspicious, playing
Hamlet | Mateusz Krzyk

Prompter | Mariusz Sikorski

Prop manager | Bartosz Bulanda

Actors and Actresses |

Police-officer | Mariusz Sikorski

Camera/Death | Kamil Walesiak

piano | Andrzej Janiga

stage manager and prompter | Mariusz Sikorski

premiere: 28.02.2020

The performance is for viewers aged 16 and over.

Presentation based on agreement with Josef
Weinberger Limited, London with
consent of The Ingmar Bergman Foundation.

The logo features a stylized signature of 'Ingmar Bergman' in a cursive script, followed by a small, simple line drawing of a stick figure holding a fork. Below the signature, the words 'INGMAR BERGMAN FOUNDATION' are printed in a small, sans-serif, all-caps font.

www.ingmarbergman.se

WHEN? ➔ 5.09.2021 | 18.00

WHERE?

➔ main stage of Kieleckie Centrum Kultury

DURATION ➔ 225 min. (one interval)

LANGUAGE ➔ Polish



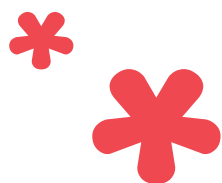
FANNY I ALEKSANDER

Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy
fot. Karol Budrewicz

FANNY AND ALEXANDER

The Helena Modrzejewska Theatre in Legnica
photo Karol Budrewicz

Fanny and Alexander is the story of siblings who, after the death of their father, come under the care of a cold, fanatical pastor. It combines the atmosphere of a fairy tale and a family saga, horror and comedy. From scenes full of domestic warmth the story moves on to dramatic conflicts, showing the world from the perspective of the most sensitive observer – an adolescent child. All spheres and meanings of this artwork are bound together by the metaphor of the stage. The characters *Fanny and Alexander* work in the theatre, play in the theatre, perceive the world as a theatre. For them it is a natural environment, an asylum, a place where everything good is possible, and everything bad stays behind the threshold.



"What I saw was a play made with passion and with the viewer in mind (sic!), a gripping and moving play, exquisitely performed, well-thought out and planned to the tiniest detail. A rotating stage, screenings, children in quite significant parts, ghosts, dogs, the audience wandering around the nooks and crannies of the theatre building – all this made perfect sense in the play, it was done for a reason, and at the same time the director succeeded in not making it stagy, despite it being an alluring option".

Rafał Turowski (rafalturow.ski)

"A ravishing performance transporting the viewer right into the centre of the story and the theatre medium. Kos skillfully takes advantage of the space offered by the theatre building, he creates two worlds within it, contrasting and separated with an iron curtain. One presents idyllic family life, while the other depicts the drama of ruthless rigour and loneliness. The more colourful and mellow the former, the more austere and cold the latter is. The entire very large cast performs exquisitely and kudoz to Kamil Walesiak who shoots a film, live on the stage, which is a very important part of the play".

Przemysław Gulda (guldapoleca)

THRILL ME. Historia Leopolda i Loeba
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury, Warszawa
fot. Archiwum MTM / M. Popowski

THRILL ME. The Story of Leopold and Loeb
The Jan Kiepura Mazowiecki Music Theatre, Warsaw
photo MTM Archives / M. Popowski



STEPHEN DOLGINOFF

THRILL ME. Historia Leopolda i Loeba

Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury
Warszawa

reżyseria | Tadeusz Kubicz

libretto, teksty utworów i muzyka
| Stephen Dolginoff

tłumaczenie | Małgorzata Lipska

koncepcja sceniczna | Tadeusz Kubicz
i Maciej Pawlak

fortepian | Karina Komendera

animacje | Karolina Jacewicz

reżyseria światła | Dariusz Albrycht

obsada:

Marcin Januszkiewicz

Maciej Pawlak

Filip Kosior (wideo)

Mirosław Zbrojewicz (wideo)

premiera: 16.10.2020

Spektakl dla widzów od 18. roku życia.



KIEDY? ➔ 8.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 90 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski

Czy da się wyśpiewać historię zbrodni nie do końca doskonałej? Da się, jeśli na scenę wkroczą artyści tak uzdolnieni jak Maciej Pawlak i Marcin Januszkiewicz. W musicalu „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” w reżyserii Tadeusza Kubicza opowiadają oni o losach dwóch ponadprzeciętnie inteligentnych studentów z Chicago, których fascynacja filozofią Nietzschego pchnęła do zbrodni.

Jest rok 1924, w Chicago powstaje plan na zbrodnię doskonałą, motywowaną przeświadczeniem o byciu nadczłowiekiem. Jego autorami są Nathan Leopold i Richard Loeb – pochodzący z dobrych domów studenci, nazwani później przez historię „The Thrill Killers”.

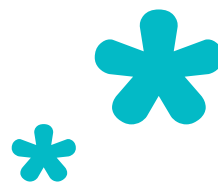
„Thrill Me” to mrozący krew w żyłach musical przedstawiający historię tego legendarnego duetu, który w latach 20. popełnił jedną z najgłośniejszych zbrodni XX wieku. To studium wieloznacznej, toksycznej relacji młodych ludzi, którzy natchnieni filozofią Nietzschego, pragną udowodnić swoją wyższość nad prawem, społeczeństwem i drugim człowiekiem. To historia chłopców z sąsiedztwa, spragnionych sensacji i szukających wartości swojego życia w zbrodni. Ale przede wszystkim to uniwersalna opowieść o potrzebie bliskości, która ulega chorej manipulacji i niebezpiecznej idei.

Sukcesem tego spektaklu jest bez wątpienia obsada, w której znaleźli się Maciej Pawlak i Marcin Januszkiewicz – świetnie skontrastowani choćby samym wyglądem, doskonale oddają mocno zróżnicowane charaktery i temperamenty swoich bohaterów, które mają ogromny wpływ na ich nie do końca artykułowaną jednoznacznością relację uczuciową.

Wiesław Kowalski (Teatr dla Wszystkich)

Rzecz faktycznie raczej dla dorosłych, cóż, jesteśmy świadkami morderstwa i autor faktów raczej nie owija w bawełnę, więc co wrażliwsi mogą uronić łzę czy mieć kłopoty z zaśnięciem. Ale „Thrill Me” to nie tylko wciągający kryminał, ale także poruszająca i bardzo smutna opowieść o sile manipulacji, o potrzebie miłości, oraz – o cenie, jaką za chwilę bliskości niekiedy trzeba zapłacić.

Rafał Turowski (rafalturowski)



STEPHEN DOLGINOFF

THRILL ME. The Story of Leopold and Loeb

Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury
Warszawa

director | Tadeusz Kubicz

book, lyrics and music | Stephen Dolginoff

translation | Małgorzata Lipska

concept | Tadeusz Kubicz
and Maciej Pawlak

piano | Karina Komendera

animations | Karolina Jacewicz

lighting director | Dariusz Albrycht

cast:

Marcin Januszkiewicz

Maciej Pawlak

Filip Kosior (video)

Miroslaw Zbrojewicz (video)

premiere: 16.10.2020

The performance is for viewers aged 18 and over.

Is it possible to perform the story of a not so perfect crime as songs? It is, if you hire actors as talented as Maciej Pawlak and Marcin Januszkiewicz for the job. *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* directed by Tadeusz Kubicz tells the story of two highly intelligent university students from Chicago whose fascination with Nietzsche's philosophy inspired them to commit a crime.

In 1924, in Chicago, Nathan Leopold and Richard Loeb conjured up a plan for the perfect crime convinced they were supermen, in line with Nietzsche's theory. The two men, both born into wealthy families, went down in history as the "The Thrill Killers".

Thrill Me is a blood curdling musical about the infamous duo who in the 1920s, committed one of the most well-known crimes of the 20th century. It is a study of a multi-faceted, toxic relationship between two people who, inspired by Nietzsche's philosophy, want to prove their entitlement to raise above the law, the society and other people. It is a story of two young neighbours in search for sensation and trying to assign value to their life in crime. Above all, it is a universal story about the need for intimacy corrupted by manipulation and dangerous ideas

"What makes this performance so successful is undoubtedly the cast including Maciej Pawlak and Marcin Januszkiewicz, contrasted visually as well, they portray the diverse personalities and tempers of their characters that strongly influence their not so obvious emotional bond".

Wiesław Kowalski (Teatr dla Wszystkich)

"Indeed, the performance is for adults only as it tells the story of a murder and the author is certainly not shy with the gory details, so the more sensitive among the audience may shed a tear or have trouble sleeping at night. However, there is much more to *Thrill Me* than just a gripping crime story, it is also a touching and immensely sad story of the power of manipulation, the need for love and the price that we sometimes may have to pay for a moment of genuine intimacy".

Rafał Turowski (rafalturowski)

WHEN? ➔ 8.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

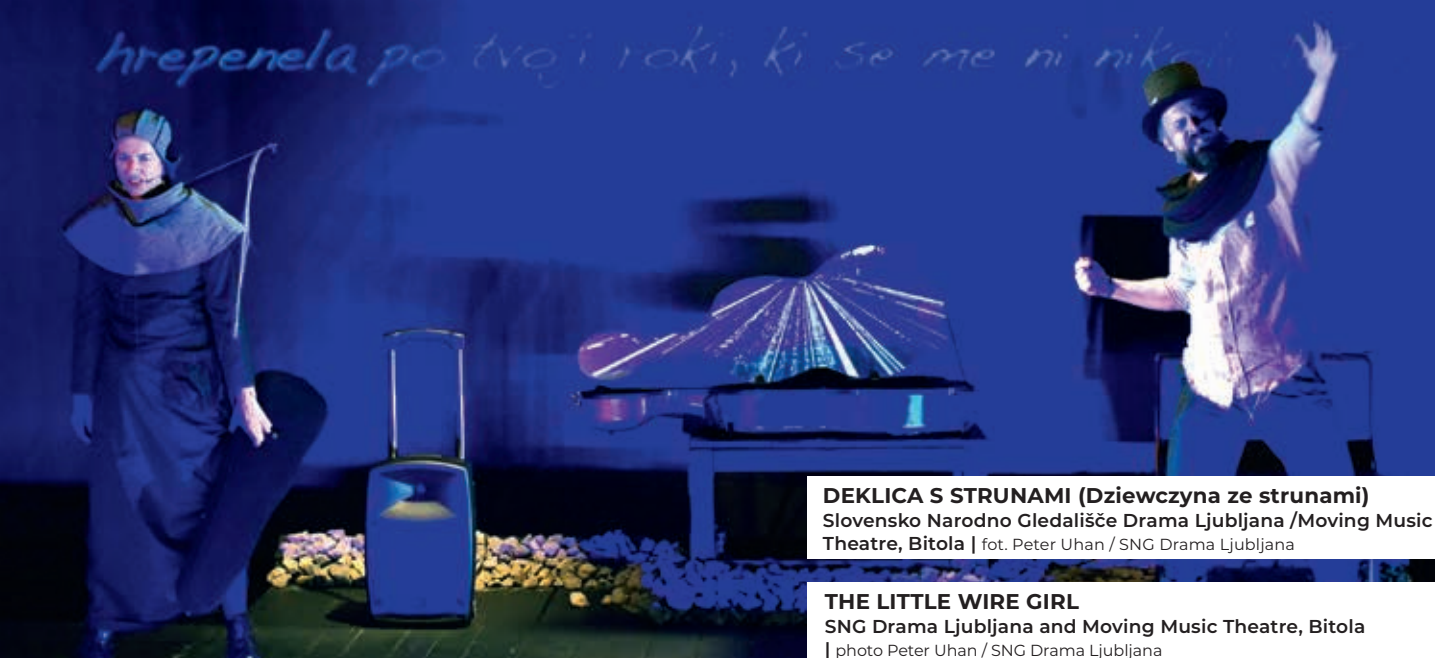
DURATION ➔ 90 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish

THRILL ME. Historia Leopolda i Loeba
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury, Warszawa
fot. Archiwum MTM / M. Popowski

THRILL ME. The Story of Leopold and Loeb
The Jan Kiepura Mazowiecki Music Theatre, Warsaw
photo MTM Archives / M. Popowski





DEKLICA S STRUNAMI (Dziewczyna ze strunami)
Slovensko Narodno Gledališče Drama Ljubljana /Moving Music Theatre, Bitola | fot. Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana

THE LITTLE WIRE GIRL
SNG Drama Ljubljana and Moving Music Theatre, Bitola
| photo Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana

GABRIELA ABRASOWICZ

Słoweński dramat i teatr – intuicja, inwencja, interkulturowość

Przypadająca w tym roku trzydziesta rocznica uzyskania niepodległości przez Republikę Słowenii skłania do wielu podsumowań i refleksji, również tych dotyczących dokonań w obszarze kultury. Od 1991 roku, czyli od momentu proklamowania niepodległego państwa słoweńskiego, produkcja dramatopisarska i teatralna ulegała stopniowym przeobrażeniom pod względem ideowo-artystycznym, a na jej obecnym kształcie zaważył niewątpliwie szereg czynników socjopolitycznych.

W drugiej połowie XX wieku widoczne były efekty umacniania się dwóch głównych odmian słoweńskiej literatury dramatycznej: dramatu poetyckiego i dramatu absurdu. Twórczość otwarcie nawiązująca do wydarzeń politycznych i krytykująca ustrój była niepożądana przez władze, a przez to praktycznie nieobecna. Pod koniec tysiąclecia, niezależnie od przyjętej formy, propozycje twórców odnosiły się w większym lub mniejszym stopniu do aktualnych problemów społecznych. Na tym tle wyróżniały się wybrane teksty Dragicy Potočnjak, Dušana Jovanovicia oraz Borisa A. Novaka, którzy jako nieliczni odwołali się do kwestii wojny w byłej Jugosławii. „Streszczona żywa kronika czasu”, jaką jest dramat i teatr, coraz wyraźniej odzwierciedlała negatywne zjawiska społeczne związane z transformacją systemową w Słowenii, eksponowała jednostki, które są ofiarami kapitalistycznego wyzysku, konsumpcjonizmu, codziennych nadużyć, (auto)ujarzmiania i medialnej manipulacji, a także wskazywała różne rodzaje kryzysu: ekonomiczny, tożsamościowy, etyczny, interpersonalny.

Na przełomie tysiącleci aktywni byli przede wszystkim przedstawiciele starszego obecnie pokolenia (urodzeni

w latach 50.). Do tej nielicznej grupy należeli m.in. Dragica Potočnjak, Vinko Möderndorfer, Matjaž Zupančič. Jeszcze skromniej reprezentowane było środowisko młodszych dramatopisarzy, wśród których ugruntowaną pozycję mają dziś Simona Semenič i Simona Hamer. Dawna obawa przed inercją i stałym odtwarzaniem osiągnięć już uznanych autorów stała się tymczasem bezzasadna, ponieważ w profesjonalnych kręgach pojawia się coraz więcej nowych talentów. Oczywiście, taki rozwój dramaturgii i produkcji teatralnej nie byłby możliwy bez sprzyjającej infrastruktury edukacyjnej. Należy podkreślić tu zwłaszcza rolę, jaką we wspieraniu rozwoju twórców odgrywa Akademia Teatru, Radia, Filmu i Telewizji¹ oraz fakt, że od roku akademickiego 2009/2010 dramatopisarstwo stanowi stały element regularnego programu kształcenia² (wszechstronną wiedzę z zakresu reżyserii studenci zdobywają zaś na uczelni od początku jej istnienia).

Po dość pesymistycznych diagnozach ujawniających skostnienie, zastój, a nawet kryzys dramatu i brak ciągłości generacyjnej wśród twórców, nastąpiła w ostatnich latach jego dynamiczna reorientacja i jakościowy oraz ilościowy wzrost. Dramatopisarz jest wciąż intelektualnym i estetycz-

Autorzy dzieła scenicznego adaptują lub w sposób intertekstualny aktywizują matryce klasycznych tekstów kultury, po czym reorganizują je i nadbudowują.

nym motorem w akcie tworzenia spektaklu, ale w repertuarze mainstreamowym pojawiają się też innowacyjne projekty autorskie: kameralne (np. Marka Mandicia, duetu Uroš Kaurin i Vito Weiss), kolektywne, zgodne z założeniami „devised theatre” (np. koordynowane przez Žigę Divjaka), poza tym performatywne eseje odrzucające prymat tekstu jako obowiązującego składnika dzieła scenicznego, a także utwory bliskie idei zwrotu postdramatycznego (propozycje Dušana Jovanovicia, Matjaža Zupančiča).

Tematyka nowych dramatów oraz realizacji teatralnych dotyczy w dużej mierze obserwowanej i doświadczanej przez twórców rzeczywistości społecznej. Na transformację tej rzeczywistości zareagowali oni intuicyjnie zmianą artykulacji artystycznej. Przesunęli punkt ciężkości z kontemplacji i refleksji na aktywizm, przez co teatr stał się miejscem publicznej dyskusji na temat losów kraju. Artyści krytykują błędne rozwiązania systemowe, obnażają szerszącą się przez lata narodową hipokryzję i nie kryją swojego niezadowolenia, wywołanego narastającymi społeczno-ekonomicznymi kontrastami oraz brakiem perspektyw dla młodych ludzi. Twórczość ta funkcjonuje jako narzędzie symptomatyzacji zjawisk, detabuizacji, a ostatnio także interwencji.

Obrane wcześniej kierunki (dramat poetycki i dramat absurdu) obecne są w słoweńskim dramacie do dziś, jednak autorki i autorzy w nowym tysiącleciu odważniej przedstawiają przejawy dehumanizacji i współczesny upadek wartości moralnych. Do tej kategorii zaklasyfikować można teksty Matjaža Zupančiča *Shocking Shopping* (2010) i *Upadek Europy* (2011) oraz *Ćwiczenia z depresji* (2011) Vinke Möderndorfera. Twórcy zarysowują poprzez indywidualne losy bohaterów kompleksowy obraz społeczeństwa. Ukazują często przedstawicieli grup nieuprzywilejowanych i wykluczonych (np. uchodźców, Romów, osoby zmagające się z chorobą), jak w przypadku sztuk Dragicy Potočnjak: *Alisa*, *Alica* (1996), *Kalea* (2000), *Eurotrans*, czyli *kierunek Zachód* (2000), *Hałas, który wywołują zwierzęta, jest nie do zniesienia* (2003), *Taniec motyli* (2003), *Chodzi lisek koło drogi* (2006) lub projektów reżysera Žigi Divjaka: *Człowiek, który obserwował świat* (2017), *6* (2018), *Game* (2020). Z kolei na postaciach kobiecych koncentruje się w swoich utworach przede wszystkim Simona Semenič. Autorka sięga po oryginalne środki ekspresji, a kwestie socjopolityczne i kulturowe często przetwarza w ramach dyskursu cielesnego. Odbiorcy sztuk wpisujących się w nurt feministyczny: *Drugi raz* (2014), *43 szczęśliwe zakończenia* (2014), *siedem kucharek, czterech wojaków i trzy zofie* (2014), *My, europejskie trupy* (2015), *To złote jabłko* (2016), *Piękne Vidy*

pięknie płoną (2020), skonfrontowani z niewygodnymi zagadnieniami poruszanymi przez Semenič, zostają wytrąceni ze strefy komfortu.

Na uwagę zasługuje też pewna tendencja panująca wśród twórców, by stale podejmować próby redefinicji klasycznego tekstu dramatycznego oraz formowania meta-teatru. Dramatopisarze tworzą częściej skrypty, zarysy lub kompozycje dramatyczne, pozwalając reżyserom na dalsze przekształcenia i ingerencje. Eksperymenty performatywne, refleksja nad własną pozycją jako autorki i przekraczanie limitów narzucanych przez tradycję interesują zwłaszcza Simonę Semenič. Działania te korespondują z dążeniami czołowych reżyserów, takich jak Sebastijan Horvat, Tomi Janežič, Matjaž Pograjc, Jernej Lorenci, których interpretacje dalekie są od konwencjonalnych przedstawień (np. Lorenci, który czasem określa się mianem koordynatora, zmniejsza dystans między widzami i aktorami zmotywowanymi przez niego do dzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wrażeniami). Autorzy dzieła scenicznego adaptują lub w sposób intertekstualny aktywizują matryce klasycznych tekstów kultury, po czym reorganizują je i nadbudowują. Najnowsze realizacje teatralne pozwalają stwierdzić, że, obok wytworu jako efektu pracy, ważnym aspektem jest sam proces kreacji.

Propozycje artystyczne słoweńskich dramatopisarzy nie są zupełnie nieznanne polskim odbiorcom. Na łamach czasopisma „Dialog” zamieszczono przekłady dramatów Dušana Jovanovicia⁴, Matjaža Zupančiča⁵ i Simony Semenič⁶. Twórczość ta została przybliżona polskim czytelnikom w większym zakresie dzięki dwutomowej publikacji pod redakcją Andrieja Moskwina *Nowy dramat słoweński*⁷. Dotychczas nowego opracowania dramaturgicznego i przeniesienia na deski polskich teatrów doczekał się utwór Zupančiča *Vladimir* (na jego podstawie wyprodukowano aż trzy niezależne spektakle⁸) oraz *Kogut w rosoli*⁹ Samuela Jokica. Polscy i słoweńscy artyści teatralni zdecydowali się też na współpracę, w wyniku której powstał spektakl *Nocny azyl – tam, gdzie spotykają się marzenia*¹⁰, projekt *Spektakl dla turystów*¹¹ oraz tegoroczne przedsięwzięcie *Biblia: Próba* zrealizowane przez polsko-słoweńską ekipę twórców pod wodzą Jerneja Lorenciego¹². Publiczność w naszym kraju miała już okazję zapoznać się z twórczością tego wybitnego reżysera podczas XXIII Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Kontakt w Toruniu w 2016 roku, kiedy to jego *Iliada*¹³ otrzymała nagrodę główną. Ten sam projekt włączony został także do programu 2. edycji Kieleckiego Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego w 2019 roku. Na polskich scenach gościły również spektakle prezentowane przez zespół Słoweńskiego Teatru Młodych: oprócz inscenizacji bazującej na chorwackim tekście *Fragile!* (2009, Międzynarodowy Festiwal Teatralny Demoludy, Olsztyn) oraz kultowej propozycji *Republika Słowenii* (2017, Malta Festival, Poznań), widzowie mieli sposobność zobaczyć przedstawienia wyreżyserowane w tym teatrze przez Olivera Frlijicia, który regularnie współpracuje ze słoweńskimi zespołami teatralnymi. Do Polski zawiąły produkcje takie jak *Przeklęty niech będzie zdrajca swej ojczyzny* (2011, Międzynarodowy Festiwal Teatralny Dialog, Wrocław), *Nasza przemoc, wasza przemoc*¹⁴ (2016, Festiwal Prapremier, Bydgoszcz), a także jego projekt autorski stworzony w Teatrze im. F. Prešerena w Kranju zatytułowany *25.671* (2014, XXII Międzynarodowy Festiwal Teatralny Kontakt).

A jak prezentuje się krajobraz instytucjonalny, gdy mowa o słoweńskim teatrze? Współcześnie istnieje tam kilkanaście teatrów zawodowych¹⁵, które można zlokalizować przede wszystkim w Lublanie: m.in. Teatr Miejski, Słoweński Narodowy Teatr Dramatyczny, Słoweński Teatr Młodych, Teatr Glej¹⁶. Oprócz stolicy innymi ważnymi ośrodkami życia teatralnego są także Kranj (Teatr im. F. Prešerena), Maribor i Nova Gorica (Słoweński Teatr Narodowy) czy Celje (Teatr Miejski)¹⁷. Zajmują one wraz z instytucjami takimi jak Słoweński Instytut Teatralny (SLOGI), Towarzystwo Kulturalne B-51, Maska i Nova pošta istotne miejsce na artystycznej mapie nie tylko kraju, lecz także regionu. Słowenia może też poszczycić się tradycją festiwalową – największe „święta teatru” o charakterze przeglądowo-konkursowym to: Spotkania Teatralne im. I. Borštnika (Borštnikovo srečanje, Maribor, 1970–), Tydzień Dramatu Słoweńskiego (Teden slovenske drame, Kranj, 1971–) oraz organizowany przez ponad 20 lat Ex Ponto (Lublana, 1993–2016).

Skromny rynek i niewielka liczba publikacji książkowych zawierających dramaty sprawiają, że mają one szansę dotrzeć do odbiorców głównie w formie spektakli teatralnych. Statystyka pokazuje, że droga do opracowania scenicznego jest dużo łatwiejsza do pokonania w przypadku dramatów nagrodzonych lub nominowanych w ramach konkursów, które wpływają na instytucjonalizację dramatu i stanowią platformę jego promocji¹⁸. Na przykład Nagroda im. S. Gruma za najlepszy dramat, przyznawana podczas Tygodnia Dramatu Słoweńskiego w Teatrze im. F. Prešerena, wiąże się z opublikowaniem sztuki, a później jej inscenizacją. Sposobem na wejście dramatów w obieg czytelnicy jest też zamieszczanie ich (a czasem tylko fragmentów) w czasopiśmie poświęconych literaturze lub teatrowi (np. „Sodobnost”, „Literatura”, „Dialogi”).

Dostrzegając wady państwowego systemu promocji i dystrybucji dramatu Simona Semenič wraz z kolegami założyła w 2006 roku organizację PreGlej¹⁹ (funkcjonującą w obrębie Teatru Glej, gdy dramatisarce była jego dyrektorką). Była to przestrzeń, w której panowała atmosfera otwartości na innowacje i współtworzenie. Upowszechniano tu twórczość młodych autorów: prezentowano teksty w specyficznej formie czytań²⁰, a także zaangażowane społecznie performanse. Ważnymi segmentami było Laboratorium PreGlej i międzynarodowy festiwal dramatisarski PreGlej Na Głos! Działalność PreGlej przyczyniła się do wdrażania alternatywnych strategii formowania tekstu dramatycznego (a częściej postdramatycznego), nowych formatów scenicznych, rozbudowy sceny offowej, co istotnie wpłynęło na dzisiejszą produkcję. Z powodu prezentowanej tam propozycji artystycznej Petera Rezmana *Maria Saal* albo *Pociąg wywozi nas w dal* krytyk teatralny Blaž Lukan napisał swój *Manifest nowego dramatu* (2010).

Refleksja polityczna stanowi wyznacznik wielu aktualnych realizacji teatralnych w Słowenii (artystom nieobca jest również satyra polityczna, np. *Lemoniada Slovenica* Vinca Möderndorfera, *Kuropatwa, strudel, taniec i nie tylko* Simony Semenič, *Ludowy demokratyczny cyrk Sakeszwili* Roka Vilčnika). Twórcy nie ograniczają się jednak do bezpośredniego tematyzowania konkretnych wydarzeń politycznych. Polityczność ich działań artystycznych nie polega na ujmowaniu teatru w kategorii reprodukcji, a raczej wiąże się z działaniem, sytuacją oraz próbą kształtowania obra-

BIBLIA: PRÓBA
Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu
fot. Wojtek Szabelski

BIBLE: AN ATTEMPT
Wilam Horzyca Theatre in Toruń
photo Wojtek Szabelski



zu świata. To twórczość, która liczy się z faktami, dotyka newralgicznych obszarów, a przy tym nie dąży wyłącznie do prowokacji lub oferowania gotowych, upakowanych prawd, lecz do dialogu. Proponowany dyskurs, nawet gdy ukazuje rodzime historyczne i polityczne meandry, nie jest hermetyczny, zawiera bowiem uniwersalne treści i ponadczasowe symbole, potwierdzając nierozzerwalność dwóch wymiarów: lokalnego i globalnego. W rezultacie, kwestie poruszone w tej dramaturgii oraz opracowaniach scenicznych są rozpoznawalne i odczytywane jako przystające do naszych realiów. W przestrzeni słoweńskiego dramatu oraz teatru, otwartej na przepływy i przeplatania, urzeczywistnia się w pełni idea mobilności kulturowej. Artyści nastawieni są nie tylko na koprodukcje realizowane ponad granicami geograficznymi, ale i na wspólne kreowanie nowych jakości. Dalecy od izolowania się, współpracują z twórcami z regionu i innych europejskich ośrodków. Do wielu przedsięwzięć zaproszeni zostali zagraniczni dramatisarze i dramaturdzy (Milan Marković, Ivor Martinić, Ljubomir Đurković, Mirjana Medojević, Maja Hrgović, Agnieszka Jakimiak), reżyserzy (Oliver Frlić, Boris Nikitin, Anica Tomić, Ivica Buljan, Maja Kleczewska, Marjan Nečak), a niektórzy z nich zadomowili się już na stałe w tamtejszym środowisku artystycznym (Ana Lasić, Žanina Mirčevska). Dzięki współpracy słoweńskich reżyserów z zespołami z Chorwacji, Serbii lub Czarnogóry powstały uznane za przełomowe, docenione przez krytykę i publiczność spektakle, czego znakomitym przykładem są projekty, którymi przewodził



wspomniany już Jernej Lorenci: *Eichmann w Jerozolimie*²¹, *Królestwo Niebieskie – Epica Balkanica*²², *Rozmowy o miłości*²³. Co ciekawe, badacze kultury są zdania, że w porozumieniu i wzbogacającej wymianie interkulturowej na poziomie (ponad) regionalnym również dostrzec można polityczny wymiar teatru. Przytoczone dane zdają się potwierdzać tezę, że teatr jest silnie sprzężony z mobilnym charakterem kultury, przekraczaniem granic, otwarciem się na komunikację i wzajemne inspiracje.

Warto zaznaczyć, że słoweńscy twórcy związani z teatrem niezwykle szybko, produktywnie i efektownie zareagowali na złożony kryzys wywołany pandemią COVID-19. Okazało się, że sytuacja ograniczenia, niemocy, zagrożenia i poczucia kresu ludzkiej pewności stała się dla twórców projektu *Monologi z kanapy*²⁴ wielką inspiracją. Pokłosie ich pracy – cykl tekstów i nagrań zrealizowany wiosną 2020 roku w Teatrze im. F. Prešerena w Kranju, to jeszcze jeden przykład niezwykle interesującej aktywności artystycznej. Pozostaje żywić nadzieję, że twórczość słoweńskich dramatopisarzy i reżyserów teatralnych zwiększy swój zasięg oddziaływań, wywoła entuzjazm i znajdzie uznanie wśród polskich odbiorców.

Gabriela Abrasowicz
dr n. hum., slawistka, badaczka dramatu
i teatru postjugosłowiańskiego, tłumaczka

¹ Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT) jest częścią Uniwersytetu w Lublanie od 1975 roku. Początki AGRFT sięgają 1945 roku, kiedy rząd narodowy Słowenii utworzył Akademię Sztuk Scenicznych, pierwszą wyższą szkołę teatralną w Jugosławii. W 1963 roku została ona przemianowana na AGRFT, która do 1975 roku funkcjonowała jako samodzielna uczelnia wyższa.

² Wynikiem reform było także włączenie do grona pedagogów uznanej autorki, Žaniny Mirčevskiej, która prowadziła zajęcia z dramatopisarstwa.

³ Rodzaj twórczości kolektywnej, metoda tworzenia teatru, w której scenariusz lub partytura spektaklu wywodzi się ze wspólnej, często improwizacyjnej pracy zespołu wykonawczego, składającego się zazwyczaj głównie z aktorów, ale też z artystów wizualnych, kompozytorów i choreografów.

⁴ D. Jovanović, *Tajemnica służbowa: Sztuka w trzech aktach*, „Dialog” 1985, nr 1, przeł. D. J. Čirlić; D. Jovanović, *Antygona: Słowa jednych w ustach drugih*, „Dialog” 1994, nr 4, przeł. J. Pomorska.

⁵ M. Zupančič, *Vladimir*, „Dialog” 2004, nr 6, przeł. J. Pomorska.

⁶ S. Semenič, *siedem kucharek, czterech wojaków i trzy zofie*, „Dialog” 2016, nr 2, przeł. J. Pomorska. Dramat został opatrzony komentarzem słoweńskiego teatrologa, Krištofa Jacka Kozaka *Zofia, czyli mądrość Simona Semeniča i współczesna dramaturgia słoweńska*.

⁷ *Nowy dramat słoweński*, t. 1, red. A. Moskwin, Warszawa, 2019; t. 2, red. A. Moskwin, Warszawa, 2020. W tomie pierwszym zbioru, obok wymienionych już dramatów Zupančiča i Semeniča znalazł się jeszcze inny tekst tej dramatopisarki *Schłopców* (przeł. T. Balawender, Z. Cichocka, K. Stolarska) oraz sztuka D. Potočnjak *Chodzi lisek koło drogi* (przeł. E. Bobowicz, P. Jaworski, A. Lorens). W tym roku Andriej Moskwin wraz z wybranymi członkami zespołu tłumaczy, opiekunów oraz autorów zaprezentował drugi tom antologii. Tym razem wybór padł na utwory M. Zupančiča *Korytarz* (przeł. J. Pomorska), V. Möderndorfera *Lemoniada Slovenica: bardzo złośliwa komedia w trzech aktach z jednym epilogiem* (przeł. E. Bobowicz, Z. Cichocka, P. Jaworski, Z. Piwowarek, K. Stolarska), Ž. Divjaka *6: na podstawie materiałów dokumentalnych i improwizacji aktorów* (przeł. A. Wójcik, B. Gramatyka), N. Gazvody *Cichy wdech* (przeł. D. Depta, K. Maj).

⁸ Premiery w Teatrze Wybrzeże (Gdańsk, reż. K. R. III, 2004), w Teatrze Polskim im. H. Konieczki (Bydgoszcz, reż. M. Powałisz, 2005) oraz w Teatrze EKIPA (Warszawa, reż. J. Naturski, 2016).

⁹ Krakowski Teatr Scena STU, reż. M. Gierszał, przeł. H. Kaluza, M. Gierszał, 2010.

¹⁰ Przedstawienie zrealizowane w koprodukcji teatru Freies Schauspiel Ensemble we Frankfurcie, Teatru im. F. Prešerena w Kranju i Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie, reż. R. Hinzpeter, 2006.

¹¹ Koprodukcja Słoweńskiego Teatru Młodych i Komuny Warszawa, reż. W. Ziemilski, 2018.

¹² Teatr im. W. Horzycy w Toruniu, reż. J. Lorenci, 2021.

¹³ Spektakl powstał dzięki kooperacji Słoweńskiego Narodowego Teatru Dramatycznego, Teatru Miejskiego i Domu Kultury im. I. Cankara w Lublanie, 2015.

¹⁴ Efekt koprodukcji Słoweńskiego Teatru Młodych z ośrodkami z Berlina, Wiednia, Weimaru, Zurychu i Rijeki, 2016.

¹⁵ Słowenia może też poszczycić się teatrami lalek i teatrami amatorskimi. Ich produkcje były prezentowane na przeglądach w Polsce (np. na Międzynarodowym Festiwalu Teatralna Karuzela w Łodzi lub na Festiwalu Teatrów dla Dzieci w Krakowie).

¹⁶ Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana, Slovensko mladinsko gledališče, Gledališče Glej – najstarsza niezależna instytucja teatralna i edukacyjna, otwarta na niekonwencjonalne podejścia i badania teatralne.

¹⁷ Prešernovo gledališče Kranj, Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Slovensko ljudsko gledališče Celje.

¹⁸ N. Leskovšek, *Institucionalizacija slovenačke ženske dramatike u kontekstu postfeminizma: pitanje viktimizacije – „žensko pismo” i performativno pitanje*, [w:] *Žene, drama i izvedba. Između post-socijalizma i post-feminizma*, red. L. Čale Feldman, Beograd 2015, s. 216.

¹⁹ Działalność tej organizacji została zawieszona w 2013 roku. Jej członkinie i członkowie kontynuują pracę w innych strukturach.

²⁰ Realizowano wówczas ad hoc performanse, formy pośrednie między czytaniem scenicznym i próbą czytania, dające szansę wykazania się młodym reżyserom.

²¹ Zagrzebski Teatr Młodych, 2019.

²² Belgradzki Teatr Narodowy i Teatr Bitef, 2017.

²³ Teatr Królewski „Zetski dom” w Cetyni i Słoweński Teatr Narodowy w Lublanie, 2019.

²⁴ W projekcie wzięli udział dramatopisarki i dramatopisarze: Simona Hamer (inicjatorka), Rok Vilčnik, Nejc Gazvoda, Kim Komljanec, Simona Semenič, Varja Hrvatin, Tjaša Mislej, Peter Rezman oraz aktorki i aktorzy z Teatru im. F. Prešerena w Kranju, reż. M. Pelko, L. Marcen.

Slovenian drama and theatre – intuition, imagination, interculturality

This year's thirtieth anniversary of independence of the Republic of Slovenia is an excellent opportunity to recap and reflect on its achievements in various fields, including culture. Ever since 1991 when Slovenia proclaimed its independence, playwriting and theatre productions have demonstrated gradual ideological and artistic evolution, while their current shape has undoubtedly been influenced by a number of socio-political factors.



ILIADA | SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, Cankarjev dom
fot. Peter Uhan /Drama Lj, MGL, CD

THE ILIAD | SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, Cankarjev dom
photo Peter Uhan /Drama Lj, MGL, CD

The second half of the 20th century witnessed the after-effects of consolidation of two main genres of the Slovenian dramatic literature: poetic drama and drama of the absurd. Works that made obvious references to political events and criticised the regime were unwelcome by the authorities, and hence, seldom featured in the public domain. At the turn of the millennium, works created by artists, regardless of their format, touched on – to a greater or lesser extent – current social problems. Making a difference were selected works by Dragica Potočnjak, Dušan Jovanović and Boris A. Novak who were among few artists reflecting on the Yugoslav Wars. Dubbed “the abbreviated living chronicle of the time”, drama and theatre began to clearly reflect negative social phenomena triggered by political transformations in Slovenia, put the spotlight on individuals who fell victim to the capitalist exploitation, consumerism, daily abuse, (self) enslavement and media manipulation, and highlighted various types of crises: economic, identity, ethical and interpersonal.

Most active at the turn of the millennium were representatives of the older generation (born in the 1950s). This select group included such artists like Dragica Potočnjak, Vinko Möderndorfer, and Matjaž Zupančič. Younger playwrights had an even more modest representation, but Simona Semenič and Simona Hamer have now grown to become well-established members of this community. Meanwhile, the old fear of inertia and repeated copying of achievements of celebrated authors is becoming groundless as many new talents are rising in professional circles. Obviously, such vibrant development of dramatic works and theatre production would not be possible without a conducive educational infrastructure. It should be stressed that a major role in supporting development of the creative community is played by the Academy of Theatre, Radio, Film and Television¹, while playwriting has been a staple fixture on its curriculum since the academic year 2009/2010² (its students have been acquiring versatile knowledge of directing since its establishment).

Authors of stage plays adapt or intellectually activate matrices of classic cultural texts to later reorganise them or add an additional layer.

Following rather pessimistic diagnoses that revealed listlessness, stagnation and even a crisis in dramatic arts and lack of generational continuity among artists, recent years have witnessed their dynamic reorientation, as well as qualitative and quantitative growth. The playwright remains the intellectual and aesthetic force that drives development of a performance, while the mainstream repertoire now features innovative auteur projects: intimate (such as projects by Marko Mandič and the Uroš Kaurin – Vito Weiss creative duo); collective, aligned to the “devised theatre” concept³ (e.g. projects coordinated by Žiga Divjak), as well as performative essays rejecting the primacy of the text as an obligatory component of a stage play and works reflecting the concept of the post-dramatic turn (works by Dušan Jovanović, Matjaž Zupančič).

Topics tackled by new dramas and theatre productions usually put the spotlight on the social reality observed and experienced by artists who have intuitively responded to its transformation with a shift in their artistic articulation. They moved the focus from contemplation and reflection to activism, which transformed the theatre into a platform for a public discussion about the future of the country. Artists criticise inadequate systemic solutions, reveal the national hypocrisy which has been running rampant for many years and openly demonstrate their discontent with the growing social and economic injustice and lack of opportunities faced by young people. Their works serve as a tool for symptomization of topical phenomena, de-tabooisation, and also recently, an intervention measure.

Previously dominant directions (poetic drama and the drama of the absurd) are still present in the Slovenian drama today, but authors have found more courage in the new millennium to depict blatant dehumanisation and the contemporary decline of moral values. Examples of works from this category include Matjaž Zupančič's *Shocking Shopping* (2010) and *The Fall of Europe* (2011) as well as Vinko Möderndorfer's *Exercises in Anxiety* (2011). Authors depict a complex picture of the society through lives of individual characters. They often portray representatives of unprivileged and excluded groups (such as refugees, the Roma, people struggling with illnesses), what is best reflected by Dragica Potočnjak's plays: *Alisa*, *Alica* (1996), *Kalea* (2000), *Eurotrans – Smer zahod* (2000), *The Noise Animals Make Is Unbearable* (2003), *Butterfly Dance* (2003), *For Our Young Ladies* (2006) or director Žiga Divjak's projects: *The Man Who Watched the World* (2017), *6* (2018), *Game* (2020). Meanwhile, plays of Simona Semenič give centre stage to female characters. The writer often resorts to unconventional means of expression and is keen to tackle socio-political and cultural issues within corporal discourse. Confront-

ed with uncomfortable problems addressed by Semenič, members of the audience watching plays influenced by the feminist movement – *The Second Time* (2014), *43 Happy Ends* (2014), *7 Cooks, 4 Soldiers and 3 Sophias* (2014), *We, European Corpses* (2015), *This Apple, Made of Gold* (2016), *Beautiful Vidas Burn Beautifully* (2020) – are forced to leave their comfort zone.

It is also worthwhile to highlight another trend among writers who are making continuous attempts at redefining the classic dramatic theatre and creating the meta-theatre. Playwrights usually create scripts, outlines or dramatic compositions which enable directors to further transform and modify their content. Performative experiments, reflections on her own status as an author as well as breaking limits imposed by tradition are the centre of focus for Simona Semenič. These activities are akin to projects pursued by leading directors, such as Sebastijan Horvat, Tomi Janežič, Matjaž Pograjc, or Jernej Lorenci whose interpretations are a far cry from conventional productions (for instance, Lorenci who sometimes calls himself a coordinator cuts the distance between the audience and the cast whom he encourages to share their experiences and impressions). Authors of stage plays adapt or intellectually activate matrices of classic cultural texts to later reorganise them or add an additional layer. The latest theatre productions indicate that the sheer creative process is equally important as the end product which is the final result of efforts.

Artistic projects of Slovenian playwrights are not completely unknown to the Polish audience. *Dialog* magazine has published translated dramas by Dušan Jovanović⁴, Matijaž Zupančič⁵ and Simona Semenič⁶. Their works have been presented to Polish readers on a much wider scale in a two-volume publication *Nowy dramat słoweński*⁷ [New Slovenian Drama] edited by Andriej Moskwin. To-date, Zupančič's *Vladimir* (adapted into three independent plays⁸) and Samuel Jokić's *Cock in Broth*⁹ have been re-adapted and produced by Polish theatres. Polish and Slovenian artists have also decided to cooperate, what led to production of the play *Nocny azyl – tam, gdzie spotykają się marzenia* (*Night Asylum – Where Dreams Converge*)¹⁰, the project *Spektakl dla turystów* (*A Production for Tourists*)¹¹ and this year's project *Biblia: Próba* (*Bible: An Attempt*) produced by a Polish-Slovenian team and directed by Jernej Lorenci¹². The Polish audience had an opportunity to explore works of this eminent director during the 23rd edition of Kontakt International Theatre Festival in Toruń in 2016 where his *Iliad*¹³ garnered the main prize. The project was also featured in the programme of the 2nd edition of Kielce International Theatre Festival in 2019. Polish theatres hosted productions of the Slovenian Youth Theatre. In addition to a production based on the Croatian play *Fragile!* (2009, International Theatre Festival Demoludy, Olsztyn) and a cultural production *The Republic of Slovenia* (2017, Malta Festival, Poznań), the Polish audience had the opportunity to watch plays directed by Oliver Frlić who regularly collaborates with Slovenian theatre companies. Poland hosted such productions like *Damned Be The Traitor of My Homeland* (2011, International Theatre Festival Dialog, Wrocław), *Our Violence and Your Violence*¹⁴ (2016, The Premiere Festival, Bydgoszcz), as well as his auteur project created at Prešeren Theatre Kranj titled *25.671* (2014, 22nd edition of Kontakt International Theatre Festival).

And what is the current institutional landscape of the Slovenian theatre? Slovenia is home to more than a dozen professional theatres¹⁵. Most of them are based in Ljubljana, including the Ljubljana City Theatre, the Slovenian National Theatre Drama of Ljubljana, the Slovenian Youth Theatre, and the Glej Theatre¹⁶. In addition to the capital city, other major hubs of theatrical life include Kranj (the Prešeren Theatre), Maribor and Nova Gorica (the Slovenian National Theatre) or Celje (the City Theatre)¹⁷. Teamed up with such institutions like the Slovenian Theatre Institute (SLOGI), B-51 Cultural Society, Maska and Nova pošta, they are the key landmarks on the cultural map of the country and the entire region. Slovenia also boasts rich festival traditions. Hosting reviews and competitions, its major theatre festivals include: Maribor Theatre Festival (Borštnikovo srečanje, Maribor, 1970–), The Week of Slovenian Drama (Teden slovenske drame, Kranj, 1971–), and Ex Ponto (Ljubljana, 1993–2016) staged for more than two decades.

With a modest market and limited number of books featuring stage plays, most works are likely to reach the audience in the format of theatre productions. Statistics reveal that awarded dramas or works nominated in competitions which institutionalise drama and provide a viable platform for its promotion significantly facilitate stage production of a play¹⁸. For instance, winners of the Slavko Grum Award for the best drama presented during the Week of Slovenian Drama at the Prešeren Theatre have their plays released in print and later produced. Another way of promoting plays among readers is their publication (sometimes only of their fragments) in magazines dedicated to literature or theatre (for instance, *Sodobnost*, *Literatura*, and *Dialogi*).

Having noticed the shortcomings of the state system for promotion and distribution of dramatic works, Simona Semenič teamed up with her colleagues in 2006 to establish the organisation PreGlej¹⁹ (it operated as part of the Glej Theatre when the playwright served as its director). PreGlej became a space open to innovation and co-creation. It promoted works of young authors; their plays were presented in the unique format of reading sessions²⁰ or socially engaged performances. Other notable segments included PreGlej Laboratory and international playwriting festival PreGlej Out Loud! PreGlej's activities paved the way for implementation of alternative strategies for creation of the dramatic (and usually post-dramatic) text, the rise of new stage formats, and development of the off-theatre stage what has had a major impact on contemporary productions. Theatre critic Blaž Lukan wrote his *Manifesto for the New Drama* (2010) inspired by Peter Rezman's artistic project *Gospa Sveta ali Vozi nas vlak v daljave* staged at PreGlej.

Political reflection is a frequent theme of many current theatre productions in Slovenia (artists also embrace political satire, which is best illustrated by Vinko Möderndorfer's *Slovenica Lemonade*, Simons Semenič's *Rowan, Strudel, Dance and More*, or Rok Vilčnik's *The Sakeshvili Democratic People's Circus*). Authors go far beyond direct thematising of specific political events. The political edge of their artistic endeavours is not based on the assumption that theatre should be perceived as a vehicle for reproduction as it involves action, is set in a specific situational context and strives to shape the picture of the world. These are works which are based on facts, touch on critical issues and

are not meant to provoke or provide ready-made compartmentalized truths, but strive to encourage dialogue. The proposed discourse, even if it reveals local historical and political intricacies, is not sectarian; it features universal content and timeless symbols to confirm the inseparability of two dimensions – local and global. Consequently, issues tackled by plays and stage adaptations are recognisable and interpreted as fit for the current reality. The space of the Slovenian drama and theatre, open to influences and exchange, brings to life the concept of cultural mobility. Artists do not only set their focus on co-productions staged across geographical borders, but also on co-creating a whole new quality. They are reluctant to work in isolation; they cooperate with creators from the region and other European centres. Many projects were joined by foreign guest playwrights and dramatists (Milan Marković, Ivor Martinić, Ljubomir Đurković, Mirjana Medojević, Maja Hrgović, Agnieszka Jakimiak), directors (Oliver Frlić, Boris Nikitin, Anica Tomić, Ivica Buljan, Maja Kleczewska, Marjan Nečak), and some of them have become familiar figures in the local artistic community (Ana Lasić, Žanina Mirčevska). Cooperation of Slovenian directors with theatre companies from Croatia, Serbia or Montenegro led to the development of watershed productions which were praised by critics and the audience alike, what is best illustrated by projects

ILIADA | SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, Cankarjev dom
fot. Peter Uhan /Drama Lj, MGL, CD

THE ILIAD | SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče ljubljansko, Cankarjev dom
photo Peter Uhan /Drama Lj, MGL, CD



directed by the aforementioned Jernej Lorenci: *Eichmann in Jerusalem*²¹, *The Kingdom of Heaven – Epica Balkanica*²², and *Conversations about Love*²³. Interestingly, cultural researchers argue that the political dimension of theatre is also reflected by the agreement and the enriching (supra) regional intercultural exchange. Presented data seem to confirm that theatre is strongly linked to the mobile nature of culture, crossing borders, opening up to communication and mutual inspiration.

It should be stressed that Slovenian theatre artists have demonstrated an extremely swift, productive and effective reaction to the complex crisis triggered by the COVID-19 pandemic. As it transpires, introduced restrictions, helplessness, the looming threat and the sense of the end of human certainty became a major inspiration for creators of the project *The Couch Monologues*²⁴. The fruit of their work – a series of texts and recordings staged in the spring of 2020 at the Prešeren Theatre Kranj is yet another example of a unique artistic activity. Let us hope that that works of Slovenian playwrights and theatre directors will expand their reach, inspire enthusiasm and find recognition among the Polish audiences.

Gabriela Abrasowicz

PhD in Slavic studies, researcher of post-Yugoslav drama and theatre, translator



¹ Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT) has been a part of the University of Ljubljana since 1975. AGRFT's history dates back to 1945 when the National Government of Slovenia established the Academy of Dramatic Arts, the first drama school in Yugoslavia. In 1963, it was renamed AGRFT and continued to operate as an independent university until 1975.

² Following reforms, the celebrated author Žanina Mirčevska became one of its professors; she taught playwriting classes.

³ A type of collective creation, a theatre-making method where the script or the score of a play springs from the collaborative, often improvisational work of performing artists, mainly members of the cast, but also visual artists, composers and choreographers.

⁴ D. Jovanović, *Military Secret: A Play in Three Acts*, "Dialog" 1985, no. 1, translated by D. J. Čirlić; D. Jovanović, *Antigone: Other People's Words Spoken by Other People*, "Dialog" 1994, no. 4, translated by J. Pomorska.

⁵ M. Zupančič, *Vladimir*, "Dialog" 2004, no. 6, translated by J. Pomorska.

⁶ S. Semenič, *7 Cooks, 4 Soldiers and 3 Sophias*, "Dialog" 2016, no. 2, translated by J. Pomorska. The drama came with a commentary of the Slovenian theatrologist Krištof Jacek Kozak *Sofia, or Wisdom. Simona Semenič and the Contemporary Slovenian Drama*.

⁷ *Nowy dramat słoweński*, vol. 1, ed. A. Moskwin, Warsaw, 2019; vol. 2, ed. A. Moskwin, Warsaw, 2020. Alongside two above-mentioned works by Zupančič and Semenič, the first volume from the anthology features another play of the latter playwright *Boys.si* (translated by T. Balawender, Z. Cichocka, K. Stolarska) and D. Potočnjak's play *For Our Young Ladies* (translated by E. Bobowicz, P. Jaworski, A. Lorens). This year, teamed up with a select team of translators, curators and authors, Andriej Moskwin released the second volume of the anthology. This time, he opted for M. Zupančič's *The Hall* (translated by J. Pomorska), V. Möderndorfer's *Limonada Slovenica Slovenian Soap*, (translated by E. Bobowicz, Z. Cichocka, P. Jaworski, Z. Piwowarek, K. Stolarska), Ž. Divjak's 6 (translated by A. Wójcik, B. Gramatyka), and N. Gazvody's *Silent breath* (translated by D. Depta, K. Maj).

⁸ Premieres at Wybrzeże Theatre (Gdańsk, dir. K. R. March, 2004), Hieronim Konieczka Polish Theatre (Bydgoszcz, dir. M. Powalisz, 2005) and EKIPA Theatre (Warsaw, dir. J. Naturski, 2016).

⁹ Kraków Theatre - The STU Stage, dir. M. Gierszał, translated by H. Kaluza, M. Gierszał, 2010.

¹⁰ The play is a co-production of Freies Schauspiel Ensemble Theatre in Frankfurt, Prešeren Theatre Kranj and Juliusz Slowacki Theatre in Kraków, dir. R. Hinzpeter, 2006.

¹¹ Coproduction of the Slovenian Youth Theatre and Komuna Warszawa, dir. W. Ziemiński, 2018.

¹² Theatre of Wilam Horzyca in Toruń, dir. J. Lorenci, 2021.

¹³ The production is the result of collaboration of the Slovenian National Drama Theatre, Ljubljana City Theatre and Cankar Cultural Centre in Ljubljana, 2015.

¹⁴ Coproduction of the Slovenian Youth Theatre and centres from Berlin, Vienna, Weimar, Zurich and Rijeka, 2016.

¹⁵ Slovenia is also home to numerous puppet theatres and amateur theatre companies. Their productions have been featured during reviews in Poland (for instance, at Karuzela International Theatre Festival in Łódź and Children's Theatre Festival in Kraków).

¹⁶ Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana, Slovensko mladinsko gledališče, Gledališče Glej – the oldest independent theatre and educational institution open to unconventional approaches and theatre studies.

¹⁷ Prešernovo gledališče Kranj, Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Slovensko ljudsko gledališče Celje.

¹⁸ N. Leskovšek, *Institucionalizacija slovenačke ženske dramatike u kontekstu postfeminizma: pitanje viktimizacije – „žensko pismo” i performativno pitanje*, [in:] *Žene, drama i izvedba. Između post-socijalizma i post-feminizma*, ed. L. Čale Feldman, Belgrade 2015, p. 216.

¹⁹ The organisation suspended its activities in 2013, but its members carry on their work within other structures.

²⁰ Ad hoc performances were staged at the time; these were intermediate formats between the stage reading and the rehearsed reading which gave young directors an opportunity to prove their mettle.

²¹ Zagreb Youth Theatre, 2019.

²² The National Theatre in Belgrade and Bitef Theatre, 2017.

²³ Zetski Dom Royal Theatre in Cetinje and the Slovenian National Theatre of Ljubljana, 2019.

²⁴ Contributors to the project included playwrights: Simona Hamer (creator), Rok Vilčnik, Nejc Gazvoda, Kim Komljanec, Simona Semenič, Varja Hrvatin, Tjaša Mislej, Peter Rezman as well as performing artists from Prešeren Theatre Kranj, dir. M. Pelko, L. Marcen.

DEKLICA S STRUNAMI (Dziewczyna ze strunami)
Slovensko Narodno Gledališče Drama Ljubljana /Moving Music
Theatre, Bitola | fot. Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana

THE LITTLE WIRE GIRL
SNG Drama Ljubljana and Moving Music Theatre, Bitola
| photo Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana



MARJAN NEČAK, MAJA HRGOVIĆ

DEKLICA S STRUNAMI (Dziewczyna ze strunami)

Slovensko Narodno Gledališče Drama Ljubljana
/Moving Music Theatre, Bitola

reżyseria | Marjan Nečak

scenariusz | Ana Buntleska

tłumaczenie | Darja Dominkuš

scenografia i muzyka | Marjan Nečak

dramaturgia | Darja Dominkuš

kostiumy | Nataša Filipović

konsultacja językowa | Tatjana Stanič

wideo | Marin Lukanović

choreografia | Žigan Krajncan

obsada:

Ona | Barbara Cerar

On | Uroš Fürst

Głos policjanta (nagranie) | Branko Šturbej



Opera dramatyczna na dwoje aktorów opowiadająca koleje losu skrzypaczki, która podróżuje pociągiem przez stary kontynent. Poznajemy jej życiorys: od dziewczynki, która uczyła się grać na instrumencie marząc o wielkiej karierze, podczas gdy ojciec trwonił pieniądze przeznaczone na jej edukację, aż do staruszki, która wciąż szuka swojego miejsca pod europejskim niebem. Życie upłynęło jej jako artystce ulicznej. Odniesienie do bajki Andersena pt. „Dziewczynka z zapałkami” pojawia się w kilku warstwach znaczeniowych – ciężka sytuacja ekonomiczna, skomplikowana relacja z ojcem, poszukiwanie domu w Europie – przestrzeni wykluczenia otoczonej drutem kolczastym i murami. Historia przypomina o trudnej pozycji utalentowanych jednostek, które potrzebują schronienia, by rozwinąć swoje możliwości.

Ten intymny dramat, osadzony na tle wydarzeń społecznych we współczesnej Europie, rozgrywa się na pograniczu świata realnego i świata snu, wśród nieprzyjemnych sytuacji na przejściach i stacjach granicznych, wspomnień i wizji łączących różne czasy i języki, muzykę i poezję, gorycz i piękno życia.

Ten tekst nasycony jest inteligentnymi szczegółami, które, gdyby nie były osadzone w ponurej atmosferze prawdziwego nieszczęścia, brzmiałyby w gruncie rzeczy dość dowcipnie. (...) [Aktorzy] z wielką precyzją formują ruchy, gesty i mimikę wobec wypowiedzianych słów, dbają o to, aby ciągle zmieniające się perspektywy mówionego tekstu tworzyły niemal humorystyczny dystans, ale częściej empatię.

Nika Arhar (Dnevnik)

Od dawna nie słyszałam tak cichych krzyków i tak głośnych szeptów. Nie słyszałam tak dobrych wokalistów. To nie tylko dobrzy aktorzy śpiewający, ale także prawdziwi wokaliści z tak wyćwiczonymi impastacją i emisją tonów, że mogą bez przeszkód pojawiać się na scenach koncertowych.

Branka Kostić-Marković

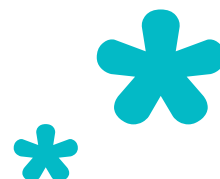
KIEDY? ➔ 10.09.2021 | 20.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 70 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ słoweński, polskie napisy



MARJAN NEČAK, MAJA HRGOVIĆ

THE LITTLE WIRE GIRL

Slovensko Narodno Gledališče Drama Ljubljana
/Moving Music Theatre, Bitola

director | Marjan Nečak

original songs | Ana Buntjeska

translator | Darja Dominkuš

composer, set & lighting designer | Marjan Nečak

dramaturg | Darja Dominkuš

costume designer | Nataša Filipović

language consultant | Tatjana Stanič

video designer | Marin Lukanović

choreographer | Žigan Krajncan

cast:

She | Barbara Cerar

He | Uroš Fürst

Police-officer's voice (recording) | Branko Šturbej

The Little Wire Girl is a contemporary dramatic opera about a violinist travelling by train across Europe. In the course of her journey the story of her life unfolds; starting with a girl who wanted to become a top musician, while her father spent the money intended for her school fees, to an old woman who is still searching for her spot under the European sky, having spent her entire life as a busker. The reference to Andersen's *Little Match Girl* is multi-layered. A harsh economic situation, a complicated relationship with the father, the search for one's place in contemporary Europe, which is increasingly becoming a place of social exclusion confined by barbed wire, walls and general restrictions the story – is a reminder of a position of many gifted individuals who are currently seeking shelter to develop their potentials.

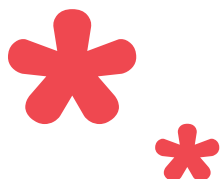
This intimate drama, set on the background of social events in contemporary Europe, takes place in the borderline space between the real world and the dream world, among recognizable, but often unpleasant situations at border crossings and stations, memories and visions linking various times and languages, music and poetry, the bitterness and the beauty of life.

"The text is rich in clever details of lucidity, which, were they not attached to the gloomy atmosphere of real distress, would be actually rather witty. (...) By forming their moves, gestures and expressions with great precision in relation to the spoken words, they make sure that the constantly changing perspectives of the spoken text create an almost humorous distance, and, more often, empathy".

Nika Arhar (Dnevnik)

"I haven't heard such quiet screams and such loud whispers for a long time. I haven't heard such good singers. They are not just good actors-singers, but also singers-singers with such cultivated impostations and emissions of tone making them free to stand on the concert floors".

Branka Kostič-Marković



WHEN? ➔ 10.09.2021 | 20.00

WHERE?

➔ temporary venue of Žeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 70 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Slovenian, supertitles in Polish

DEKLICA S STRUNAMI (Dziewczyna ze strunami)
Slovensko Narodno Gledališče Drama Ljubljana /Moving Music
Theatre, Bitola | fot. Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana

THE LITTLE WIRE GIRL

SNG Drama Ljubljana and Moving Music Theatre, Bitola
| photo Peter Uhan / SNG Drama Ljubljana



ŚMIERĆ KOMIWOJAZERA
Teatr Wybrzeże, Gdańsk
fot. Dominik Werner

DEATH OF A SALESMAN
Wybrzeże Theatre, Gdańsk
photo Dominik Werner



ARTHUR MILLER

ŚMIERĆ KOMIWOJAŻERA

Teatr Wybrzeże, Gdańsk

tłumaczenie | Anna Bańkowska

reżyseria | Radek Stępień

scenografia | Eliza Gałka

muzyka | Michał Górczyński

dramaturgia | Konrad Hetel

kostiumy | Eliza Gałka

reżyseria światła i wideo | Natan Berkowicz

asystent reżysera | Piotr Chys

obsada:

Dziewczyna | Justyna Bartoszewicz

Linda | Anna Kociarz

Willy | Mirosław Baka

Biff | Piotr Biedroń

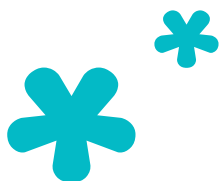
Happy | Piotr Chys

Howard Wagner | Marcin Miodek

Ben | Cezary Rybiński

Charley | Jarosław Tyrański

premiera: 2.03.2019



KIEDY? ➔ 15.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 130 min. (jedna przerwa)

JĘZYK ➔ polski

Choć od momentu powstania „Śmierci komiwojażera” minęło ponad 70 lat, ten najsłynniejszy z dramatów Arthura Millera i kamień milowy amerykańskiej dramaturgii do dziś stanowi niezwykle trafną krytykę kapitalizmu i bezlitosne studium zjawiska mitomanii. Lomanowie żyją w pułapce mitu – mitu stworzonego przez głowę rodziny, Willy’ego, szeregowego sprzedawcę, który w świecie oferującym pozornie wspaniałe możliwości padł ofiarą propagandy sukcesu. Nie potrafi przyznać przed najbliższymi, że mu się nie udało, że nic nie osiągnął, że sobie i innym wszystko popsuł. Ze strachu i upokorzenia wymyśla swoje życie od nowa, tworzy opowieść, w której zwycięstwo wciąż jest jeszcze możliwe. Nieumiejętność skonfrontowania się z własną porażką popycha go do kolejnych konfabulacji, a porządki rzeczywistości i zmyślenia mieszają się ze sobą, by doprowadzić do tragicznego finału. Oto przed czym przestrzega nas Arthur Miller: zostaniemy rozliczeni z naszych marzeń.

Radek Stępień przy pomocy tradycyjnej inscenizacji wydobywa ze „Śmierci komiwojażera” arcywspółczesny rozdzźwięk pomiędzy marzeniami a możliwościami, który diagnozuje jako tkwienie w mitomanii sukcesu. Przygnieceniu codziennością pełną umów-zleceń, emigracji zarobkowych, życia na kredyt, pracy ponad siły i pozbawieni zabezpieczeń pracowniczych znajdujemy się w patowej sytuacji fałszywego zadowolenia. System podpowiada, że powinniśmy się cieszyć, że w ogóle mamy pracę, bo konkurencja czuwa. Kapitalistyczny etos nienasyceń, wyścig szczurów wzmacnia poczucie niesprawiedliwości i niedostosowania – stoimy w miejscu zamiast stawiać kolejne kroki w drodze na szczyt drabiny ekonomicznej.

Wiktoria Formella (Nowa Siła Krytyczna)

Stępień pokazał coś, co zwykle umykało inscenizatorom najbardziej znanej sztuki Millera. Dziedzictwo traum, sztafetę kompleksów i nieuleczonych ran. [...] Mirosław Baka wraz z młodym reżyserem są zbyt uczciwi, aby mieć nas pozytywnymi rozwiązaniami. Koniec nie będzie jasny, chociaż po wielkim zmęczeniu przyjdzie odpoczynek. To wielka rola wielkiego aktora, który w największym stopniu decyduje o znaczeniu gdańskiej „Śmierci komiwojażera”. Otrzymaliśmy teatr, który niczego nie udaje – teatr serio, intensywny i prawdziwie nowoczesny. Radek Stępień samemu sobie wysoko zawiesza poprzeczkę.

Jacek Wakar (Teatr)



ARTHUR MILLER

DEATH OF A SALESMAN

Teatr Wybrzeże, Gdańsk

translator | Anna Bańkowska
director | Radek Stępień
set designer | Eliza Gałka
music | Michał Górczyński
dramaturg | Konrad Hetel
costume designer | Eliza Gałka
lighting designer and video | Natan Berkowicz
assistant director | Piotr Chys

cast:

The Girl | Justyna Bartoszewicz
Linda | Anna Kociarz
Willy | Mirosław Baka
Biff | Piotr Biedroń
Happy | Piotr Chys
Howard Wagner | Marcin Miodek
Ben | Cezary Rybiński
Charley | Jarosław Tyrański

premiere: 2.03.2019

Although *Death of a Salesman* was written over 70 years ago, Arthur Miller's most well-known drama and a milestone in the history of American Drama continues to be a valid and apt criticism of capitalism and a merciless study of mythomania. The Lomans are trapped in myth, the myth created and maintained by the head of the family, Willy, a regular salesman who fell victim to the propaganda of success in a world seemingly offering incredible opportunities. Willy cannot admit to his loved ones that he failed and did not achieve much and this lie ruins his own life and the lives of his family members. Out of fear and humiliation he reinvents his life and retells his story as if success was still an option. Being unable to come to terms with his decline, he is forced to lie to the extent that he can no longer tell what is real and what is just a figment of his imagination, which leads him to a tragic end. What Arthur Miller is trying to warn us about is that we will be held accountable for our dreams.

"Through a traditional approach to staging *Death of a Salesman*, Radek Stępień managed to extract the uncannily valid dissonance between dreams and real opportunities that he diagnoses as a state of being stuck in the mythomania of success. Crushed with the burden of the everyday filled with random and on and off jobs, labour migration, loans, excessively hard work and absence of social security, we are stuck in a hopeless situation of deceit covered up by fake smiles. The system keeps telling us to be grateful for having a job as the competition is just waiting to take over. The capitalistic ethos of insatiability and the corporate rat race enhances the feeling of injustice and maladjustment – we are standing still instead of elbowing our way up the economic ladder".

Wiktoria Formella (Nowa Siła Krytyczna)

"Stępień managed to do what other director who took Miller's drama to the stage in the past missed. He brought to life the heritage of trauma, the relay of complexes and unhealed wounds. [...] Mirosław Baka and the young director are too honest to lure us with positive outcomes. The ending is not clear, although exhaustion will be followed by a rest. It is a grand performance of an outstanding actor whose portrayal of Willy Loman is the essence of the Gdańsk version of *Death of a Salesman*. What we get is theatre that does not pretend to be anything that it is not. Theatre that is serious, intensive and genuinely modern. Radek Stępień has certainly upped the ante for himself".

Jacek Wakar (Teatr)

WHEN? ➔ 15.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 130 min. (one interval)

LANGUAGE ➔ Polish

ŚMIERĆ KOMIWOJAŻERA

Teatr Wybrzeże, Gdańsk
fot. Dominik Werner

DEATH OF A SALESMAN

Wybrzeże Theatre, Gdańsk
photo Dominik Werner



KRÓTKA ROZMOWA ZE ŚMIERCIĄ
Teatr im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie
fot. Dawid Stube

A BRIEF DISCUSSION WITH DEATH
Aleksander Fredro Theatre in Gniezno
photo Dawid Stube



KRÓTKA ROZMOWA ZE ŚMIERCIA

na podstawie „Rozmowy mistrza Polikarpa ze Śmiercią” Mikołaja z Mierzyńca oraz „Krótkiej rozprawy między trzema osobami: Panem, Wójtem a Plebanem” Mikołaja Reja

Teatr im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie

reżyseria | Marcin Liber

opracowanie tekstu i współpraca dramaturgiczna
| Jarosław Murawski

scenografia | Mirek Kaczmarek

kostiumy | Grupa MIXER

muzyka | Nagrobki

choreografia | Hashimotowiksa (Paulina Jaksim
i Katarzyna Kulmińska, tancerki Polskiego
Teatru Tańca)

reżyseria dźwięku | Maciej Szymborski

obsada:

Śmierć | Kamila Banasiak

Śmierć | Zuzanna Czerniejewska

Śmierć | Martyna Rozwadowska

Śmierć | Joanna Żurawska

Mistrz, Kmotr młody | Paweł Dobek

Wójt, Kmotr stary | Wojciech Kalinowski

Pan | Roland Nowak

Pleban | Wojciech Siedlecki

inspicjentka | Jolanta Skawina

premiera: 18.01.2020

Jest jednym z niewielu doświadczeń wspólnych wszystkim ludziom: śmierć. Od wieków próbowano ją obłaskawić, oswoić, ale także oszukać czy przechytrzyć. Środkiem do tego może być rozmowa, także taka prowadzona przy pomocy dzieł sztuki. Marcin Liber w swoim spektaklu przywołuje dwa klasyczne utwory literatury staropolskiej zadając pytanie, jaki może być współczesny sposób funkcjonowania ich obu, szczególnie w takim miejscu, jakim jest Gniezno – pierwsza stolica polskich królów, a także władców kościelnych, miasto, gdzie za słynnymi drzwiami spoczywa święty Wojciech. Jak dziś patrzymy na średniowieczny danse macabre? Czy budzi on grozę, a może jednak śmiech może być też reakcją na horror? Czy ironia, która zagości na scenie za sprawą muzyki zespołu Nagrobki, jest w stanie pomóc przezwyciężyć strach przed tym, co nieuniknione? Bez tego wszystkiego nie obędzie się ta teatralna rozmowa ze Śmiercią przywracająca pamięć o dziełach literatury staropolskiej.

Staropolska literatura, cztery Amy Winehouse w roli tytułowej, zespół Nagrobki na żywo i danse macabre na finał. Jakże inaczej ogląda się to osvajanie śmierci podczas pandemii.

Aneta Kyzioł (Polityka)

Liber sięgając po staropolskie teksty stara się odświeżać spojrzenie na to, co nazywamy tradycją, tym samym próbuje rewaloryzować wszystkie determinanty kulturowych znaczeń. Stąd w gnieźnieńskim spektaklu tak wiele odniesień nie tylko do średniowiecznej ikonografii, ale przede wszystkim do wyrafinowanego mieszanina sacrum z profanum, wysokiego z niskim, powagi ze śmiechem czy góry z dołem. I to najlepiej tłumaczy swoistą ekscentryczność tego przedsięwzięcia, w którym porządek i hierarchia naszej rzeczywistości i współczesnego świata wciąż pozostają względne, mgławicowe i niekonkretne.

Wiesław Kowalski (Teatr dla Wszystkich)

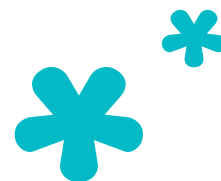
KIEDY? ➔ 17.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 90 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski



A BRIEF DISCUSSION WITH DEATH

based on *Master Polikarp's Dialog with Death* by Mikołaj of Mierzyniec and *A Brief Discussion among Three Persons: a Lord, a Commune Chief, and a Priest* by Mikołaj Rej

Teatr im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie

director | Marcin Liber

dramaturg | Jarosław Murawski

set designer | Mirek Kaczmarek

costume designers | Grupa MIXER

music | Nagrobki

choreographers | Hashimotowiksa (Paulina Jaksim and Katarzyna Kulmińska, dancers from Polski Teatr Tańca)

sound technician | Maciej Szymborski

cast:

Death | Kamila Banasiak

Death | Zuzanna Czerniejewska

Death | Martyna Rozwadowska

Death | Joanna Żurawska

Lord, young Kmotr | Paweł Dobek

Commune Chief, old Kmotr | Wojciech Kalinowski

Lord | Roland Nowak

Priest | Wojciech Siedlecki

stage manager | Jolanta Skawina

premiere: 18.01.2020

One of the few experiences that all human beings share is death. For centuries attempts have been made not only to suppress and tame but also to cheat or outsmart him. That might have been done through conversation, also one conducted with the help of works of art. In his performance, Marcin Liber evokes two classical works of Old Polish literature, asking what the modern way of their functioning could be. How do we perceive the medieval *dance macabre* today? Does it scare us, or might laughter prove to be a proper reaction to the horrors of the past? Will irony emanating from the stage, evoked by the music played by the Nagrobki (Tombstones) band, help the audience overcome the fear of the inevitable? Without all that, this theatrical conversation with Death, which retrieves our long-term memories of the classics of Old Polish literature, might end in failure.

"Old Polish literature, four Amy Winehouses in the titular role, Nagrobki band performing live and a *dance macabre* in the grand finale. What else could a play on taming death in the time of a pandemic look like?"

Aneta Kyzioł (Polityka)

"By adapting old Polish classics to the stage Liber attempted at presenting a refreshing take on what we call tradition and at the same time revisiting all the determinants of cultural meanings. This is why the play produced in the Gniezno Theatre abounds in references not only to medieval iconography, but also to sophisticated blending of the sacred and the profane, the low with the high, seriousness with laughter, and top with bottom. This is the best explanation of the eccentricity of the performance where order and hierarchy of our reality and the modern world continue to take the form of relativity, vagueness and lack of precision".

Wiesław Kowalski (Teatr dla Wszystkich)

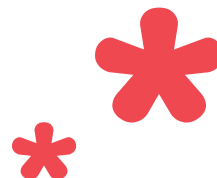
WHEN? ➔ 17.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 90 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish



KRÓTKA ROZMOWA ZE ŚMIERCIĄ
Teatr im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie
fot. Dawid Stube

A BRIEF DISCUSSION WITH DEATH
Aleksander Fredro Theatre in Gniezno
photo Dawid Stube



POTOP | Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach
fot. Przemysław Jendroska

THE FLOOD | Stanisław Wyspiański
Śląski Theatre in Katowice
photo Przemysław Jendroska



HENRYK SIENKIEWICZ

POTOP

**Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego
w Katowicach**

reżyseria, adaptacja i opracowanie muzyczne

| **Jakub Roszkowski**

scenografia i kostiumy | **Mirek Kaczmarek**

muzyka | **Dominik Strycharski**

choreografia | **Maćko Prusak**

reżyseria światła | **Mirek Kaczmarek,**

Piotr Roszczenko

asystent reżysera | **Mateusz Znaniecki**

realizacja światła i wideo | **Bartłomiej Sowa,**

Szymon Suchoń

realizacja dźwięku | **Jakub Domin**

kierownictwo produkcji

| **Małgorzata Długowska-Błach**

kierownik techniczny | **Maciej Rokita**

obsada:

Andrzej Kmicic | **Michał Rolnicki**

Oleńka, Szwecja | **Klara Williams**

Michał Wołodyjowski, Kuklinowski

| **Mateusz Znaniecki**

Zagłoba, Roch Kowalski, przeor Kordecki

| **Marcin Gawel**

Janusz Radziwiłł, Książdz | **Antoni Gryzik**

Jan Skrzetuski, Bogusław Radziwiłł | **Kamil Suszczyk**

Kulwiecówna, Szwecja, Jan Kazimierz

| **Anna Kadulska**

inspicjentka-suflerka | **Anna Kandziora**

premiera: 17.10.2020

KIEDY? ➔ 19.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 90 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski

Sienkiewicz kochany i Sienkiewicz wyklęty. Tyle razy już zabijany, pozornie martwy, a przecież wciąż żywy. Największy – obok Jana Matejki – architekt naszej narodowej wyobraźni. Twórca najchętniej śledzonych polskich seriali XIX wieku. Kolejne, wychodzące na łamach gazet rozdziały-odcinki imponowały wizją i rozmachem jak „Gra o tron”, emocjonowały jak swego czasu „Niewolnica Isaura”, bawiły i przerażały jak „The Walking Dead” i na zawsze ustawiły nam perspektywę patrzenia na wydarzenia historyczne z połowy XVII wieku (mniej ważne, czy zgodną z faktami). Twórca „Potopu”. Opowieści arcypolskiej, wdrukowanej w nasze serca i głowy, z pełnokrwistym, tak boleśnie nam bliskim głównym bohaterem. Opowieści pisanej – podobno – ku pokrzepieniu serc.

Jakub Roszkowski, reżyser spektaklu i autor adaptacji, postanowił przyrzeć się Sienkiewiczowskiej opowieści przez pryzmat tego, co zakopaliśmy na cmentarzu historii i pamięci. Postaci z naszej zbiorowej świadomości, takie jak Andrzej Kmicic, Michał Wołodyjowski czy Jan Onufry Zagłoba zyskują nowe życie, by raz na zawsze rozprawić się z grubymi warstwami kurzu i lukru, które narosły wokół ich przygód. No i jest jeszcze Oleńka! Ciekawe dlaczego o niej nikt nigdy nie pamięta?

Teatr Śląski proponuje widzom szaloną podróż przez monumentalną powieść Sienkiewicza. Są w tym „Potopie” niebezpieczne przygody, odważni rycerze i piękne niewiasty, choć nieco już strupieszale, to chwilami żywsze nawet niż te pamiętane z lektury. (...) Kolejnym rozdziałom powieści towarzyszą współczesne przeboje: od Republiki, przez Paktofonikę, aż po zespół ABBA – w nieoczywistych aranżacjach Dominika Strycharskiego. W tej makabrycznej scenerii siedmioro artystów odgrywa kolejno całą galerię Sienkiewiczowskich postaci – zręcznie, inteligentnie i z humorem.

Michał Centkowski (Newsweek)

Powrót Sienkiewiczowskich bohaterów z zaświatów, ich kolejne wychodzenie z trumien – to powrót bardzo udany. W dużej mierze za sprawą świetnej muzyki Dominika Strycharskiego, kultowych piosenek idealnie wpasowujących się w historyczny rys (opracowanie muzyczne, jak i adaptacja tekstu, Jakub Roszkowski). Niewiarygodne jak one ze sobą współgrają. Muzyka nowoczesna i historia Polski. (...) Świetna i odpowiednio pokręcona jest choreografia autorstwa Maćko Prusaka. (...) W czasach gdy „historia” trwa dokładnie tyle, co relacja na Instagramie, jedynie w taki sposób jak Roszkowski można o niej opowiadać.

Sławomir Szczurek (Nowa Siła Krytyczna)

HENRYK SIENKIEWICZ

THE FLOOD

**Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego
w Katowicach**

director, dramaturg and music | **Jakub Roszkowski**

set designer and costume designer

| **Mirek Kaczmarek**

music | **Dominik Strycharski**

choreographer | **Maćko Prusak**

lighting designers | **Mirek Kaczmarek,
Piotr Roszczenko**

assistant director | **Mateusz Znaniecki**

light and video technicians | **Bartłomiej Sowa,
Szymon Suchoń**

sound technician | **Jakub Domin**

production manager

| **Małgorzata Długowska-Błach**

technical manager | **Maciej Rokita**

obsada:

Andrzej Kmicic | **Michał Rolnicki**

Oleńka, Sweden | **Klara Williams**

Michał Wołodajowski, Kuklinowski

| **Mateusz Znaniecki**

Zagłoba, Roch Kowalski, Prior Kordecki

| **Marcin Gawel**

Janusz Radziwiłł, Priest | **Antoni Gryzik**

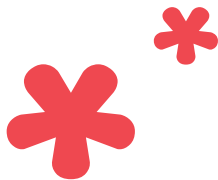
Jan Skrzetuski, Bogusław Radziwiłł | **Kamil Suszczyk**

Kulwiecówna, Sweden, Jan Kazimierz

| **Anna Kadulska**

stage manager and prompter | **Anna Kandziora**

premiere: 17.10.2020



WHEN? ➔ 19.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 90 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish

Sienkiewicz loved and Sienkiewicz damned. Killed so many times to date, seemingly dead, and yet very much still alive. The greatest, save Matejko, architect of our collective national imagination. The author of the most popular literary series of the 19th century. The subsequent chapters of his novels published in instalments in newspapers astonished with his vision and grandiosity. *The Game of Thrones* of yesteryear was as popular as the hit series *Isaura: Slave Girl* aired in Poland in the 1990s, they were as thrilling and scary as *The Walking Dead* and they set the perspective of looking back at the historical events of the mid-17th century forever (irrespective of whether historically accurate). The author of *The Flood*, the Polish grand novel imprinted in our hearts and minds, with a full-blooded protagonist Poles closely relate to. The novel that was allegedly written to comfort Polish hearts.

Jakub Roszkowski, director and author of the adaptation, decided to take a look at Sienkiewicz's story from the perspective of what we have buried in the cemetery of memory and history. Characters from our collective consciousness such as Andrzej Kmicic, Michał Wołodajowski or Jan Onufry Zagłoba get a new lease of life to once and for all shake off the coats of dust and sugar that they have been covered with. And then there is Oleńka! Why nobody ever remembers her?

"The Śląski Theatre is offering its viewers a crazy trip across the monumental novel by Sienkiewicz. *The Flood* abounds in dangerous adventures, brave knights and beautiful women, even if a little ghoulish, at times even more alive than those we remember from the pages of the novel. (...) The subsequent chapters are illustrated by contemporary hits by bands the likes of Republika, Paktofonika or ABBA, in surprising arrangements by Dominik Strycharski. This black comedy setting is the stage where seven actors and actresses perform as nearly the entire cast of Sienkiewicz's characters, one by one, skillfully, intelligently and humorously".

Michał Centkowski (Newsweek)

"The revival of the protagonist of Sienkiewicz's novel and their resurrection from the coffins is a success. We owe this primarily to the excellent music by Dominik Strycharski who picked just the right cult-status songs to match the historical setting (director, dramaturg and music: Jakub Roszkowski). It is amazing how well they work together. Modern music vs the history of Poland. (...) The choreography by Maćko Prusak is wonderful and perfectly quirky. (...) At a time when "history" lasts as long as an Instagram story, this is the only way Roszkowski could tell us about it".

Sławomir Szczurek (Nowa Siła Krytyczna)

POTOP | Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach
fot. Przemysław Jendroska

THE FLOOD | Stanisław Wyspiański
Śląski Theatre in Katowice
photo Przemysław Jendroska



BIBLIA: PRÓBA
Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu
fot. Wojtek Szabelski

BIBLE: AN ATTEMPT
Wilam Horzyca Theatre in Toruń
photo Wojtek Szabelski



BIBLIA: PRÓBA

Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu

reżyseria | Jernej Lorenci

dramaturgia | Matic Starina

choreografia | Gregor Luštek

muzyka | Branko Rožman

kostiumy | Belinda Radulović

scenografia | Branko Hojnik

asystentki reżysera | Mirosława Sobik,
Aleksandra Parol

tłumaczenie symultaniczne na próbach
| Zuzanna Cichocka

obsada:

Małgorzata Abramowicz

Maria Kierzkowska

Anna Magalska

Julia Sobiesiak-Borucka

Mirosława Sobik

Agnieszka Wawrzekiewicz

Paweł Kowalski

Tomasz Mycan

Paweł Tchórzelski

Michał Marek Ubysz

Arkadiusz Walesiak

inspicjentka-suflerka | Alicja Kostrzewska

premiera: 4.05.2021

Bohaterowie „Biblii” szukają odpowiedzi. Pytają o sens cierpienia, miłość, przyszłość. Zupełnie tak ja my, którzy czujemy, że świat pogrąża się w mroku. Błądzimy i szukamy światła. Ile będą warte zasady etyczne, jeśli znany nam świat rozpadnie się? Gdzie jest przestrzeń, w której możemy odnaleźć swoją prawdę? Ale czy dzisiaj można jeszcze poznać prawdę? Czy zostały nam już tylko słowa z Księgi Koheleta: „marność nad marnościami, wszystko marność”?

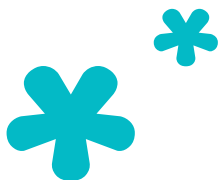
Jernej Lorenci, laureat Grand Prix Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Kontakt 2016 w Toruniu, wyreżyserował spektakl na podstawie wybranych ksiąg Starego Testamentu i Apokalipsy. „Biblia: Próba” to nowe spojrzenie na pytania, które ludzie zadają od tysięcy lat. Szczegółnie w niespokojnych czasach.

Spektakl oddziałuje na widza atmosferą gęstą niczym popiół, któremu wiatrak pozwala unosić się nad sceną. Opowieść, w której elementy teatru okrucieństwa sąsiadują z liryzmem, dotyka wprawdzie najtrudniejszych pytań ludzkości, ale nie rości sobie pretensji do wskazywania unde malum. Akcent położony jest na indywidualne mierzenie się z niekoniecznie przypadkową i bezrozumną karuzelą losu. Epifania nie następuje tu w blasku i potęgę, jej istotą jest ból.

Jerzy Kieler (teatrologia.pl)

Oszałamiająco piękny kołowrót słów, rozmyślnie brutalizujący i finezyjny jednocześnie, poddany w pełni rzeczywistości zgoła poetyckiej, ukazywanej w coraz to nowszym, prawdziwszym aspekcie. Tak przejmująco widocznym w oczach aktorów Horzycy i esencji wzruszenia „zawołanych” w połowie widzów, może równie umęczonych trudnymi czasami, jak biblijny Hiob. Mam poczucie, że w Toruniu powstało dzieło prawdziwie wielkie i prawdziwie znaczące, zrodzone w twórczym bólu i niepokoju, tak silnym w ostatnim roku.

Aram Stern (Teatr dla Wszystkich)



KIEDY? ➔ 29.09.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ duża scena Kieleckiego Centrum Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 100 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski

BIBLE: AN ATTEMPT

Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu

director | Jernej Lorenci

dramaturg | Matic Starina

choreographer | Gregor Luštek

music | Branko Rožman

costume designer | Belinda Radulović

set designer | Branko Hojnik

assistant directors | Mirosława Sobik and
Aleksandra Parol

simultaneous interpreter during rehearsals
| Zuzanna Cichocka

cast:

Małgorzata Abramowicz

Maria Kierzkowska

Anna Magalska

Julia Sobiesiak-Borucka

Mirosława Sobik

Agnieszka Wawrzekiewicz

Paweł Kowalski

Tomasz Mycan

Paweł Tchórzelski

Michał Marek Ubysz

Arkadiusz Walesiak

stage manager and prompter | Alicja Kostrzewska

premiere: 4.05.2021

Biblical characters are looking for answers. They ask about the meaning of suffering, love, the future. Just like us who feel the world is sinking into darkness. We wander and look for light. How much will ethical principles be worth if the world as we know it falls apart? Where is the space where we can find our truth? Is it still possible to know the truth today, however? Are we only left with the words from the Book of Ecclesiastes: „Vanity of vanities, says the Preacher, vanity of vanities! All is vanity”? to the questions people have been asking for thousands of years, especially in troubled times.

Jernej Lorenci, the winner of the Grand Prix of the Kontakt 2016 International Theatre Festival, has directed a performance based on selected books of the Old Testament and the Apocalypse. *Bible: An Attempt* offers a fresh insight into the questions people have been raising for thousands of years, especially when going through difficult times.

“The play resonates with the audience with its atmosphere as dense as the ash whirling just above the stage floor to the flow of a fan. It is a story where the elements of the theatre of cruelty is juxtaposed with lyricism, touching upon the fundamental questions of mankind, but at the same time it does not claim to be proficient enough to say where evil originates from. The emphasis in the play is placed on the individual battle against the endlessly random and senseless fate. Alas, epiphany is not manifested in light and might and its essence is pain”.

Jerzy Kieler (teatrologia.pl)

“Exquisitely beautiful windlass of words, brutal and sophisticated at the same time, subjected in full to a poetic realm and expressed over and over again in a new and more real aspect. This vision is touchingly manifested in the eyes of the actors from the Horzyca Theatre and is reflected in the genuine emotions of the “masked” audience, perhaps just as exhausted by now as the Biblical Job. I have a feeling that a truly mighty work of theatrical art was created in Toruń, a work having true meaning, born out of creative pain and anxiety that the past year did not spare us from”.

Aram Stern (Teatr dla Wszystkich)



WHEN? ➔ 29.09.2021 | 19.00

WHERE?

➔ main stage of Kieleckie Centrum Kultury

DURATION ➔ 100 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish

BIBLIA: PRÓBA
Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu
fot. Wojtek Szabelski

BIBLE: AN ATTEMPT
Wilam Horzycy Theatre in Toruń
photo Wojtek Szabelski



ZARAZA (próba)
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Wojciech Habbas

THE PLAGUE (rehearsal)
The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
photo Wojciech Habbas



NEIL BARTLETT

ZARAZA

w oparciu o *La Peste* („Dżumę”)
Alberta Camusa

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach

tłumaczenie | Jacek Poniedziałek

reżyseria | Una Thorleifsdottir

scenografia, kostiumy i reżyseria światła
| Mirek Kaczmarek

muzyka | Gisli Galdur Thorgeirsson

asystentka reżyserki | Brynhildur Karlsdottir

obsada:

Rieux | Joanna Kasperek

Rambert | Bartłomiej Cabaj

Tarrou | Wojciech Niemczyk

Cottard | Andrzej Plata

Grand | Dawid Żłobiński

inspicjentka-suflerka | Kamila Długosz

premiera: 9.10.2021

© Editions Gallimard

Licencja na podstawie porozumienia
z The Agency (London) Ltd.

„Pierwszą rzeczą, jaką dżuma przyniosła naszym współobywatelom, było wygnanie” – pisał Camus w opublikowanej w 1947 roku „Dżumie”. Ponad 70 lat później izolując się w domach podczas pandemii COVID-19 i sięgając niemal odruchowo po jego powieść, dobrze rozumieliśmy, co miał na myśli. Zostaliśmy odcięci od bliskich i przyjaciół, przestaliśmy chodzić do pracy. Koronawirus, jak twierdzi politolog Ivan Krastev, wymazał też nasze „doświadczenie życia osobistego” wzmacniając poczucie kruchości, blokując możliwość planowania przyszłości.

„Dżuma” dokumentuje rozwój epidemii w Oranie, we francuskiej Algierii w latach 40. XX wieku, ale prawdziwy temat powieści Camusa leży poza konkretnym miejscem i czasem – odnosi się do każdej infekcji, która może ogarnąć społeczeństwo: choroby takiej, jak COVID-19, ale też niebezpiecznej ideologii czy populizmu, którymi możemy się zakazić. „W końcu w Europie są dzisiaj różne rodzaje zarazy” – zauważa dramaturg Neil Bartlett.



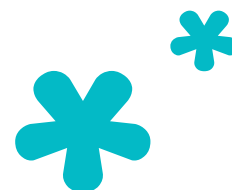
KIEDY? ➔ 10.10.2021 | 19.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 100 min. (bez przerwy)

JĘZYK ➔ polski



NEIL BARTLETT

THE PLAGUE

based on *La Peste* (*The Plague*)
by Albert Camus

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach

translation | Jacek Poniedziałek

director | Una Thorleifsdottir

set designer, costume designer and lighting
designer | Mirek Kaczmarek

music | Gisli Galdur Thorgeirsson

assistant director | Brynhildur Karlsdottir

cast:

Rieux | Joanna Kasperek

Rambert | Bartłomiej Cabaj

Tarrou | Wojciech Niemczyk

Cottard | Andrzej Plata

Grand | Dawid Żłobiński

stage manager and prompter | Kamila Długosz

premiere: 9.10.2021

© Editions Gallimard

Licence for this stage production was granted
by The Agency (London) Ltd.

In *The Plague* published in 1947 Camus wrote that the first thing the bubonic plague brought to people was exile. Over 70 years later, isolated in our houses during the COVID-19 pandemic, cut off from friends, relatives and the workplace, Camus' novel reveals itself as extraordinarily pertinent for our time. The political scientist Ivan Krastev has claimed that the pandemic has erased our „private life experience”, simultaneously creating a sense of heightened fragility and preventing us from constructing an idea of the future.

The Plague documents the development of an epidemic in Oran, French Algeria, in the 1940s – although the real subject of Camus' novel lies beyond any specific place or time. It concerns any infection which afflicts a society: a disease such as COVID-19, but also a dangerous ideology or a narrow-minded populism. In his reworking of Camus' text, the British writer Neil Bartlett suggests that the viruses currently plaguing Europe come in many different shapes and forms.



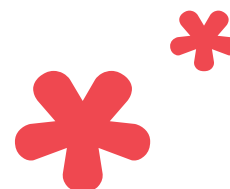
WHEN? ➔ 10.10.2021 | 19.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 100 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish



ZARAZA (próba)
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Wojciech Habdas

THE PLAGUE (rehearsal)
The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
photo Wojciech Habdas



KUPIEC WENECKI
Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku
fot. Piotr Stępień

THE MERCHANT OF VENICE
The Witkacy Nowy Theatre in Słupsk
photo Piotr Stępień



WILLIAM SHAKESPEARE

KUPIEC WENECKI

Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku

autor przekładu poetyckiego | Stanisław Barańczak

reżyseria | Szymon Kaczmarek

scenografia | Kaja Migdalek

opracowanie muzyczne | Żeliszław Żeliszawski

obsada:

Igor Chmielnik

Monika Janik

Adam Jędrasz/Adrian Wajda (gościnnie)

Anna Kończal (gościnnie)

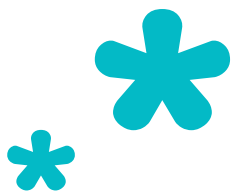
Krzysztof Kluzik

Wojciech Marcinkowski

Kacper Sasin (gościnnie)

Sławomir Głazek (nagranie wideo)

premiera: 16.02.2019



KIEDY? ➔ 12.10.2021 | 16.00

GDZIE?

➔ scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

CZAS TRWANIA ➔ 145 min. (jedna przerwa)

JĘZYK ➔ polski

Porcja, wypełniając wolę zmarłego ojca, godzi się na dziwny eksperyment, w którym stawką jest ona sama. Bassanio, pozbawiony dopływu gotówki, jest w stanie posunąć się naprawdę daleko, ale czy tylko o pieniądze w tej grze chodzi? Antonio – bogaty kupiec, jest w stanie zaryzykować własne ciało, bo zdaje sobie sprawę, że bez miłości wszystko co ma, jest tylko chwilowym błyskiem przemijającej jak młodość przyjemności. Skrzywdzony przez prześladowanie ze względu na swoją narodowość i religię Żyd Schylock decyduje się na radykalny krok, aby wywalczyć sobie prawo do szacunku. Wszystkim chodzi o coś więcej. Wszyscy chcą czegoś bardziej realnego, namacalnego.

Shakespeare w zderzeniu ze współczesnością zawsze ujawnia nieznane pokłady aktualności. Nie pyta czy gramy rolę. To jest oczywiste. Narodowość, religia, status społeczny, płeć – to tylko sposoby radzenia sobie z rzeczywistością, wymyślone reguły. Pytanie czy powinniśmy ich przestrzegać? Czy da się w pełni z nich zrezygnować? Skoro i tak gramy rolę, to lepiej jest, jak Antonio w pierwszej scenie, zdecydować się na tę tragiczną, czy mimo wszystko, jak w klasycznej komedii, walczyć o happy end?

Szymon Kaczmarek osadzając akcję w świecie zdegradowanym, odstręczającym brzydotą i kiczem, wśród ludzi czyhających na to, aby panoszyć się nad innymi, niewiele zmienia. Wyostreza to, co u Szekspira jest, łagodząc akcenty antysemickie, a wzmacniając obecną tu na każdym kroku przemoc. Najsilniej reżyser ingeruje w finale – niemię, ale jakże wymowne scenie „czarnego chrztu”, przemocowego rytuału, który siłą przemienia Żyda Szajloka w Szajloka chrześcijanina. Nie padają tutaj żadne słowa poza fragmentami pieśni „Personal Jesus” Johnny’ego Casha. To scena wstrząsająca i tak przejmująca, że aż chwytają dreszcze. Świetnie zagrana. Zostajemy z obrazem świata, który stacza się na manowce pod dyktando zaborczych ideologii.

Tomasz Miłkowski (Dziennik Trybuna)

Reżyser sporo uwagi i zrozumienia poświęca kobietom uwikłanym w słabość męczyzny, kochającym bezwzględnie miłością, skazanym na brak wzajemności i jej nieustanne pragnienie, właściwie niezaspokojone. Konfrontując męczyzn – gigantów z przypisania, a nie z charakteru – ze słabą płcią, daje szansę kobietom, by wypowiedziały się, określiły swe emocje.

Anna Czajkowska (Teatr dla Wszystkich)



WILLIAM SHAKESPEARE

THE MERCHANT OF VENICE

Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku

translator | Stanisław Barańczak

director | Szymon Kaczmarek

set designer | Kaja Migdałek

music | Żeliszław Żeliszawski

cast:

Igor Chmielnik

Monika Janik

Adam Jędrasz/Adrian Wajda (guest)

Anna Kończal (guest)

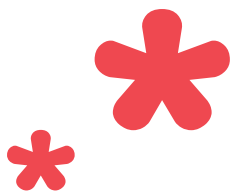
Krzysztof Kluzik

Wojciech Marcinkowski

Kacper Sasin (guest)

Sławomir Głazek (video)

premiere: 16.02.2019



WHEN? ➔ 12.10.2021 | 16.00

WHERE?

➔ temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

DURATION ➔ 145 min. (one interval)

LANGUAGE ➔ Polish

Portia agrees to a bizarre experiment in which she is at stake. All to fulfil her deceased father's wish. Bassanio, without a cashflow, is ready to go extremely far. But is it all about the money in this game? Antonio - a wealthy merchant, is willing to risk his own body because he realizes that without love, everything he has is just a momentary flash of pleasure transient like youth. Wronged by persecution because of his nationality and religion, the Jew, Shylock, decides to take a radical step to win his right to respect. Everyone is after something more. Everyone wants something that is more substantial, tangible.

Shakespeare, when clashing with the modern-day, always reveals unknown layers of the present. There is no question if we play roles. It is obvious. Nationality, religion, social status, gender – these are only ways of dealing with reality, invented rules. The question is, should we obey them? Is it possible to completely abandon them? Since we play roles either way, then is it better as Antonio in the first scene to decide on the tragic one, or after all, like in a classic comedy, to fight for a happy ending?

"By setting the story in a degraded world full of ugliness and kitsch, among people just waiting to humiliate others Szymon Kaczmarek is not a game changer. Yet, this setting highlights the themes present in Shakespeare's play, mitigating the anti-Semitic aspects and enhancing the ever-present violence. The director interferes with the original the most in the finale, in the silent but highly evocative scene of the "black baptism", a violent ritual that is aimed at converting Shylock the Jew into Shylock the Christian. No words are spoken apart from the lyrics of Johnny Cash's performance of the song *Personal Jesus*. The scene is so gripping and touching that it sends shivers down your spine. It is exquisitely performed. What we are left with after the play ends is a vision of a world disintegrating under the pressure of possessive ideologies".

Tomasz Miłkowski (Dziennik Trybuna)

"The director pays quite a great deal of attention and understanding to the women entangled in the weakness of a man, loving him with hopeless love destined to be unrequited, never satisfied and always longing. By confronting men – giants by description only and not by character – with the weaker sex he offers women the opportunity to express themselves and their emotions".

Anna Czajkowska (Teatr dla Wszystkich)



KUPIEC WENECKI
Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku
fot. Piotr Stępień

THE MERCHANT OF VENICE
The Witkacy Nowy Theatre in Słupsk
photo Piotr Stępień



SONATA JESIENNA
Teatr Narodowy, Warszawa
fot. Krzysztof Bieliński

AUTUMN SONATA
Narodowy Theatre, Warsaw
photo Krzysztof Bieliński



INGMAR BERGMAN

SONATA JESIENNA

Teatr Narodowy, Warszawa

tłumaczenie | Zygmunt Łanowski

reżyseria | Grzegorz Wiśniewski

scenografia, kostiumy i reżyseria świateł
| Mirek Kaczmarek

muzyka | Agnieszka Stulgińska

realizatorzy wideo | Mariusz Chałubek,
Paweł Woźniak

realizatorzy światła | Kacper Bobylak,
Bartłomiej Frysztak

realizatorzy dźwięku | Piotr Gos, Marek Wojtulanis

obsada:

Charlotta | Danuta Stenka

Ewa | Zuzanna Saporznikow

Wiktor | Jan Englert

inspicjentka-suflerka

| Katarzyna Kłosowska-Kobiątka

premiera: 10.10.2020

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS. Wystawienie w porozumieniu z Josef Weinberger Limited, London za zgodą Ingmar Bergman Foundation.



www.ingmarbergman.se

Biorąc na warsztat scenariusz słynnego filmu Ingmara Bergmana z 1978 roku, Grzegorz Wiśniewski zastanawia się, czy pytania zadawane przez legendarnego reżysera są wciąż aktualne.

Światowej sławy pianistka Charlotta Andergast po siedmiu latach nieobecności przyjeżdża do córki, która wraz z mężem pastorem mieszka na norweskiej prowincji. Zdarzenia rozgrywające się w ich domu stają się pretekstem do pokazania podskórnego, wewnętrznego nurtu emocji bohaterów. Intymny dramat rodzinny podnosi tematy podstawowe dla kondycji człowieka – kwestie życiowego spełnienia, ludzkich więzów, uczuć rodzinnych, wreszcie przemijania.

Psychodrama splata się tu z muzyką, która dla Bergmana stanowiła źródło potężnej inspiracji. Charlotta mówi: „To boli tak samo jak u Bartoka, w sonacie, w drugiej części”. Gdy jej córka gra na pianinie drugie preludium a-moll Chopina, niedoskonałe wykonanie staje się mocnym katalizatorem odczuć.

Wirtuozerski sposób, w jaki Danuta Stenka ten tekst wydobywa z siebie, czyni z niego niepokojące wyznanie, pełne zacięć, chropowatości. Zgodnie z wygłaszanym zaleceniem gra „chropawo”. Z trudem przedziera się przez zgłoski i słyszalne znaki interpunkcyjne. Tworzy w rezultacie wzniosłą arię na cześć genialnej muzyki. To w tej niezwyklej chwili Charlotta jest naprawdę sobą, staje się muzyką, poza moralnością, wolna od roli matki, wdowy, gwiazdy. W tej właśnie chwili, precyzyjnie wzmacnianej odpowiednio dostosowanymi i spreparowanymi fragmentami Preludium osiąga pełnię niezależności i wolności.

Tomasz Miłkowski (Dziennik Trybuna)

Pomysł na rolę Charlotty, wybitnej pianistki o światowej sławie, jest bardzo efektowny. Danuta Stenka pojawia się na scenie w blasku sukcesów i urody. Czarna skórzana sukienka (kupiona na Bahnhofstrasse w Zurychu) podkreśla jej doskonałą figurę, peruka i ostry makijaż maskują lata. W porównaniu z banalnie, by nie powiedzieć fatalnie, ubraną córką matka jest gwiazdą z wielkiego świata zapłątaną na norweskiej plebanii.

Elżbieta Baniewicz (Twórczość)

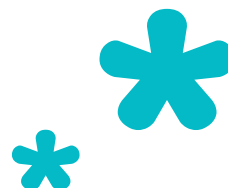
KIEDY? → 12.10.2021 | 19.30

GDZIE?

→ duża scena Kieleckiego Centrum Kultury

CZAS TRWANIA → 110 min. (bez przerwy)

JĘZYK → polski



INGMAR BERGMAN

AUTUMN SONATA

Teatr Narodowy, Warszawa

translator | Zygmunt Łanowski

director | Grzegorz Wiśniewski

set designer, costume designer and lighting designer | Mirek Kaczmarek

music | Agnieszka Stulgńska

video projection | Mariusz Chałubek,
Paweł Woźniak

lighting technicians | Kacper Bobylak,
Bartłomiej Fryszak

sound technicians | Piotr Gos, Marek Wojtulanis

cast:

Charlotta | Danuta Stenka

Ewa | Zuzanna Saporznikow

Wiktor | Jan Englert

stage manager and prompter
| Katarzyna Kłosowska-Kobiątka

premiere: 10.10.2020

Licence for this stage production was granted by the Society of Authors – ZAiKS. Presentation based on agreement with Josef Weinberger Limited, London with consent of The Ingmar Bergman Foundation.



www.ingmarbergman.se

While reaching for the famous Ingmar Bergman's script from 1978, Grzegorz Wiśniewski wonders whether the questions asked by the legendary director are still relevant today.

After seven years of absence, the world-famous pianist Charlotta Andergast visits her daughter who lives with her pastor husband in the Norwegian countryside. The events in their home become a pretext to show the subcutaneous, inner current of the characters' emotions. An intimate family drama raises topics fundamental to the human condition: issues of life fulfilment, personal and family ties, and finally, death.

Psychodrama intertwines with music, which was a profound source of Bergman's inspiration. Charlotta says: „It hurts the same as with Bartók, in the second movement of his sonata”. When her daughter plays Chopin's second prelude in A minor, her flawed performance becomes a powerful emotional catalyst.

“The mastery with which Danuta Stenka performs her part makes it resemble a troubling confession, full of hesitation and coarseness. In line with the instructions spoken out loud she plays her character “coarsely”. She forces her way through the phonemes and the audible punctuation marks. As a result, she is composing a sophisticated aria in homage to genius music. At this moment Charlotta really becomes herself, she and the music become one, beyond morality, free from the role of the mother, widow and star. At this very moment, precisely enhanced with the carefully selected and prepared parts of the Prelude she achieves the height of independence and freedom”.

Tomasz Miłkowski (Dziennik Trybuna)

“The idea of the role of Charlotta, an outstanding pianist of world renown is spectacular. Danuta Stenka as Charlotta appears on the stage as a successful and beautiful woman. The black leather dress (purchased in Bahnhofstrasse in Zurich) flatters her perfect body, while the wig and heavy make-up are meant to conceal her age. Compared to the commonplace if not downright ugly appearance of her daughter the mother looks like a Hollywood star who took the wrong turn some place and ended up in a Norwegian presbytery”.

Elżbieta Baniewicz (Twórczość)

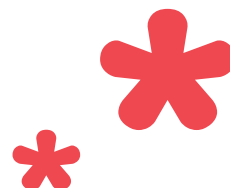
WHEN? ➔ 12.10.2021 | 19.30

WHERE?

➔ main stage of Kieleckie Centrum Kultury

DURATION ➔ 110 min. (no interval)

LANGUAGE ➔ Polish



SONATA JESIENNA
Teatr Narodowy, Warszawa
fot. Krzysztof Bieliński

AUTUMN SONATA
Narodowy Theatre, Warsaw
photo Krzysztof Bieliński





JACEK BOMBA

Kilka faktów i jedno pytanie

1. Współczesna medycyna jest nauką, w tym znaczeniu, że opiera się na empirycznym weryfikowaniu trafności hipotez wyjaśniających zdrowie i jego zaburzenia. A przecież już zdefiniowanie zdrowia napotyka na poważne trudności, które medycy próbują pokonać na drodze negocjacji i kompromisów, a nie eksperymentu naukowego.
2. Myśląc o medycynie współczesnej sięgamy jednak w przeszłość, przynajmniej do wojny krymskiej, w czasie której chirurgia przestała być domeną cyrulików i powstało nowoczesne pielęgniarstwo. Od tego czasu dokonano niewyobrażalnych zmian w opiece nad zdrowiem. Głównie w wyniku postępu nauk przyrodniczych i technicznych. Postępowi towarzyszy wzrost dostępności opieki. Można mieć uzasadnione wątpliwości co do równoległego wzrostu dbałości o utrzymanie godziwego stosunku profesjonalistów do pacjentów i ich bliskich.
3. Wiedza medyczna, syntetyczne preparaty i urządzenia techniczne pozwoliły zredukować śmiertelność noworodków i znacznie wydłużyć życie ludzkie.

ZARAZA (próba)
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
fot. Wojciech Habdas

THE PLAGUE (rehearsal)
Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
photo Wojciech Habdas



4. Współczesna intensywna opieka medyczna pozwala przejąć i wykonywać poza ciałem chorego niemal wszystkie funkcje życiowe: utrzymywać krążenie, wymieniać dwutlenek węgla na tlen, odżywiać, usuwać produkty przemiany materii i utrzymywać ciało w stanie minimalnej aktywności. Umożliwia to prowadzenie leczenia oraz oczekiwanie na dostępność narządu, którego przeszczep ratuje życie.
5. Już przed pół wiekiem, kiedy rozwijała się transplantologia, zakwestionowano obowiązujące wcześniej definicje śmierci i kryteria orzekania o zgonie.
6. Obecnie to nie medycyna, a prawo stanowi o uznaniu człowieka za zmarłego. Dotyczy to sytuacji kontynuowania leczenia uporczywego, prowadzonego mimo braku nadziei na podjęcie przez organizm funkcji życiowych.
7. Kultura Europy chroni życie ludzkie, ale przecież nie jest w tym chronieniu konsekwentna. Zabijanie wrogów jest postrzegane jako wyraz cnoty bohaterstwa. Kara śmierci została zniesiona stosunkowo niedawno. Wyro-

ki wykonywano publicznie jeszcze w latach czterdziestych ubiegłego wieku (na skazanych na śmierć przestępcach wojennych).

8. Większa część społeczeństwa nie korzystała z prawa do ochrony życia. Nawet w tych okresach, kiedy życie poddanego chroniło to, że było uważane za własność monarchy.
9. Kultura europejska deklarowała też obowiązek opieki nad niepełnosprawnymi. Opieka ta, przynajmniej nad cierpiącymi z powodu zaburzeń psychicznych przeradzała się w ochronę społeczności przed nimi. Medycyna Oświecenia, a ściślej psychiatria, szczyci się uwolnieniem chorych z kajdan, w jakie byli zakuwani w ówczesnych szpitalach. Chociaż uwolnienie równało się równoczesnemu pozbawieniu opieki. Tak się wyraził konflikt między obywatelskimi prawami do wolności i do opieki.
10. Przed stu laty, w Niemczech, naukowcy przedstawili obiektywne fakty wykazując nieopłacalność kosztownej opieki nad przewlekle i nieuleczalnie chorymi psychicznie. Ich życie określono jako niewarte życia. Dwie dekady później w nazistowskich Niemczech rozpoczęto opartą na przyjętym prawie akcję T4 polegającą na uśmiercaniu chorych psychicznie, których kondycja nie rokowała poprawy, a którzy byli nieproduktywni i zakłócali spokój. Akcja T4 przybrała formę masowego zabijania na terenie zajętej przez Niemcy Polski, a potem Związku Radzieckiego. Eufemistycznie nazywano tę akcję eutanazją. Cień akcji T4 pada do dzisiaj na dyskusje o jakości życia w chorobie i o prawie do wyboru śmierci przez nieuleczalnie chorych i cierpiących.
11. W Polsce, której władze są zobowiązane do przestrzegania praw człowieka zapisanych w ratyfikowanych przez nie międzynarodowych dokumentach, autonomię każdego obywatela w decydowaniu o życiu w chorobie zapewnia prawo do odmowy leczenia. Jednak lekarz zobowiązany jest do ratowania życia, jeśli chory człowiek nie może w ważny prawnie sposób odmówić zgody na leczenie.
12. Suicydologia, nauka o samobójstwie, opierając się na wynikach badań, wykazała, że do decyzji o zakończeniu życia najczęściej prowadzi zaburzenie psychiczne – depresja. Najczęściej, to znaczy nie zawsze. Zdarza się, że ludzie psychicznie zdrowi także dokonują samobójstw. Rujnujące, nieuleczalne choroby przebiegające w niewyobrażalnym nieraz cierpieniu są zrozumiałą sytuacją, w której człowiek może odpowiedziałnie zdecydować o zakończeniu życia w męczarniach.
13. Może?

Kraków, 3 lipca 2021
prof. Jacek Bomba, psychiatra

A few facts and one question

1. Modern medicine is a science grounded on the empirical verification of the legitimacy of hypotheses explaining human health and its disorders. However, the defining the notion of health faces challenges that health professionals are trying hard to overcome via negotiations and compromises and not medical experiments.
2. When referring to modern medicine, we situate its onset in the past, back to the Crimean War if not earlier, when surgery ceased to be the job of barbers and the nursing profession was born. Ever since then medicine has immensely developed and grown. We owe this to primarily to the massive progress of science and technology. Progress triggered a growth in health care availability. Yet, one could entertain reasonable doubts whether the same amount of effort and care was put into maintaining a fair and respectful approach of health care professionals to patients and their families.
3. Medical knowledge, synthetic materials and technical devices permitted mankind to reduce the morbidity of newborns and considerably extend the life expectancy of humans.
4. Modern intensive care allows us to take over and support almost all bodily functions beyond the human body. We know how to maintain blood circulation, exchange carbon dioxide for oxygen, feed the body, remove the products of metabolism and maintain the body in a state of minimum activity. This permits us to treat the patient and wait for the availability of an organ in need for a life-saving transplant.
5. Fifty years ago, when transplantology was at its onset the then valid definitions of death and the criteria of the pronouncement of death had to be challenged.
6. At present, it is not medicine but the law that has the final say in finding a person dead. This pertains to situations where futile care is continued despite there being no reasonable hope for the body to resume its life functions.
7. European culture protects human life but is hardly consequent in abiding by this premise. Killing your enemies is still considered as a virtue and a token of brotherhood. It is not that long ago when capital punishment became banned. War criminals sentenced to death were publicly executed still in the 1940s.
8. A major part of society did not avail itself of the right to protection of life. Even in the periods when the life of subjects was protected, subjects were still considered to be the property of the monarch.
9. European culture also declared the assumption of the obligation to take care of people with disabilities. The care, at least with respect to people suffering from mental illnesses, did offer some degree of protection. However, protected were not mentally ill, but the society against the ill. In the Enlightenment Age, medicine, more precisely psychiatry, boasted freeing the ill from shackles that they were confined to in hospitals. Yet, freeing the patients meant depriving them of any care whatsoever. This is how the conflict between the civic right to freedom and the right to health care manifested itself.
10. One hundred years ago, in Germany, scientists presented objective facts demonstrating how unprofitable the costly care over chronically and terminally ill was. Their lives were found to be unworthy of supporting. Twenty years later in Nazi Germany, the T4 campaign began. It was grounded on the premise and enacted law whereunder the mentally ill whose condition held no promise of recovery and who were unproductive and who disturbed the peace should be killed. The T4 campaign took the form of mass killings in the territory of Germany-occupied Poland and then the USSR. The campaign was euphemistically called euthanasia. The T4 campaign is still casting a shadow on the debate on the quality of life with illness and the right to choose death over life by the chronically ill and the suffering.



THRILL ME. Historia Leopolda i Loeba
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury, Warszawa
fot. Archiwum MTM / M. Popowski

THRILL ME. The Story of Leopold and Loeb
The Jan Kiepura Mazowiecki Music Theatre, Warsaw
photo MTM Archives / M. Popowski

11. In Poland, where the authorities are required to respect human rights proclaimed in the international legislation ratified by Poland, the autonomy of every citizen in deciding whether to live with a chronic or terminal illness is ensured by the right to refuse treatment. However, physicians are under the obligation to save the life of a patient who cannot consciously decline futile treatment.

12. Suicidology, or the study of suicides, grounding its findings on the results of studies has demonstrated that the most common cause of suicide are mental disorders, primarily depression. It may be the

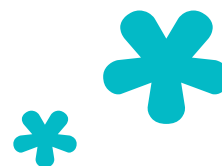
most common but not the only cause of taking life. It may happen that people without any mental problems commit suicide. Destructive terminal illnesses involving unbearable and often unimaginable suffering are an understandable reason why a human can make an informed and responsible decision to put an end to the suffering.

13. But can he?

Kraków, 3 July 2021
prof. Jacek Bomba, Psychiatrist

Wydarzenia towarzyszące

→ spotkania → filmy → warsztaty



KRÓTKA ROZMOWA Z TEATREM

dziennik festiwalowy Tomasza Domagały

Wszystkie wydarzenia festiwalowe będą na bieżąco relacjonowane i komentowane przez krytyka teatralnego Tomasza Domagałę na stronie www.domagalasiekultury.pl.

3. Kielecki Międzynarodowy Festiwal Teatralny to nie-zwykłe kulturalne wydarzenie, prawdziwe święto teatru. Domaga się ono nie tylko skrupulatnej relacji, ale i merytorycznych analiz, dlatego chciałbym zaprosić Państwa do lektury festiwalowego dziennika, który od 2 września towarzyszyć będzie teatralnym pokazom. Krótka rozmowa z teatrem – to jego tytuł, a ja obiecuję, że będzie treściwie i niebanalnie, wszystko zaś dostępne na stronie domagalasiekultury.pl albo na fejsbukowym fanpejdżu DOMAGAŁASIĘKULTURY! „Kielce to potęga” śpiewała kiedyś miejscowa gwiazda rapu, we wrześniu i październiku w dziedzinie teatru na pewno! Zapraszam!

Tomasz Domagała

11.09 godz. 12.00

foyer Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

WYRAZIĆ TEATR

Warsztaty recenzenckie dla licealistów, prowadzenie: Michał Centkowski – krytyk teatralny współpracujący z „Newsweek Polska”.

Interesujesz się teatrem? Piszesz lub chcesz zacząć pisać recenzje teatralne? Chcesz dowiedzieć się jak zadebiutować ze swoimi tekstami?

Głównym celem warsztatów jest nauka pisania tekstów krytycznych, analiza scenicznych środków wyrazu, a także ćwiczenie umiejętności opisywania przedstawień teatralnych jako tekstów kultury, umieszczonych w szerokim spektrum zjawisk artystycznych.

Udział bezpłatny, liczba miejsc ograniczona.

Rezerwacje: 41 344 75 00.

8.09 ok. godz. 20.45

scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury

QUO VADIS, MŁODZIEŻY?

Po spektaklu „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” w reż. Tadeusza Kubicza – spotkanie z twórcami: reżyserem Tadeuszem Kubiczem, aktorami Maciejem Pawlakiem i Marcinem Januszkiewiczem oraz z psycholog Katarzyną Kucewicz, prowadzenie: krytyk teatralny Tomasz Domagała.

Młodociana pogoń za emocjami, przekraczanie kolejnych granic – także tych związanych z prawem, destrukcyjne fascynacje i wchodzenie w toksyczne relacje – to efekt zagubienia młodego człowieka w świecie pełnym bodźców, ale ubogim w uczucia, czy konsekwencja konkretnych zaniedbań wychowawczych? Spotkanie z twórcami spektaklu „Thrill Me. Historia Leopolda i Loeba” oraz psycholog Katarzyną Kucewicz stanie się okazją do przeanalizowania, jakimi ścieżkami podąża współczesna młodzież w poszukiwaniu siebie i jakie są mechanizmy prowadzące do popełnienia zbrodni.

2.10 godz. 17.00

foyer Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury
Wstęp bezpłatny

RAZEM, ALE OSOBNO

Czytanie dramatu Ivora Martinicia „Wszystko jest w porządku, dopóki umieramy we właściwej kolejności” w wykonaniu kieleckich aktorów i w reżyserii Aleksandry Bielewicz (studentki kierunku reżyseria w Akademii Teatralnej w Warszawie).

Sztuka przedstawia kilka godzin z życia rodziny, której członkowie coraz trudniej się między sobą komunikują, coraz więcej ich różni. Pretekstem do spotkania osób, których drogi, często w bolesny sposób, się rozeszły, jest wyjazd Paola – młodego chłopaka za granicę. Paola próbują pożegnać jego ojciec (Janko) w towarzystwie nowej, sporo młodszej żony (Nikolina), z którą otwiera ekskluzywną restaurację. Na przyjęciu organizowanym z tej okazji pojawiają się tego wieczora przyjaciele Janka (Mirko, Zdeslav, Dražen), matka chłopaka (Elza) oraz porzucona właśnie przez Paola dziewczyna. Sam sprawca całego zamieszania nie ma zamiaru się pojawić – woli odciąć się od przeszłości, swoich bliskich, nawyków, tradycji i rozpocząć zupełnie nowe życie bez zbędnego nadbagażu. Spotkanie tych postaci obfituje we wzajemne oskarżenia i niepokojące odkrycia dotyczące motywacji ich destrukcyjnych działań.



→ W tle przewijają się informacje o niebezpiecznej burzy, która nie chce opuścić dzielnicy, o dalekich konfliktach zbrojnych i klęskach żywiołowych.

Niezależnie od tego, co ich poróżniło, bohaterowie zastanawiają się, dlaczego bliski im człowiek planuje wyjechać bez pożegnania. Dramat dotyczy problemu przeobrażenia więzi rodzinnych i społecznych, wpływu wychowania i zachowania dorosłych na kształtowanie życia (dorastającego i próbującego się później usamodzielnic) dziecka, braku empatii i szczerości w codziennych relacjach międzyludzkich.

Obsada: Mateusz Bernacik, Mirosław Bieliński, Janusz Głogowski, Wiktoria Grabowska, Jacek Mąka, Artur Słaboń, Zuzanna Wierzbńska, Aneta Wirzinkiewicz, Beata Wojciechowska.

3.10 godz. 17.00

scena tymczasowa Teatru im. S. Żeromskiego
przy Wojewódzkim Domu Kultury
Wstęp bezpłatny

Z POCZUCIA BEZRADNOŚCI

Premiera książki Mateusza Pakuły „Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję” połączona z czytaniem adaptacji w wykonaniu kieleckich aktorów i w reżyserii autora oraz spotkaniem autorskim prowadzonym przez literaturoznawczynię dr Paulinę Małochleb.

„*Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję*, to znakomita, starannie przemyślana kompozycyjnie, napisana prozą artystyczną powieść, która w sposób absolutnie nowatorski łączy różne gatunki literackie. Obok elementów reportażowych znajduje się dramat będący fikcyjnym spotkaniem; z osobistymi wypowiedziami narratora sąsiaduje wywiad; eseje przywołują retrospekcje; te ostatnie znajdują kontynuacje w znakomicie napisanych dialogach, które z kolei przechodzą w coś w rodzaju dziennika lub zapisu emocji i bieżących lektur narratora. [...]

Najistotniejsze są tu emocje. Całe ich spektrum. Nie dajcie się jednak zwieść pierwszym skojarzeniom z tytułem. Tak, to jest tekst, który wyrывa szloch z gardła i który sprawia, że człowiek z trudem łapie oddech. Jednocześnie jest to proza dowcipna, często wręcz komediowa, niekiedy emanująca erotyką albo budząca złość. Pakuła konfrontuje nas z bezzilną wściekłością i gniewem. Z poczuciem bezradności. [...]

Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję jest najmocniejszym, jaki dotychczas czytałam, zapisem choroby, bólu i umierania ojca oraz jego pogrzebu. Oto literatura polska staje przed szansą rozprawienia się z tymi kwestiami z absolutną, bolesną trzeźwością. Może pora otrząsnąć się z metafizycznych gier w dwuznaczności? Czy jesteśmy na to gotowi?”

Barbara Sadurska, z rekomendacji książki do Nagrody Krakowa Miasta Literatury UNESCO



→ Obsada: Anna Antoniewicz, Dagna Dywicka, Ewelina Gronowska, Edward Janaszek, Joanna Kasperek, Wojciech Niemczyk, Andrzej Plata, Beata Pszeniczna, Łukasz Pruchniewicz, Dawid Żłobiński.

Książka ukazała się nakładem
Wydawnictwa NISZA.

n i s z a



8.10 g. 18.00

Kino Fenomen w Wojewódzkim Domu Kultury
Bilety w cenie 10 zł dostępne w kasie kina

PORTRET MISTRZA

Pokaz filmu dokumentalnego „Bergman: rok z życia”
w reż. Jane Magnusson.

1957 był ważnym rokiem dla Ingmara Bergmana - przede wszystkim dlatego, że właśnie wtedy miały premierę filmy „Siódma pieczęć” i „Tam, gdzie rosną poziomki”, dzięki którym Szwed wszedł do panteonu ówczesnego kina. Dokument Jane Magnusson zdaje raport z tego momentu w karierze mistrza. Opowiada przy tym także o latach, które do niego doprowadziły, i które po nim nadeszły, ukazując tak naprawdę całe życie reżysera. Portret, jaki wyłania się z tej meandrycznej narracji, jest zaskakująco ambiwalentny. Z jednej strony Bergman zostaje przedstawiony jako wielki artysta, słusznie podziwiany i nagradzany. Z drugiej zaś raz po raz podejmowane są kwestie związane z jego trudnym charakterem: mitomania, egoizm, despotyzm czy skłonność do zdrady. Dzięki temu „Bergman – rok z życia” to znacznie więcej niż kolejna dwuwymiarowa kinofilski laurka.



WOJEWÓDZKI DOM KULTURY
IM. JOZEFY PIŁSUDSKIEGO W KIELCACH



12.10 ok. godz. 21.30

duża scena Kieleckiego Centrum Kultury

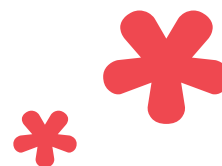
EMOCJE SPUSZCZONE ZE SMYCZY

Po spektaklu „Sonata jesienna” w reż. Grzegorza Wiśniewskiego – spotkanie z aktorami Danutą Stenką, Janem Englertem i Zuzanną Saporznikow, prowadzenie: krytyk teatralny Tomasz Domagała.

Rozmowa wokół spektaklu będącego opowieścią o potrzebie miłości i akceptacji, o dziedzicznym chłódzie uczuciowym i o psychicznych kosztach twórczości.

| Additional events

→ meetings → film screenings → workshops



A SHORT CONVERSATION WITH THEATRE

Tomasz Domagała's festival journal

All festival events will be covered and commented live by theatre critic Tomasz Domagała at www.domagalasiekultury.pl.

"The 3rd Kielce International Theatre Festival is a unique cultural event, a true theatrical feast. It calls not only for detailed coverage, but also in-depth analyses, so I would like to invite everyone to read my festival journal that I will be keeping from 2 September. A Short Conversation with Theatre is the title of my coverage and I promise it to be meaningful and interesting. You can follow me at domagalasiekultury.pl or on my Facebook page DOMAGAŁASIĘKULTURY! "Kielce is a mighty force" read the lyrics of a once famous local rapper and let me tell you that this will once more be the case this in September and October! See you at the festival".

Tomasz Domagała

11.09 at 12:00

foyer of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

EXPRESSING THE THEATRE

Theatre criticism workshop for high school students run by Michał Centkowski, a theatre critic collaborating with Newsweek Polska.

Are you interested in the theatre? Do you write theatre reviews or want to learn how to? Would you like to find out how to showcase your work?

The core objective of the workshop is to teach how to write critical work, how to analyse the means of expression utilized in the theatre and practice writing about theatre performances and perfect the form of reviews and articles about culture embedded in the broad spectrum of artistic phenomena.

Admission is free, spaces are limited.
Book your spot at: 41 344 75 00.

8.09 at approx. 20:45

temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury

QUO VADIS, YOUTH?

The performance of *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* directed by Tadeusz Kabicz will be followed by a meeting with the play's makers, namely the director Tadeusz Kabicz, actors Maciej Pawlak and Marcin Januszkiewicz and psychologist Katarzyna Kucewicz, hosted by theatre critic Tomasz Domagała.

The youthful chase after emotions, transgressing boundaries, breaking the law, destructive fascinations and toxic relationships – are these the effects of the helplessness and confusion of young people living in a world abounding in impulses but devoid of emotions or a consequence of specific parenting errors? The meeting with the creators of the play *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* and psychologist Katarzyna Kucewicz will be an opportunity to analyse the paths that contemporary teens and young adults are taking on their journey of self-discovery and what mechanisms might push them to commit crimes.

2.10 at 17:00

foyer of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury
Admission is free

TOGETHER, BUT SEPARATELY

A reading of Ivor Martinić's play *As Long as We Die in an Orderly Way* by actors from Kielce, directed by Aleksandra Bielewicz (Student of the Direction Department at the Theatre Academy in Warsaw).

The play presents a few hours from the life of a family whose members find it increasingly hard to communicate with one another and realise they differ more than they are alike. The pretext for the get together of people who parted their ways, often in painful circumstances, is the departure of Paolo, a young man, abroad. Paolo's father (Janko) and his much younger wife (Nikolina) with whom he is about to open a posh restaurant holds a farewell party for his son. The party is attended by Janko's friends (Mirko, Zdeslav, Dražen), Paolo's mother (Elza) and an ex-girlfriend that had just been dumped by Paolo. The latter has no intention of coming to the party and what he really wants to do is sever all ties with his past, his relatives, his habits and traditions and start a completely new life with no strings attached. The encounter of so many characters in one venue triggers a series of accu-



→ sations, and troubling discoveries regarding the rationale of their destructive actions. In the backdrop of the farewell party there is the news about a dangerous storm that keeps going, distant military conflict and natural disasters.

Irrespective of what set the family apart, the characters never stop wondering why a loved one would want to leave without saying goodbye. The drama touches upon the issue of the transformation of family and social ties, the impact of upbringing and the behaviour of adults on the life of a child who later matures and wishes to break away from his family environment, and the absence of empathy and honesty in daily human interactions.

Cast: Mateusz Bernacik, Mirosław Bieliński, Janusz Głogowski, Wiktoria Grabowska, Jacek Mąka, Artur Słaboń, Zuzanna Wierzbńska, Aneta Wirzinkiewicz, Beata Wojciechowska.

3.10 at 17:00

temporary venue of Żeromski Theatre
at Wojewódzki Dom Kultury
Admission is free

OUT OF A SENSE OF HELPLESSNESS

The premiere of the book by Mariusz Pakuła entitled *Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję* [I Did Not Kill My Father and I Genuinely Regret It] combined with a reading of an adaptation of the book by Kielce-based actors directed by the writer and a meet the author session hosted by literature expert dr Paulina Małochleb.

"*I Did Not Kill My Father and I Genuinely Regret It* is an excellent artistic novel with a skilfully designed composition mixing and matching different literary genres. Apart from non-fiction elements it features a dramatic plot about a fictitious meeting, the writer's personal statements are juxtaposed with an interview, while essays feature retrospective elements which are also reflected in the masterful dialogues, which in turn blend into a journal of sorts, or a recollection of emotions and the writer's current reading. (...)

Emotions are most essential here. There is a wide array of emotions in the book. Do not be fooled by the first things that come to your mind you first hear the book title. Indeed, it is a piece of literature that will make you choke back your sob and short of breath. At the same time, the prose is funny, comedic at times, emanating with erotic allure and evoking anger. Pakuła confronts us with helpless fury and anger. With a sense of helplessness. (...)

I Did Not Kill My Father and I Genuinely Regret It is the most evocative and powerful account of illness, pain and the passing of a father and his funeral I have read to date. The book is an opportunity for Polish literature to stand face to face with this difficult theme with absolute and painful awareness. Perhaps it is high time we shed the metaphysical games of ambiguity we approach death with? Are we ready for it, though?"



→ Barbara Sadurska, excerpt from the recommendation of the book to the Kraków UNESCO City of Literature Prize

Cast: Anna Antoniewicz, Dagna Dywicka, Ewelina Gronowska, Edward Janaszek, Joanna Kasperek, Wojciech Niemczyk, Andrzej Plata, Beata Pszeniczna, Łukasz Pruchniewicz, Dawid Żłobiński.

n i s z a

The book was published by NISZA.



8.10 g. 18:00

Fenomen Cinema at Wojewódzki Dom Kultury
Tickets: PLN 10 available at the cinema

PORTRAIT OF A MASTER

Screening of documentary film *Bergman: A Year in the Life* dir. Jane Magnusson.

The year 1957 was significant to Ingmar Bergman, primarily because it marked the premiere of his films *The Seventh Seal* and *Wild Strawberries* which made the Swedish director one of the most outstanding filmmakers of our time. Jane Magnusson's documentary revisits this milestone in Bergman's career. It also covers the years that preceded 1957 and the years that followed, therefore, tells us the story of the whole life of the director. The image of Bergman that is revealed via this meandering narrative is surprisingly ambivalent. On one hand, Bergman is presented as a great artist, rightfully admired and awarded. On the other hand, Magnusson does not shy away from touching upon the issues that surface from time to time in the public debate about Bergman, namely his demanding personality, his mythomania, his egoism, his despotic nature and his inclination for infidelity. Owing to this angle, *Bergman: A Year in the Life* is much more than an homage to a great artist.



12.10 at approx. 21:30

main stage at Kieleckie Centrum Kultury

EMOTIONS RUNNING WILD

The performance of *Autumn Sonata* directed by Grzegorz Wiśniewski will be followed by a meeting with actresses Danuta Stenka and Zuzanna Saporznikow and actor Jan Englert hosted by theatre critic Tomasz Domagała.

The conversation with the artists will be inspired by the play which is a story about the need for love and acceptance, inherited emotional detachment and the toll of art and creativity on the mind.

**SEZON 2021/2022 W TEATRZE
IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO
W KIELCACH**

**2021/2022 SEASON
AT THE ŻEROMSKI
THEATRE IN KIELCE**

ZARAZA

w oparciu o *La Peste* („Dżumę”) Alberta Camusa
w adaptacji scenicznej Neila Bartletta
reżyseria: Una Thorleifsdottir

PRAPREMIERA POLSKA: październik 2021

THE PLAGUE

by Neil Bartlett based on *La Peste*
by Albert Camus

director: Una Thorleifsdottir

POLISH PREMIERE: October 2021

DUŻY ZESZYT

na podstawie trylogii Ágoty Kristóf
adaptacja i reżyseria: Ildikó Gáspár
PRAPREMIERA POLSKA: grudzień 2021 podczas
14. Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego
Boska Komedia

THE NOTEBOOK

based on the trilogy by Ágota Kristóf
scriptor and director: Ildikó Gáspár

POLISH PREMIERE: December 2021
14th Divine Comedy International Theatre Festival

Koprodukcja || Co-production:



PREZENT URODZINOWY

Robin Hawdon | reżyseria: Jerzy Bończak
PREMIERA: grudzień 2021

BIRTHDAY SUITE

Robin Hawdon | director: Jerzy Bończak
PREMIERE: December 2021

ALE Z NASZYMI UMARŁYMI

na podstawie powieści Jacka Dehnela
adaptacja: Michał Kmiecik | reżyseria: Marcin Liber
PRAPREMIERA: marzec 2022

BUT WITH OUR DEAD

based on the book by Jacek Dehnel
scriptor: Michał Kmiecik | director: Marcin Liber
PREMIERE: March 2022

LUDWIG

tekst i reżyseria: Jan Jeliński
PRAPREMIERA: maj 2022

LUDWIG

scriptor and director: Jan Jeliński
PREMIERE: May 2022

Koprodukcja || Co-production:

**NOWY
TEATR**

**W RAMACH PROGRAMU
CHOREOGRAFICZNEGO „POSZERZANIE
POLA” – SPEKTAKL TANECZNY**

Koncepcja i choreografia wyłoniona
w konkursie
PRAPREMIERA: czerwiec 2022

**WITHIN THE CHOREOGRAPHIC
PROGRAM "EXPANDING THE FIELD" –
DANCE PERFORMANCE**

Concept and choreography selected
in the competition
PREMIERE: June 2022

Koprodukcja || Co-production:

**NOWY
TEATR**



ZESPÓŁ TEATRU IM. S. ŻEROMSKIEGO W KIELCACH || THEATRE STAFF

DYREKTOR TEATRU || MANAGING DIRECTOR
Michał Kotański

ZASTĘPCA DYREKTORA DO SPRAW INWESTYCJI || DEPUTY DIRECTOR
Jarosław Milewicz

DYREKTOR ARTYSTYCZNY DS. FESTIWALU ||
ARTISTIC DIRECTOR OF THE FESTIVAL
Marcin Zawada

DZIAŁ ARTYSTYCZNY || ENSEMBLE:

AKTORZY || ACTRESSES AND ACTORS:

Anna Antoniewicz, Mateusz Bernacik, Mirosław Bieliński,
Bartłomiej Cabaj, Dagna Dywicka, Janusz Głogowski,
Wiktoria Grabowska, Ewelina Gronowska,
Edward Janaszek, Joanna Kasperek, Jacek Mąka,
Wojciech Niemczyk, Andrzej Plata, Łukasz Pruchniewicz,
Beata Pszeniczna, Artur Słaboń, Zuzanna Wierzbńska,
Aneta Wirzinkiewicz, Beata Wojciechowska,
Dawid Żłobiński

SAMODZIELNE STANOWISKA || INDEPENDENT POSITIONS:

ASYSTENTKA DYREKTORA, SPECJALISTA DS. KADR ||
DIRECTOR'S ASSISTANT, HR SPECIALIST
Marta Rytel-Kuc

INSPEKTOR BHP I PPOŻ. || HEALTH AND SAFETY INSPECTOR
Rafał Jarosiński

INFORMATYK, INSPEKTOR OCHRONY DANYCH ||
IT AND DATA PROTECTION SPECIALIST
Mariusz Lis

SPECJALISTA DS. INWESTYCJI || INVESTMENT SPECIALIST
Magdalena Jabko

DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY || FINANCE AND ACCOUNTING DEPARTMENT:

GŁÓWNA KSIĘGOWA || CHIEF ACCOUNTANT
Lucyna Michalska

SPECJALISTA DS. PŁAC || PAYROLL SPECIALIST
Anna Kozieł

SPECJALIŚCI DS. KSIĘGOWOŚCI || ACCOUNTING SPECIALISTS
Katarzyna Kwiatkowska, Edyta Zbróg

DZIAŁ IMPRESARIATU || EVENT ORGANIZATION DEPARTMENT:

PEŁNOMOCNIK TEATRU, KIEROWNIK DZIAŁU IMPRESARIATU,
KOORDYNATOR PRACY ARTYSTYCZNEJ ||
THEATRE REPRESENTATIVE, HEAD OF EVENT ORGANIZATION
DEPARTMENT, ARTISTIC WORK COORDINATOR
Halina Łabędzka

SPECJALISTA DS. MARKETINGU I PROMOCJI ||
MARKETING AND PROMOTION SPECIALIST
Luiza Buras-Sokół

SPECJALISTA DS. MARKETINGU I PR ||
MARKETING AND PR SPECIALIST
Paulina Drozdowska

SPECJALISTA DS. MARKETINGU I EDUKACJI TEATRALNEJ ||
MARKETING AND THEATRE EDUCATION SPECIALIST
Tanja Miletić-Oručević

GRAFICY KOMPUTEROWI || GRAPHIC DESIGNERS:
Karolina Urbańska, Rafał Urbański

INSPICJENCI-SUFLEKSI || STAGE MANAGERS AND PROMPTERS:
Maria Bielińska-Pacholec, Kamila Długosz,
Klaudia Sobura

SPECJALIŚCI ORGANIZATORZY WIDOWNI – KASJERZY BILETOWI ||
AUDIENCE ORGANISING SPECIALISTS:
Bożena Mordal, Jadwiga Nadgrodkiewicz

SPECJALISTA ORGANIZATOR WIDOWNI – KASJER BILETOWY,
SPECJALISTA DS. SOCIAL MEDIA ||
AUDIENCE ORGANISING SPECIALIST, SOCIAL MEDIA
Magdalena Dąbrowska

DZIAŁ ADMINISTRACYJNO-TECHNICZNY || ADMINISTRATIVE DEPARTMENT:

KIEROWNIK ADMINISTRACYJNO-TECHNICZNY ||
HEAD OF ADMINISTRATION, TECHNICAL MANAGER
Jacek Pomarański

SPECJALISTA DS. ADMINISTRACYJNYCH ||
ADMINISTRATIVE SPECIALIST
Krystyna Pękalska

PRACOWNIK KOSTIUMERII || WARDROBE SUPERVISOR
Karolina Pękalska

PRACOWNIK GOSPODARCZY – KONSERWATOR ||
RESTORER
Michał Kłuskiewicz

RECEPCJONIŚCI || RECEPTIONISTS:
Ignacy Abram, Małgorzata Chmura, Edyta Kaniowska,
Natalia Mazur, Barbara Pietrzykowska

PANIE SPRZĄTAJĄCE || CLEANING LADIES:
Jadwiga Anduła, Danuta Gryz, Zofia Radomska

SPECJALIŚCI RZEMIOSŁ TEATRALNYCH || TECHNICAL DEPARTMENT

PLASTYK – ARCHIWISTA || PAINTER AND ARCHIVIST
Iwona Jamka

PLASTYK || PAINTER
Tomasz Smolarczyk

KRAWCY || TAILORS:
Teresa Karyś, Krzysztof Ślusarczyk

STOLARZE || CARPENTERS:
Krzysztof Juszczyk, Grzegorz Kudła

OBSŁUGA SCENY || STAGE CREW

BRYGADIER SCENY || STAGEHAND SUPERVISOR
Lech Sobura

MONTAŻYŚCI DEKORACJI || STAGEHANDS:
Edward Gola, Wiesław Jas, Andrzej Siuda, Dawid Sobura

REALIZATORZY OŚWIETLENIA || LIGHT TECHNICIANS:
Mariusz Ciesielski, Michał Jas

REALIZATORZY DŹWIĘKU || SOUND TECHNICIANS:
Kamil Kubicki, Karol Tombarkiewicz

CHARAKTERYZATOR-PERUKARZ || MAKE-UP AND WIG MASTER
Alicja Połowska

GARDEROBIANE || WARDROBE MISTRESSES:
Agnieszka Ozimina, Agata Radek

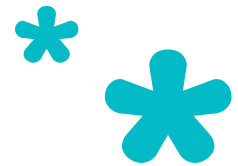
FRYZJER || HAIRDRESSER
Anna Karcz

REKWIZYTOR || PROPS MASTER
Dorota Kozera

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Świętokrzyskiego współprowadzoną przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. || Stefan Żeromski Theatre in Kielce is an organizational unit of Świętokrzyskie Voivodeship Self-Government and is co-run by the Ministry of Culture, National Heritage and Sport.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

|| Co-financed by the Ministry of Culture, National Heritage and Sport.



Dofinansowano ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

|| Co-financed by the Świętokrzyskie Voivodeship Self-Government.



Patroni medialni festiwalu || Media Partners:



e-teatr.pl



informacje
myśli
emocje



domagalasiekultury.pl



didaskalia
gazeta teatralna

Partnerzy festiwalu || Festival Partners:



Sponsorzy i partnerzy Teatru || Theatre Partners:



Firma Treła
Kwiaciarnia i drogeria EWA
ul. Sandomierska 105, tel. 41 342 56 78



Dyrektor teatru || Managing director:

Michał Kotański

Dyrektor artystyczny ds. festiwalu

|| Artistic director of the festival:

Marcin Zawada

Koordynator festiwalu || Festival coordinator:

Bożena Mordal

Redakcja Magazynu Festiwalowego

|| Editors of the Festival Magazine:

Luiza Buras-Sokół, Marcin Zawada

Tłumaczenie tekstów || Translations:

Magdalena Szwedowska, Marcin Zawada,
materiały własne teatrów / theaters' own materials

Korekta || Proofreading:

Luiza Buras-Sokół, Marta Rytel-Kuc

Opracowanie graficzne, skład

|| Graphic design and composition:

Karolina Urbańska

Druk || Printing House:

O.P. Apla

3rd

KIELCE

INTERNATIONAL

THEATRE FESTIVAL

CALENDAR OF EVENTS

SEPTEMBER

2.09 | 18:00 → PERFORMANCE

ON THE NIEMEN. Images from the Time of Positivism
by Eliza Orzeszkowa, dir. Jędrzej Piaskowski
The Juliusz Osterwa Theatre in Lublin | main stage of KCK

3.09 | 19:00 → PERFORMANCE

THE CURSE OF THE KENNEDYS by Jolanta Janiczak,
dir. Wiktor Rubin | The Stefan Żeromski Theatre in Kielce
| temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

5.09 | 18:00 → PERFORMANCE

FANNY AND ALEXANDER by Ingmar Bergman,
dir. Łukasz Kos | The Helena Modrzejewska Theatre
in Legnica | main stage of KCK

8.09 | 19:00 → PERFORMANCE

THRILL ME. The Story of Leopold and Loeb
by Stephen Dolginoff, dir. Tadeusz Kubicz
The Jan Kiepura Mazowiecki Music Theatre, Warsaw
| temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

8.09 | approx. 20:45 → MEETING

After the performance of *Thrill Me. The Story of Leopold and Loeb* – meeting with the play's makers and psychologist Katarzyna Kucewicz, hosted by Tomasz Domagała
| temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

10.09 | 20:00 → PERFORMANCE

DEKLICA S STRUNAMI (The Little Wire Girl)
by Maja Hrgović and Marjan Nečak, dir. Marjan Nečak
SNG Drama Ljubljana and Moving Music Theatre, Bitola
| temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

11.09 | 12:00 → WORKSHOP

Theatre criticism workshop for high school students, run
by Michał Centkowski, a theatre critic collaborating with
Newsweek Polska | foyer of Żeromski Theatre at WDK

15.09 | 19:00 → PERFORMANCE

DEATH OF A SALESMAN by Arthur Miller,
dir. Radek Stępień | Wybrzeże Theatre, Gdańsk
| temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

17.09 | 19:00 → PERFORMANCE

A BRIEF DISCUSSION WITH DEATH
based on the texts by Mikołaj from Mierzyniec and
Mikołaj Rej, dir. Marcin Liber | Aleksander Fredro Theatre
in Gniezno | temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

19.09 | 19:00 → PERFORMANCE

THE FLOOD by Henryk Sienkiewicz,
dir. Jakub Roszkowski | Stanisław Wyspiański Śląski
Theatre in Katowice | temporary venue of Żeromski
Theatre at WDK

29.09 | 19:00 → PERFORMANCE

BIBLE: AN ATTEMPT
dir. Jernej Lorenci | Wilam Horzyca Theatre in Toruń
| main stage of KCK

OCTOBER

2.10 | 17:00 → MEETING

A reading of Ivor Martinić's play *As Long as We Die in an Orderly Way* by actors from Kielce, directed by Aleksandra Bielewicz (Student of the Direction Department at the Theatre Academy in Warsaw). Admission is free | foyer of Żeromski Theatre at WDK

3.10 | 17:00 → MEETING

The premiere of the book by Mateusz Pakuła entitled *Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję* [I Did Not Kill My Father and I Genuinely Regret It] combined with a reading of an adaptation of the book by Kielce-based actors directed by the writer and a meet the author session hosted by literature expert dr Paulina Małochleb | temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

8.10 | 18:00 → FILM SCREENING

Screening of documentary film *Bergman: A Year in the Life* dir. Jane Magnusson. Tickets: 10 PLN
| Fenomen Cinema at WDK

10.10 | 19:00 → PERFORMANCE

THE PLAGUE by Neil Bartlett based on *La Peste* (*The Plague*) by Albert Camus, dir. Una Thorleifsdottir
| The Stefan Żeromski Theatre in Kielce | temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

12.10 | 16:00 → PERFORMANCE

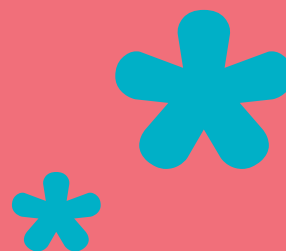
THE MERCHANT OF VENICE by William Shakespeare,
dir. Szymon Kaczmarek | The Witkacy Nowy Theatre
in Słupsk | temporary venue of Żeromski Theatre at WDK

12.10 | 19:30 → PERFORMANCE

AUTUMN SONATA by Ingmar Bergman,
dir. Grzegorz Wiśniewski | Narodowy Theatre, Warsaw
| duża scena KCK

12.10 approx. 21.30 → MEETING

After the performance of *Autumn Sonata* – meeting with actresses Danuta Stenka and Zuzanna Saporznikow and actor Jan Englert, hosted by Tomasz Domagała | main stage of KCK



TEATR IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO W KIELCACH

ul. Sienkiewicza 32, 25-507 Kielce

SIEDZIBA TYMCZASOWA

PRZY WOJEWÓDZKIM DOMU KULTURY

ul. Ściegiennego 2 (wejście od al. Legionów)

25-033 Kielce

repcja 41 344 60 48, kasa 41 344 75 00

www.teatrzeromskiego.pl

